

VIII. znanstveno - stručni skup

Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici

2020

KNJIGA SAŽETAKA

VIII. znanstveno - stručni skup
Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici

13. – 15. veljače 2020.
Filozofski fakultet Osijek

Urednice:

Gorka Vuletić, Valerija Križanić, Dalia Pribisalić

Programsko – organizacijski odbor:

Gorka Vuletić (predsjednica), Vladimir Kolesarić (počasni predsjednik Skupa),
Dalia Pribisalić (tajnica), Ana Babić Čikeš, Ivana Duvnjak, Ana Jakopec, Valerija Križanić,
Dino Krupić, Ana Kurtović, Ivana Marčinko, Marija Milić, Mirjana Mozer, Silvija Ručević,
Daniela Šincek, Tena Velki, Gabrijela Vrdoljak;
Studentice: Katarina Ešegović, Ena Kantor, Veronika Kirin, Helena Tomšek

ORGANIZATORI:

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Osijek
Lorenza Jäger 9, 31000 Osijek

Društvo psihologa Osijek
Kneza Trpimira 2, 31000 Osijek

SUORGANIZATORI:

HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO
DZ Maksimir, Lavoslava Švarca 20, 10000 Zagreb

AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10000 Zagreb

Izdavač:

Filozofski fakultet Osijek

ISBN: 978-953-314-138-1
Elektroničko izdanje

ZAHVALE

Održavanje Skupa ne bi bilo moguće bez financijske i materijalne pomoći pokrovitelja, sponzora i donatora, kojima se najljepše zahvaljujemo.

Održavanje skupa financijski i materijalno su podržali:

**FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK
DRUŠTVO PSIHOLOGA OSIJEK
HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO
OSJEČKO BARANJSKA ŽUPANIJA
NAKLADA SLAP
VINARIJA OBITELJI KOČEVAR**

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	1
INFORMACIJE O SKUPU	2
POZVANA PREDAVANJA.....	3
SIMPOZIJI	7
OKRUGLI STOLOVI.....	30
USMENA PRIOPĆENJA	35
RADIONICE	70
POSTER PRIKAZI	80
PREDSTAVLJANJA KNJIGA.....	95
STUDENTSKA SEKCIJA: USMENA PRIOPĆENJA.....	99
STUDENTSKA SEKCIJA: POSTER PRIKAZI.....	104
STUDENTSKA SEKCIJA: RADIONICE	108
PROGRAM	111

PREDGOVOR

Poštovane kolegice i kolege,

U ime Programsko – organizacijskog odbora VIII. znanstveno – stručnog skupa Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici, zahvaljujem Vam se na odazivu, koji je kroz godine sve veći, čime upravo i osnažujemo potencijale za preventivne aktivnosti u zajednici.

Skup sada već tradicionalno organiziraju Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Osijek i Društvo psihologa Osijek, ovaj puta u suorganizaciji s Hrvatskim psihološkim društvom, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Agencijom za odgoj i obrazovanje.

Ovogodišnji Skup obuhvaća veliki broj tema i okuplja stručnjake različitih profila. Sa zadovoljstvom ističem pozvana predavanja renomiranih stručnjaka psihologa – znanstvenika i praktičara: Prof.dr.sc. Philipa J. Corra, profesora psihologije i bihevioralne ekonomije sa City, University of London, koji će održati predavanje A Neuroscience of Approach, Avoidance and Conflict Personality Traits, potom doc. dr. sc. Asmira Gračanina s Odsjeka za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci, koji će održati predavanje pod naslovom Emocionalne suze: koristan signal i potencijalan lijek za raspoloženje, te doc. dr. sc. Bojanu Bodroža s Odsjeka za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu, koja će održati predavanje iz područja socijalne psihologije pod nazivom Koristi i rizici od upotrebe društvenih mreža: hod po tankoj žici između socijalne prihvaćenosti i problematične upotrebe. Prijavljeno je preko 90 radova (usmenih izlaganja, radionica i postera). Osim prisustvovanja usmenim izlaganjima, sudionici imaju priliku uključiti se u raspravu na jednom od tri okrugla stola, poslušati izlaganja na nekom od četiri tematska simpozija i usavršavati se na brojnim radionicama. Na pozvanoj metodološkoj radionici dr. sc. Dine Krupića sudionici skupa će imati priliku upoznati se sa suvremenim statističkim postupcima analiziranja podataka dobivenih na temelju longitudinalnih istraživanja poput analize latentne krivulje (eng. latent curve analysis). Novitet na ovom Skupu je predstavljanje knjiga pri čemu će zainteresirani sudionici moći dobiti primjerak knjiga koje su namijenjene promociji znanosti.

S ponosom ističem kako su u rad Skupa aktivno uključeni i naši studenti studija psihologije, i u organizaciju i kao ravnopravni sudionici, koji već sada pokazuju svoj potencijal i konkurentnost te obogaćuju naš program svojim usmenim priopćenjima, radionicama i poster prikazima. Na ovogodišnjem Skupu po prvi puta imamo i studentsku sekciju sa studentskim usmenim izlaganjima te dvije studentske radionice. Kako bismo aktivnim sudionicima na neki način i zahvalili na njihovom trudu, na svečanom zatvaranju skupa dodjeljuju se nagrade za najuspješniji rad iz usmenih izlaganja te najbolji poster prikaz.

VIII. znanstveno - stručni skup Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici rezultat je zajedničkog rada članova Programsko – organizacijskog odbora, uz pomoć studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Osijek, kojima zahvaljujemo na predanosti i suradnji!

prof.dr.sc. Gorka Vuletić
predsjednica Programsko – organizacijskog odbora

INFORMACIJE O SKUPU

Vrijeme i mjesto održavanja

13. – 15. veljače 2020.

Znanstveno – stručni dio programa će se održati na Filozofskom fakultetu Osijek, Lorenza Jägera 9, Osijek.

Skup se održava u prostorijama na 2. katu Filozofskog fakulteta

Poster

Poster će biti izloženi u predvorju drugog kata Filozofskog fakulteta Osijek.

Poster se postavlja u četvrtak od 15h na dalje i izloženi su tijekom cijelog trajanja Skupa

Otvorenje i domjenak dobrodošlice

Svečano otvorenje Skupa će se održati u četvrtak, 13. veljače 2020. u Svečanoj dvorani Filozofskog fakulteta Osijek (P60) u 17h.

Na svečanom otvorenju nastupaju s plesnom točkom Vanja Dušić i Laura Farrera .

Domjenak dobrodošlice će se održati u P62 s početkom u 19.30 h.

Pauze za kavu

Tijekom pauze će sudionicima skupa biti ponuđena kava uz slatke i slane zalogajčiće P62.

Zabavni program

Prigodni tematski party sa cateringom za sudionike skupa organiziran je 14. veljače od 20.30 sati u Klubu Cadillac, Ul. Kardinala Alojzija Stepinca 28, Osijek.

Poziv na objavu cjelovitih radova u časopisu Život i škola:

Pozivamo autore koji će održati izlaganje na Skupu da cjelovite radove svojih izlaganja prijavite za objavu u tematskom broju časopisa Život i škola koji će biti posvećen stručnim i znanstvenim temama o prevenciji i preventivnim aktivnostima u zajednici. Svoje radove za zbornik možete prijaviti nakon Skupa, od 16.2. do 1.6.2020. godine.

Detaljne upute za objavu radova nalaze se na sljedećoj poveznici: <https://zivotiskola.hr/>

Napomene

Sažetci priopćenja su grupirani prema vrsti aktivnosti. Sažetci pozvanih predavanja, izlaganja u okviru simpozija, usmenih priopćenja, predstavljanja knjiga i radionica navedeni su redoslijedom kojim su izloženi tijekom programa u odnosu na istovrsne aktivnosti. Sudionici svakog okruglog stola navedeni su abecednim redom, a sažetci poster prikaza navedeni su abecednim redom prema prezimenu (prvog) autora.

POZVANA PREDAVANJA

POZVANA PREDAVANJA

Emocionalne suze: koristan signal i potencijalan lijek za raspoloženje

Asmir Gračanin

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci
e-mail: agracanin@ffri.hr

Ljudski emocionalni plač donedavna je bio slabo istražen fenomen. Međutim, u posljednje vrijeme to se mijenja te je objavljen cijeli niz teorijskih i empirijskih doprinosa razumijevanju toga ponašanja svojstvenoga samo ljudskoj vrsti. U izlaganju ću se najprije osvrnuti na ranija istraživanja intrapersonalnih i interpersonalnih efekata ispuštanja suza. Među laicima se često svrhom suza drži njihovo blagotvorno djelovanje na tjelesno i psihičko zdravlje, stoga ne čudi da su početna istraživanja plača bila usmjerena uglavnom na njegove intrapersonalne posljedice u smislu djelovanja plača na poboljšanje raspoloženja i smanjenje boli. Međutim, ta su istraživanja dala prilično nekonzistentne rezultate, a pažnja istraživača u međuvremenu se preusmjerila na interpersonalne efekte suza kao i na složenije modele koji bi istovremeno mogli objasniti i intra- i interpersonalne funkcije suza. Teorijska analiza i empirijska istraživanja upućuju na to da ispuštanje suza predstavlja emocionalnu ekspresiju odnosno signal koji: a) djeluje vizualnim (a ne npr. njušnim) putem, b) nastao je tijekom nedavne evolucije čovjeka kao sredstvo prenošenja informacija, prvenstveno onih koje su vezane uz procese privrženosti, specifičnije uz traženje pomoći, iskazivanje submisivnosti i prijateljskih namjera, c) koji u pravilu dovodi do pozitivnih reakcija od strane okoline i d) čije su pozitivne posljedice za pojedinca koji plače ograničene na određene psihičke i tjelesne procese, i uvelike ovise o individualnim razlikama, te je njihova laička procjena podložna specifičnim kognitivnim pristranostima. Ukratko ću opisati metodologiju skupine eksperimentalnih istraživanja koja smo proveli i koja potkrepljuju navedene teze. U njima su ispitivani utjecaji plakanja na psihofiziološke procese i raspoloženje osobe koja plače, utjecaji percepcije suza na automatske reakcije približavanja i udaljavanja, kombinirano djelovanje suza i mišićnih izraza lica te utjecaj izlaganja suzama na agresiju i promjene u dominantno-submisivnim odnosima.

**A Neuroscience of Approach, Avoidance and Conflict
Personality Traits**

Philip J. Corr

City University of London
e-mail: philip.corr.1@city.ac.uk

Research strands from different areas of psychology (theoretical and applied) converge on the general idea that, at a fundamental level, there exist a few major dimensions of motivated behaviour and emotion: approach, avoidance, and their conflict. The most prominent theory to explain the neuropsychology of these systems is the reinforcement sensitivity theory (RST) of personality, which has been in continual development over the past 50 years. This talk will outline RST's three major systems: Fight-Flight-Freeze System (FFFS; related to active avoidance/escape), Behavioural Approach System (BAS; related to exploration and reward sensitivity), and Behavioural Inhibition System (BIS; related to conflict detection/processing and passive avoidance). The measurement of these systems by questionnaire and the problems entailed by this strategy will be discussed, as will be the challenges facing future research. More positively, I will summarise the largely untapped potential of RST to explain a diverse range of everyday behaviours, attesting to the practical utility of a neuroscience of personality.

POZVANA PREDAVANJA

Koristi i rizici od upotrebe društvenih mreža: hod po tankoj žici između socijalne prihvaćenosti i problematične upotrebe

Bojana Bodroža

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Novom Sadu
e-mail: bojana.bodroza@ff.uns.ac.rs

Društvene mreže postale su sastavni dio naših života jer nam daju priliku da zadovoljimo neke važne psihološke potrebe: za pripadanjem, interakcijom s drugima, odobravanjem od strane drugih, prikazivanjem sebe u pozitivnom svjetlu, ostvarivanjem zadovoljavajućih emocionalnih odnosa, potrebe za samoekspresijom i slično. Međutim, neki korisnici vremenom razviju maladaptivne obrasce korištenja društvenih mreža. Koji oblik maladaptivnog ponašanja će se razviti ovisi o specifičnoj vulnerabilnosti pojedinca, ali dijelom i o društvenoj mreži kojom se pojedinac koristi. Dok na Facebooku neki korisnici pokazuju obrazac „ovisničkog ponašanja“ i nemogućnost da kontroliraju vrijeme provedeno na toj društvenoj mreži, na Instagramu se, primjerice, zamjećuju obrasci pretjerano čestog objavljivanja „selfija“, kroz koje se traži konstantna afirmacija. Na predavanju će biti govora o tome zašto su nam društvene mreže toliko privlačne, kakve koristi dobivamo od njihova korištenja, ali i o tome kada njihova upotreba postaje problematična te koje osobe mogu biti osobito podložne razvijanju različitih oblika problematičnih obrazaca upotrebe društvenih mreža.

SIMPOZIJI

Simpozij: „Dječja participacija - neiskorišten preventivni resurs"

Voditeljica: Sanda Puljiz Vidović

ravnateljica@centar-dmo-vg.hr

Konvencija o pravima djeteta međunarodni je dokument u kojem se navode različite skupine prava djece i standardi koje bi svaka država morala omogućiti djeci kako bi im osigurala adekvatan razvoj u skladu s njihovim potrebama. Prava djece se baziraju na ostvarivanju njihovih potreba, pa se nepoštivanjem osnovnih dječjih prava ne zadovoljavaju njihove osnovne potrebe. Jedna od najznačajnijih skupina prava je participativna skupina. To je način kojim se dijete osnažuje, stječe kompetencije kako bi utjecalo na svijet oko sebe, a odrasli su dužni osigurati uvjete za razvoj tih snaga i kompetencija.

Djeca se sve češće uključuju u aktivnosti koja se njih tiču, pa tako i u procese kreiranja javnih politika za djecu. Glas djece nužno je uvažiti, jer odrasli ne znaju i ne mogu znati kako je biti dijete u ovom trenutku. Participacija je snažan i slabo korišten preventivni resurs u zajednici.

U sklopu ovog simpozija nastojat će se prikazati neke od brojnih aktivnosti kojima se radi na ostvarenju ovog prava u Velikoj Gorici.

U prvom izlaganju bit će predstavljena ideja kulture dječje participacije i što ona donosi svim članovima zajednice, a također će biti istaknuta ideja dječje participacije u vidu preventivskih politika koje se provode.

U drugom izlaganju predstaviti će se rad Dječjeg gradskog vijeća Velike Gorice kao primjera dječje participacije i kako se rad vijeća mijenjao kroz godine.

U trećem izlaganju bit će predstavljen rad Centra za djecu mlade i obitelj Velika Gorica kao institucije u kojoj se participacija njeguje kao kultura organizacije i gdje se pomno prate potrebe korisnika.

U četvrtom izlaganju predstaviti će se preventivni program „Topli kutak“ koji se odvija svakodnevno i u kojem se na različite načine pridonosi dječjoj participaciji.

Ključne riječi: dječja participacija, lokalna zajednica, kultura participacije, socijalne vještine

(Ne)Razumijevanje dječje participacije u kontekstu provedbe prevencijskih politika

Arijana Mataga Tintor

Posljednjih desetak godina u odraslom dijelu javnosti zamjetna je sve veća svijest o važnosti dječje participacije u različitim područjima djetetova života. Unatoč tome, participacija još uvijek se doživljava kao manje važno pravo u odnosu na ostala dječja prava. Iako je prošlo 30 godina od donošenja Konvencije o pravima djeteta koja je jasno definirala da sva djeca imaju pravo reći svoje mišljenje, prema istraživanju iz 2018. pod nazivom Europe Kids Want, koje su proveli Eurochild i UNICEF samo 14.6% djece u EU smatra da odrasli uvažavaju njihova mišljenja kada donose odluke u školama, a manje od 8% ih smatra da odrasli uvažavaju njihova mišljenja kada donose odluke u zajednici. Slične rezultate pokazuju i najnovija istraživanja provedena u RH. Prema razmišljanjima djece, moglo bi se reći da je dječja participacija prisutna na deklarativnoj razini u okviru zakonodavnih i strateških dokumenata, da se promatra kroz prizmu pojedinačnih primjera dobrih praksi ili se definira kroz specifične programe, projekte i aktivnosti. Razlozi ovakvom pristupu proizlaze iz nerazumijevanja suštine dječje participacije koja je utemeljena na poštovanju djeteta kao osobe i jedinstvenog ljudskog bića i koja podrazumijeva prihvaćanje prava na sudjelovanje sve djece kao vrijednosne filozofije djetinjstva i razvoja djece. Kultura dječje participacije može se graditi na svim razinama: u obitelji, vrtiću i školi, lokalnoj zajednici, na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Zbog svoje inkluzivnosti, ali i zainteresiranosti odraslih za život i stavove djece, kultura provođenja dječje participacije daje bolji uvid u život djece, a time povećava mogućnost za pravodobno i ciljano preventivsko djelovanje, kako na individualnoj i obiteljskoj razini, tako i na razini institucije i zajednice.

Ključne riječi: dječja participacija, kultura participacije, lokalne preventivske politike za djecu

Dječje gradsko vijeće Velike Gorice – primjer dječje participacije i pozitivnog razvoja djece

Jelena Kos

Dječje gradsko vijeće Velike Gorice osnovano je 2001. godine i sastoji se od 18 učenika - predstavnika 9 osnovnih škola Grada Velike Gorice. Osnovano je kako bi se u procesu stvaranja lokalnih politika za djecu čuo glas onih kojima su te politike namijenjene. U višegodišnjem procesu razvoja Dječje gradsko vijeće je prolazilo kroz različite faze participativnog djelovanja: od javnog izricanja mišljenja djece jednom godišnje do sustavnog kontinuiranog rada u okviru gradske ustanove - Centra za djecu, mlade i obitelj. Jednom mjesečno na sastancima u Centru za djecu, mlade i obitelj vijećnici razgovaraju o problemima koje prepoznaju u svojim školama, raspravljaju o pravima djece, stupnju informiranosti vršnjaka o pravima djece i u kojoj mjeri ih ostvaruju u obitelji, školi i svojoj lokalnoj zajednici. Kroz dugogodišnji rad Vijeće je sudjelovalo u provođenju niza različitih aktivnosti s ciljem informiranja djece o njihovim pravima i načinima ostvarivanja prava djece na lokalnim i državnim razinama. Suraduju s gradskom upravom, školama, vrtićima, lokalnim udrugama i ostalim institucijama kroz aktivnosti različitog tipa: od sastanaka s gradonačelnikom, radionica informativnog tipa za sve uzraste i fokus grupa, kreativnih radionica u kojima stvaraju edukativne društvene igre na temu dječjih prava do sudjelovanja na lokalnim manifestacijama. Vijećnici sudjeluju u procesima osmišljavanja i izvedbi aktivnosti te informiraju svoje vršnjake i odrasle o tome što znači dječja participacija i zašto je važna za kvalitetu života djece. Radom u Dječjem gradskom vijeću djeca žive dječju participaciju i razvijaju vještine prepoznavanja i rješavanja problema, traženja pomoći, kritičkog mišljenja, vještine pregovaranja, prezentiranja, kreativnost i osjećaj odgovornosti za sebe i za druge.

Ključne riječi: Dječje gradsko vijeće, dječja participacija, kvaliteta života djece u lokalnoj zajednici

Centar za djecu mlade i obitelj Velika Gorica – mjesto gdje se ostvaruje pravo djeteta na sudjelovanje

Sanda Puljiz Vidović

ravnateljica@centar-dmo-vg.hr

Centar za djecu mlade i obitelj Velika Gorica od početka svog rada radi na ostvarivanju prava djeteta na sudjelovanje. To je dio organizacijske kulture Centra kojom se djecu, mlade i njihove roditelje potiče na aktivno sudjelovanje i na izražavanje mišljenja. Na sastancima stručnog tima u kojima sudjeluju stručni suradnici Centra raspravlja se o eventualnim problemima u radu te se zajednički donose odluke i predlažu se najbolja rješenja za pojedino dijete/obitelj. Zaposlenici Centra se prema korisnicima opходе s poštovanjem i uvažavanjem, ali i međusobno tako komuniciraju, pa je to dobar model komunikacije za korisnike ali i zaštitni znak ove ustanove.

Na prvom susretu u svim programima donose se grupna pravila i posljedice nepoštivanja tih pravila. U postavljanju pravila sudjeluju svi polaznici grupe, ona nisu nametnuta od strane odraslih. Jedna od zadaća voditelja je da djecu usmjeravaju i potiču na aktivnu raspravu. U svim programima, bilo da su oni grupni ili individualni, stalno se komunicira s djecom i s njihovim roditeljima, sluša ih se što govore, njihove potrebe se uvažavaju i uključuju u program. To znači da program nije krut nego ga se prilagođava potrebama korisnika i grupe. Poticanje participacije djece u zajednici jedan je od četiri strateška cilja Strateškog plana Centra za razdoblje 2019. - 2023. Vrijedi napomenuti da se i grupe formiraju na temelju potreba korisnika. Ukoliko postoji potreba za nekim novim programom ili za više grupa jednog programa, to se nastoji poštovati, ukoliko je to organizacijski i ljudski resursi dozvoljavaju. Isto tako, djeca korisnici programa predlažu teme o kojima se raspravljalo s njima u nekim radionicama, te sudjeluju kao gosti na tribinama, ravnopravno s odraslima.

Ključne riječi: kultura organizacije, potrebe korisnika, participacija djece u zajednici

Participacijom do dječjeg razvoja u programu „Topli kutak“

Marija Marelja

Pojam participacije djece u današnjem suvremenom društvu uvelike se spominje, međutim još uvijek ne postoji konsenzus o tome što sve predstavlja participaciju; mnogo je različitih razumijevanja unutar teoretskih modela, ali i perspektive odraslih u tome. Tako se participacijom može smatrati uključivanje/inkluzija djece, sudjelovanje djece u različitim pitanjima koja ih se tiču unutar obitelji, škole, zajednice, medija, sudjelovanje u odlučivanju i donošenju odluka. U Centru za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica provodi se preventivni program „Topli kutak“ u svakodnevnom trajanju od tri školska sata u kojem se na različite načine pridonosi dječjoj participaciji, a što će biti prikazano u izlaganju. Prema modelu koji predlaže Shier (prema Franklin i Sloper, 2005) postoji pet razina participacije: djecu se sluša, podupire ih se da izraze svoje mišljenje, njihova mišljenja se uzimaju u obzir, uključeni su u proces odlučivanja i s odraslima dijele moć i odgovornost za odluke. Polazeći iz te perspektive, u programu „Topli kutak“ se zajedničkim donošenjem grupnih pravila (djece, ali i odraslih, voditelja programa), samostalnim odabirom igara i pravila igara, zauzimanjem za vlastite potrebe na prihvatljiv i učinkovit način te uvažavanjem svačijeg mišljenja tijekom različitih aktivnosti pridonosi dječjoj participaciji na način koji je u skladu sa modelom Shriera. Važnost participacije u programu prvenstveno se očitava u njezinom utjecaju na razvoj osobina i socijalnih vještina, jasnom verbaliziranju vlastitih potreba djece, učinkovitom rješavanju sukoba, komuniciranju, zagovaranju i donošenju odluka.

Ključne riječi: uvažavanje mišljenja, donošenje odluka, razvoj socijalnih vještina

SIMPOZIJ II.

Simpozij: „Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada – Od znanstvenih istraživanja do preventivnih aktivnosti"

Voditeljica: Sanja Stipičević

e-mail: stipicevic@imi.hr

Znanstvena istraživanja na Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada iz Zagreba već su sedam desetljeća usmjerena na prepoznavanje i praćenje niza fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnika u životnom i radnom okolišu, kao i otkrivanja njihovog načina djelovanja na organizam. Zbog dosadašnjih znanstvenih postignuća u području temeljnih i primijenjenih biomedicinskih i prirodnih znanosti, Institut danas pruža značajnu potporu državnom zakonodavstvu provodeći, primjerice, sustavna mjerenja kvalitete zraka, izvora ionizirajućeg zračenja i stanja radioaktivnosti životne sredine, kao i sudsko-medicinska vještačenja u području medicine rada, toksikologije i kliničke psihologije. Kroz brojne nacionalne i inozemne projektne aktivnosti Institut multidisciplinarno razvija znanstveni rad iz područja toksikologije – od nanotoksikologije do ekotoksikologije, radiobiologije, biomonitoringa izloženih populacija, analitike raspodjele organskih onečišćenja u okolišu, razvoja metoda i određivanja bioindikatora za ranu dijagnostiku suvremenih bolesti, kao i sinteze novih spojeva za njihovo djelotvorno liječenje, i još mnogih drugih. Iz bogatog opusa istraživanja na Institutu za simpozij su odabrane teme koje se dotiču svakodnevnih situacija iz života ljudi, a čiji rezultati istraživanja ukazuju na važne preporuke za preventivno djelovanje; pravovremena i pravilna zaštita kože, prikladno postupanje s kućnim kemikalijama, razvijanje i dosljedno pridržavanje zdravih navika spavanja i zdrave konzumacije morske ribe te informiranje o izazovima primjene preparata na bazi kanabisa. Sadržaj tema simpozija objavljen je u novoizdanoj zbirci popularno-znanstvenih radova Instituta „Znanstveni dalekozor", dostupnoj za preuzimanje za vrijeme predstavljanja knjige i održavanja simpozija te na mrežnim stranicama Instituta (www.imi.hr).

Zdravo spavanje i zdrava budnost u adolescenciji

Adrijana Bjelajac, Marija Bakotić, Biserka Ross

abjelajac@imi.hr

Rezultati istraživanja diljem svijeta pokazuju da u adolescenciji dolazi do značajnih promjena u karakteristikama spavanja uvjetovanih prvenstveno biološkim promjenama u sustavu regulacije spavanja i budnosti te podržanih specifičnim psihosocijalnim utjecajima. Što su stariji adolescenti odlaze na spavanje sve kasnije. Njihovo se trajanje spavanja progresivno skraćuje s dobi, ali potreba za spavanjem ostaje između 8-10h svake noći. S porastom dobi povećava se i razlika između njihovih karakteristika spavanja u školskom tjednu i vikendom. Zbog ranog jutarnjeg početka nastave oni u dane nastave spavaju znatno kraće nego što im je potrebno. Spavanje nedovoljnog trajanja i loše kvalitete pokazalo se povezanim s različitim emocionalnim, kognitivnim i bihevioralnim negativnim ishodima. Na našem Institutu proveden je niz istraživanja usmjerenih na ispitivanje karakteristika spavanja i dnevnog funkcioniranja adolescenata koji nastavu pohađaju u smjenama. Rezultati su pokazali specifične prednosti dvosmjenske organizacije nastave. Provedeno je i ispitivanje znanja o spavanju te edukacija o principima zdravog spavanja u osnovnim i srednjim školama. Školama i nadležnim tijelima dostavljeni su istraživački izvještaji i preporuke koje se mogu upotrijebiti u organizaciji nastave i planiranju nastavnih aktivnosti. U suvremene edukativne programe nužno je uključiti adolescente, roditelje, nastavnike i donositelje javnih politika. Ciljevi takvih edukativnih programa trebali bi se usmjeriti na upoznavanje s odnosom spavanja i različitih zdravstvenih i psihosocijalnih ishoda u adolescenciji, prevenciju prekomjerne dnevne pospanosti adolescenata, informiranje o utjecaju uporabe elektroničkih uređaja na zdravo spavanje i zdravu budnost te općenito poticanje razvoja zdravih navika spavanja.

Ključne riječi: spavanje, adolescenti, edukativne intervencije

Procjena unosa esencijalnih i toksičnih elemenata konzumacijom morske ribe u žena reproduktivne dobi u Hrvatskoj

Antonija Sulimanec Grgec, Martina Piasek, Tatjana Orct, Zorana Kljaković-Gašpić, Ankica Sekovanić, Marijana Matek Sarić, Judita Grzunov Letinić, Sandra Stasenکو, Jasna Jurasović

asulimanec@imi.hr

Morska riba je namirnica visoke nutritivne gustoće i izvor vrijednih proteina, masnih kiselina i mikronutrijenata. Ribom se unose u organizam i razni ksenobiotici, patogeni i toksikanti. Najvažniji je izvor izloženosti živi, pretežito u obliku metil-žive (MeHg), za koji su dokazani neurotoksični učinci. Posebice su opasni ireverzibilni učinci na razvoj mozga ako izloženost visokim razinama MeHg traje unutar razdoblja od početka zadnjeg tromjesečja trudnoće do 3. godine života djeteta kada sazrijeva središnji živčani sustav. Procijenili smo unos esencijalnih elemenata (Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Se) i toksičnih metala (Hg, Cd, Pb) najčešće konzumiranim vrstama ribe, srdela, oslić, orada, brancin i tuna u zdravih roditelja (n=400) nakon normalnog porođaja dojenog novorođenčeta u kontinentalnoj i priobalnoj Hrvatskoj. U uzorcima mišićja ribe iz divljeg ulova (n=97) i uzgoja u Jadranskom moru (n=24) te zamrznute (n=64) i konzervirane ribe (n=37) određeni su elementi (metodom ICP-MS) i rezultati su povezani s podacima o ispitanicima. Procijenjen je unos elemenata obrokom od 130 g ribe prema prehranbenim referentnim vrijednostima za trudnice (DRV; EFSA, 2017). Utvrđeno je da je riba dobar izvor svih esencijalnih elemenata (do 20 % DRV), posebice Se (>60 % DRV). Unos MeHg bio je <15 % dopuštenog tjednog unosa (TWI; EFSA, 2012) za sve vrste, izuzev divlje orade 67 %, a TWI za Cd i Pb je bio više stotina puta niži. Morska riba u Hrvatskoj može se preporučiti kao nutritivno vrijedna namirnica za sve skupine stanovništva. Zbog povišenih koncentracija Hg u divljoj oradi (>0,5 mg/kg mišićnog mesa) preporučili bismo ograničiti unos te vrste na 1 obrok na tjedan, a smjernicama na nacionalnoj razini definirati dopušteni unos onih vrsta riba u kojima je dokazano povećano nakupljanje Hg.

Ključne riječi: esencijalni elementi, toksični metali, konzumacija ribe, trudnoća

Bolesti kože povezane s radom i njihova prevencija u strukovnim školama

Jelena Macan, Zrinka Franić, Željka Babić, Franka Šakić, Tea Samardžić

jmacan@imi.hr

U Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu su 2015. i 2016. provedena istraživanja na učenicima završnog razreda strukovnih škola za frizere i kozmetičare u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Ova zanimanja se smatraju rizičnim za pojavu kožnih bolesti povezanih s radom. Ukupno su ispitana 182 frizerska i 103 kozmetičarska učenika. Rezultati istraživanja ukazuju na prisutnost upalnih kožnih promjena na šakama i podlakticama kod 40% frizerskih, te u 35% kozmetičarskih učenika. Utvrđena je nedostatna primjena mjera zaštite na radu u učenika obje struke, te jasna povezanost poremećaja kože sa izloženosti kožnim iritansima i alergenima na praktičnoj nastavi. Kako bi pridonijeli unaprjeđenju edukacije o zdravstvenim rizicima i zaštiti na radu za frizere i kozmetičare na svim razinama (učitelja, mentora u salonima, učenika, specijalista medicine rada i školske medicine), izdali smo publikacije usklađene na razini Europske Unije. Kontinuirano provodimo edukacije učenika i nastavnika o zaštiti kože na radu kod rizičnih zanimanja, a ova tema je u školskoj godini 2019./2020. uključena u kurikulum škole za medicinske sestre u Zagrebu. Znanstvena istraživanja u ovom području širimo na druge obrazovne programe za rizična zanimanja. Zaključno, izloženost profesionalnim zdravstvenim rizicima prisutna je već tijekom praktične nastave u strukovnim školama, što može uzrokovati pojavu zdravstvenih poremećaja povezanih s radom u učenika, te uzrokovati prekid školovanja i potrebu odabira drugog obrazovnog programa. Stoga je prevenciju ovih poremećaja potrebno provoditi od početka školovanja za rizična zanimanja, usvajajući znanja o rizicima budućih radnih mjesta, posljedičnim zdravstvenim poremećajima i mjerama zaštite na radu.

Ključne riječi: frizeri, kozmetičari, rizična zanimanja, strukovno obrazovanje, profesionalne bolesti

Preporod znanosti o kanabisu

**Suzana Žunec, Anja Katić, Irena Brčić Karačonji, Nevenka Kopjar, Ana Lucić
Vrdoljak**

suzana@imi.hr

Kanabis (lat. *Cannabis sativa* L., konoplja) je jedna od najviše istraživanih biljaka u povijesti znanosti. No, unatoč brojnim znanstvenim radovima o načinu djelovanja aktivnih tvari kanabisa (kanabinoida kojih je više od 100), još uvijek postoje prijedori oko postavljanja granice između primjerene medicinske primjene i rekreativne (narkotičke) uporabe kanabisa. Psihoaktivna tvar svojstvena kanabisu, čiji sadržaj u suhoj tvari služi zakonodavstvu kao osnovni razlikovni kriterij između industrijske i medicinske konoplje, jest delta-9-tetrahidrokanabinol (THC). Konzumiran u malim količinama THC uzrokuje blagi osjećaj euforije, dok se pri konzumaciji veće količine javljaju simptomi intoksikacije: izobličenje slike, dezorijentiranost, gubitak koordinacije te pojačan podražaj osjetila. Kronični učinci konzumacije pripravaka na bazi kanabisa, uz razvoj ovisnosti, najviše se očituju kao slabljenje kognitivnih funkcija i otežano pamćenje (Rocchetti i sur., 2013). S obzirom na navedene štetne učinke, liječnik će propisati primjenu pripravka kanabisa samo pri određenim medicinskim indikacijama za koje konvencionalni tretmani i lijekovi ne postižu željeni učinak ili izazivaju previše nuspojava (EMCDDA, 2018). Često se događa da pacijenti, posebice onkološki bolesnici, posežu za neregistriranim (ilegalnim) pripravcima kanabisa koji mogu sadržavati visoki udjel THC-a (čak i do 90 %) (Guzmán, 2018). Uzevši u obzir činjenice da se metabolički putevi THC-a i jednog od najčešće primjenjivanih citostatika za liječenje uznapredovalog karcinoma debelog crijeva, irinotekana, u organizmu međusobno preklapaju, proveli smo istraživanje na animalnom modelu kako bi utvrdili u kojoj mjeri primjena visokih koncentracija THC-a može uzrokovati neželjena međudjelovanja te poremetiti metabolizam i farmakokinetiku konvencionalnih lijekova (Prester i sur., 2018; Lucić Vrdoljak i sur., 2018; Kopjar i sur., 2019).

Ključne riječi: droga, medicinski kanabis, delta-9-tetrahidrokanabinol (THC)

Prevenција otrovanja djece edukacijom roditelja u vrtićima

Željka Babić, Adrijana Bjelajac, Jelena Macan, Rajka Turk

zbabic@imi.hr

U čak polovini poziva upućenih Centru za kontrolu otrovanja (CKO-u), javnozdravstvenoj službi za savjetovanje u slučaju intoksikacije, radi se o otrovanjima dojenčadi i predškolske djece proizvodima dostupnim u kućanstvu (oko tisuću poziva godišnje). Tijekom 2018. godine suradnici CKO-a stoga su proveli intervencijsku studiju u Zagrebu i okolici s ciljem učinkovitije prevencije otrovanja djece u kućanstvima edukacijom roditelja djece vrtićke dobi. Sljedeći Solomonov nacrt istraživanja s dvije grupe, intervencijska grupa (IG, N=326) je ispunila upitnik o stavovima i navikama važnim za problematiku otrovanja djece, odslušala predavanje o izvorima otrovanja djece u kućanstvu (prvenstveno sredstva za čišćenje i lijekovi) i ispravnim načinima njihovog čuvanja, te su im podijeljeni poklon paketi koji su uključivali naljepnicu s brojem CKO-a. Kontrolna grupa (KG, N=191) je nakon ispunjavanja upitnika dobila samo osnovne informacije o CKO-u i motivima za studiju. Nakon 3 mjeseca roditelji obje grupe ispunili su isti upitnik telefonski (odaziv je bio 75%), te je za KG organizirana podjela poklon paketa i predavanje. Roditelji IG značajno su češće počeli držati broj CKO-a kraj telefona ili u popisu važnih brojeva nakon intervencije u odnosu na KG (IG- 1% u prvom i 65% u drugom upitniku, KG- 3% u prvom i 12% u drugom upitniku). Pripadnost intervencijskoj skupini potvrđena je kao prediktor ovog rezultata modelom multiple logističke regresije uz kontrolu za osobine roditelja (spol, razina obrazovanja, radni status, broj djece; OR= 13.06, 95%CI=7.48-24.03, $p<0.001$). Provedena intervencija je povećala znanje roditelja o prevenciji otrovanja djece u kućanstvima, te dovela do prepoznavanja CKO kao mjesta inicijalne pomoći i podrške kod sumnje na otrovanja.

Ključne riječi: roditelji, prevencija, otrovanja djece

SIMPOZIJ III.

Simpozij: „Pitanja konteksta u psihologiji i psihološki aspekti konteksta u zajednici“

Voditelj: Vladimir Kolesarić

vkolesar@ffzg.hr

Cilj je ovog simpozija prikazati dosadašnje spoznaje o utjecaju konteksta, odnosno okruženja u kojem se predmet nalazi ili situacija odvija, na našu percepciju, procjene, pamćenje, donošenje odluka i uopće doživljavanje.

Što je kontekst i što je kontekst u psihologiji

Vladimir Kolesarić

vkolesar@ffzg.hr

Opisno za kontekst se može reći da je to sve ono što okružuje predmet na koji je netko usmjeren, a djeluje ili može djelovati na percepciju, doživljaj, procjenu, donošenje odluka i ponašanje prema predmetu u žarištu. Predmet u žarištu može biti jednostavan ili složen, može biti konkretan, ali i apstraktan, tj. zamišljen ili zapamćen, može, dakle, djelovati istodobno, ali i s odgodom. Kontekst predstavlja cjelinu čije su komponente u međusobnoj interakciji i u interakciji s predmetom u žarištu. Sve komponente ne moraju imati jednaku važnost u djelovanju konteksta, ali ispitivanje pojedinih izoliranih komponenti redovito ne može nikako ili samo djelomično pokazati stvarno djelovanje konteksta. Da bi se moglo adekvatno spoznati uzroke nekom doživljavanju i ponašanju nužno je bavljenje kontekstom na najrazličitijim razinama, od psihofizike do socijalne psihologije što je u izravnoj vezi s djelovanjem psihologa u zajednici.

Ključne riječi: kontekst, psihofizika, socijalna psihologija

Podražajni kontekst u eksperimentalnoj psihologiji: kontrolna, nezavisna ili moderatorska varijabla

Dragutin Ivanec, Vladimir Kolesarić

divanec@ffzg.hr

Pravi eksperimentalni nacrti u psihologiji najčešći su u području istraživanja osjeta i percepcije, istraživanja pažnje i pamćenja ili pak motoričkog ponašanja. Gotovo redovito se u takvim nacrtima od sudionika traži više od jednog odgovora ili reakcije na isti podražaj ili istu podražajnu situaciju. Posljedica toga je zadavanje serija podražaja gdje sudionici daju i do nekoliko desetaka ili pak stotina procjena ili reakcija. Temeljno je pitanje, kako sama serija podražaja ima učinka na kriterijske mjere i mimo djelovanja nezavisne varijable. Primjerice, kada se ispituje jednostavno vrijeme reakcije na neki podražaj (zadatak tek detekcije podražaja jednostavnom motornom reakcijom), onda se redovito može opaziti da postoji tzv. „cijena miješanja“. Vrijeme reakcije na podražaj neke jačine ukoliko se u seriji podražaja nalazi samo taj jedan intenzitet u pravilu je kraće nego na taj isti intenzitet kada se on daje u seriji gdje je više podražaj različite jačine. Drugi je primjer sekvencijalnog učinka, gdje se može opaziti da reakcija na neki podražaj ovisi o podražaju koji je bio neposredno prije. Ovi opisani, ali i neki drugi učinci podražajnog konteksta su relativno robusni i imanentni u paradigmama koje koriste puno reakcija na istu podražajnu situaciju. Temeljno pitanje koje se ovdje postavlja je kako se istraživač treba odnositi prema opisanim kontekstualnim učincima? Treba li ih pokušati na neki način kontrolirati ili pak tretirati kao dodatnu nezavisnu varijablu ili varijablu koja je medijator ili moderator one koja je istraživaču u fokusu kao nezavisna varijabla. U ovom izlaganju naglasak će biti upravo na pokušaju konceptualizacije podražajnog konteksta kao čimbenika u području istraživanja u eksperimentalnoj psihologiji.

Ključne riječi: podražajni kontekst, cijena miješanja, serijski zadaci, sekvencijalni učinci, eksperimentalna psihologija

Neuronske osnove percepcije konteksta

Dražen Domijan

ddomijan@ffri.hr

Za mozak se može reći da je stroj za kontekst budući da stalno kodira kontekstualne informacije prisutne u okolini. Takva tendencija ima važnu adaptativnu prednost za jedinku jer omogućuje detekciju statističkih pravilnosti koje doprinose stjecanju resursa i izbjegavanju opasnosti. Međutim, ova tendencija ima i negativnu stranu jer ljudi pokazuju sklonost da u svemu pronalaze povezanosti i pravilnosti pa čak i tamo gdje ih nema (npr. iluzorne korelacije kao i druge kognitivne pristranosti).

Ključne riječi: kontekstualne informacije, iluzorne korelacije, adaptativna prednost

Kontekst i pamćenje

Marija Milić

mmilic@ffos.hr

Pamćenje se odvija u kontekstu, ali je i sam kontekst važan aspekt pamćenja. Kontekstualni znakovi za dosjećanje predstavljaju jedan od osnovnih mehanizama korištenih u teorijama pamćenja. Emocije, raspoloženja, fiziološka stanja organizma, ali i fizička obilježja okoline sačinjavaju kontekst značajan za pamćenje i kasnije dosjećanje. Pamćenje ovisno o kontekstu najčešće se povezuje s epizodičkim pamćenjem jer je ono povezano s različitim kontekstualnim informacijama koji uključuju vrijeme, mjesto, prisutne osobe i sl. Istraživanja provedena u kontroliranim uvjetima dokazala su utjecaj konteksta na pamćenje, ali njegovo djelovanje vidljivo je i u svakodnevnom životu. Većina je ljudi doživjela situacije kada ih je miris iz prošlosti vratio u djetinjstvo ili pak posjet ulici u kojoj su proveli mladost dozvao sjećanja iz tog razdoblja života. Za neka od tih sjećanja ljudi nisu niti bili svjesni da ih imaju. Svjesno ili nesvjesno mi, uz sam sržni sadržaj koji pamtimo, pohranjujemo i informacije o kontekst u kojem se ono stvara. Taj kontekst kasnije nam služi kao znak za dosjećanje koji aktivira dozivanje sjećanja u svijesti. Kontekst može biti unutarnji ili vanjski. Raspoloženja, fizičko stanje organizma ili emocije čine unutarnji kontekst dok su fizička obilježja okoline najčešći vanjski. Ranija istraživanja ove su kontekste odvojeno ispitali, međutim sve je više naznaka kako je njih teško odvojiti te da se najsnažniji znakovi za dosjećanje javljaju u obliku kombinacije unutarnjeg i vanjskog konteksta. Unatoč velikom interesu istraživača za ovu tematiku u vrijeme Goddena i Baddeleya (1975) koji su proveli zapaženija istraživanja utjecaja okoline na pamćenje, posljednjih je godina ova tematika neopravdano zanemarena.

Ključne riječi: pamćenje, kontekst, znaci za dosjećanje

SIMPOZIJ IV.

Simpozij: „Istraživanje preventivnih potencijala u Gradu Zagrebu“

Voditeljica: Irena Cajner Mraović

icajner@gmail.com

Simpozij prezentira dio rezultata istraživanja javnog mnijenja o percepciji sigurnosti građana i suradnji građana i gradske uprave na području urbane sigurnosti u Gradu Zagrebu. Istraživanje je provedeno u razdoblju od svibnja do lipnja 2017. godine online i terenskim putem. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 3400 punoljetnih građana Grada Zagreba, a uzorak je segmentiran prema 17 gradskih četvrti s po 200 sudionika u svakoj. Sudionici su ispunjavali upitnik koji se sastojao od devet cjelina koje su ispitivale percepciju i osjećaj (ne)sigurnosti u Gradu Zagrebu, zadovoljstvo kvalitetom života u gradu i četvrti te osjećaj odgovornosti i spremnost za aktivno sudjelovanje u stvaranju osjećaja sigurnosti i podizanju kvalitete života građana Grada Zagreba. Cilj ovoga simpozija je prezentirati rezultate istraživanja koji se odnose na osjećaj sigurnosti građana, samozaštitna ponašanja, te odgovornost za sigurnost u zajednici kao važne komponente preventivnog potencijala u Gradu Zagrebu. Rezultati analiza povezanosti socio-demografskih karakteristika s osjećajem sigurnosti kod građana, učestalosti poduzimanja pojedinih sigurnosnih mjera i percepcije odgovornosti za sigurnost, kao i rezultati analiza relacija između percepcije odgovornosti za sigurnost i osjećaja vlastite sigurnosti, te važnosti mjera za poboljšanje sigurnosti i izvora informacija za stvaranje mišljenja o sigurnosti, daju ne samo znanstveni doprinos prevencijskoj znanosti, nego imaju i važne praktične implikacije za politiku prevencije i rad vijeća za prevenciju u Gradu Zagrebu. U tom smislu je pogotovo indikativna usporedba rezultata istraživanja osjećaja sigurnosti u Gradu Zagrebu iz 2009. i 2017. godine.

Ključne riječi: Grad Zagreb, osjećaj sigurnosti, odgovornost za sigurnost, socio-demografske karakteristike, prevencija

Važnost mjera za poboljšanje sigurnosti i izvora informacija za stvaranje mišljenja o sigurnosti

Jelena Pavičić Vukičević, Ana Marija Dunaj

jpvukicevic@gmail.com

Cilj ovoga rada je bio ispitati kako građani Grada Zagreba percipiraju pojedine mjere prevencije i sigurnosti, te koji su im glavni izvori informacija o tim mjerama i sigurnosti općenito. Istraživanje je provedeno u razdoblju od svibnja do lipnja 2017. godine online i terenskim putem. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 3400 punoljetnih građana Grada Zagreba, a uzorak je segmentiran prema 17 gradskih četvrti s po 200 sudionika u svakoj. Sudionici su ispunjavali upitnik koji se sastojao od devet cjelina koje su ispitivale percepciju i osjećaj (ne)sigurnosti u Gradu Zagrebu, zadovoljstvo kvalitetom života u gradu i četvrti te osjećaj odgovornosti i spremnost za aktivno sudjelovanje u stvaranju osjećaja sigurnosti i podizanju kvalitete života građana Grada Zagreba. Analiza dobivenih rezultata vezanih uz sigurnost građana ukazuje na to kako sudionici važnima smatraju sve ispitane mjere za poboljšanje sigurnosti građana, kao i sve izvore informacija za stvaranje mišljenja o sigurnosti. Dodatne analize ukazale su na to da žene procjenjuju važnost mjera i izvora informacija o sigurnosti višima te je utvrđena sklonost mlađih sudionika isticanju aplikacija kao važnih mjera za poboljšanje sigurnosti, a Internet portala i društvenih mreža kao važnih izvora informacija za stvaranje mišljenja o sigurnosti. Osim toga, pokazalo se kako su osobe s višim završenim stupnjem obrazovanja i zaposlene osobe sklonije smatrati Internet portale i društvene mreže važnim izvorima informacija. Dodatno, veću važnost mjera za poboljšanje sigurnosti i izvora informacija koji ne uključuju ljudski kontakt skloniji su pridavati sudionici koji imaju nižu razinu povjerenja u druge ljude.

Ključne riječi: Grad Zagreb, izvori informacija, sigurnosne mjere, sigurnost građana, socio-demografske karakteristike

Povezanost socio-demografskih karakteristika i percepcije odgovornosti za sigurnost

Martina Ferić, Marko Prpić

prpic.marcus@gmail.com

S obzirom na činjenicu da građani često dostatno ne uviđaju mogućnosti vlastitog doprinosa sigurnosti, pogotovo u velikim urbanim sredinama koje karakterizira osjećaj otuđenosti i anonimnosti, te tome posljedični manjak socijalne kohezije, cilj ovoga rada je istražiti povezanost socio-demografskih karakteristika građana Grada Zagreba i njihove percepcije odgovornosti za sigurnost. Istraživanje je provedeno na uzorku 3400 punoljetnih građana Grada Zagreba u razdoblju između svibnja i lipnja 2017. godine online i terenskim putem. Sudionici su ispunjavali upitnik koji se sastojao od devet cjelina koje su se odnosile na percepciju i osjećaj (ne)sigurnosti u Gradu Zagrebu, zadovoljstvo kvalitetom života u gradu i četvrti te osjećaj odgovornosti i spremnost za aktivno sudjelovanje u stvaranju osjećaja sigurnosti i podizanju kvalitete života građana Grada Zagreba. Na temelju rezultata istraživanja može se zaključiti kako sudionici koji smatraju jednog aktera odgovornim za sigurnost građana Grada Zagreba, odgovornim smatraju i ostale aktere, uključujući i same građane. Utvrđena je tendencija žena da pojedine aktere poput policije, građana, tijela Europske Unije, nevladinih udruga i mjesnih odbora smatraju odgovornijima za sigurnost građana. Dodatno, osobe starije životne dobi, nižeg završenog stupnja obrazovanja i osobe kojima religija ima važnu ulogu u životu, vide veću odgovornost pojedinih aktera u osiguravanju odgovornosti građana Grada Zagreba.

Ključne riječi: Grad Zagreb, odgovornost, sigurnost građana, socio-demografske karakteristike, tijela vlasti

Povezanost socio-demografskih karakteristika i osjećaja sigurnosti

Romana Galić, Mirjana Zubak, Matea Korda

matea.korda21@gmail.com

Osjećaj sigurnosti je važan indikator ukupnog stanja sigurnosti u modernim društvima, a istraživanja pokazuju da je on često značajno povezan s pojedinim socio-demografskim karakteristikama. Cilj ovoga rada je utvrditi kako socio-demografske karakteristike koreliraju s osjećajem sigurnosti stanovnika Grada Zagreba. Stoga su ciljana populacija u ovom istraživanju punoljetni građani Grada Zagreba, a uzorak od 3400 ispitanika reprezentativan je za Grad Zagreb i za svaku od 14 gradskih četvrti. Podaci su prikupljeni metodama online i terenskog anketiranja, pomoću upitnika koji se sastojao od devet cjelina koje su ispitivale percepciju i osjećaj (ne)sigurnosti u Gradu Zagrebu, zadovoljstvo kvalitetom života u gradu i četvrti te osjećaj odgovornosti i spremnost za aktivno sudjelovanje u stvaranju osjećaja sigurnosti i podizanju kvalitete života građana Grada Zagreba. Istraživanje je provedeno u periodu od svibnja do lipnja 2017. godine. Za potrebe ovoga istraživanja analizirali su se podatci vezani uz osjećaj sigurnosti građana te su ukazali na to da se većina sudionika uglavnom osjeća sigurno u svome gradu i u svojoj četvrti. Što se tiče povezanosti sa socio-demografskim karakteristikama, muškarci se općenito i u različitim situacijama osjećaju sigurnije od žena te se starije osobe, osobe s višom završenom razinom obrazovanja, kao i zaposlene osobe, u nešto većoj mjeri osjećaju sigurno u gradu i u četvrtima.

Ključne riječi: Grad Zagreb, gradska četvrt, javni prijevoz, osjećaj sigurnosti, socio-demografske karakteristike

Odnos između percepcije odgovornosti za sigurnost i osjećaja vlastite sigurnosti

Alen Ostojić, Valentina Pavlović Vinogradac, Valentina Kranželić

pavlovicvalentina19@gmail.com

Iako je sigurnost sastavnica kvalitete svakodnevnog života i svaki građanin može tome dati svoj doprinos, ljudi su često skloni odgovornost za sigurnost prebacivati na tijela formalne socijalne kontrole, pogotovo u uvjetima modernog urbanog života. Stoga je cilj ovoga rada ispitati kako građani Grada Zagreba percipiraju vlastitu odgovornost za sigurnost, te kakva je relacija između te njihove percepcije i osjećaja vlastite sigurnosti. Istraživanje je provedeno online i terenskim putem u periodu od svibnja do lipnja 2017. godine na uzorku 3400 punoljetnih građana Grada Zagreba, segmentiranom prema gradskim četvrtima. Sudionici su odgovarali na upitnik kojim su se ispitivali percepcija i osjećaj (ne)sigurnosti u Gradu Zagrebu, zadovoljstvo kvalitetom života u gradu i četvrti te osjećaj odgovornosti i spremnost za aktivno sudjelovanje u stvaranju osjećaja sigurnosti i podizanju kvalitete života građana Grada Zagreba. Dobiveni rezultati ukazuju na različit odnos osjećaja vlastite sigurnosti i percepcije odgovornosti za sigurnost pojedinih tijela. Točnije, viši osjećaj vlastite sigurnosti pozitivno je povezan s višom percepcijom odgovornosti policije, građana, gradske skupštine i države za sigurnost građana. Za razliku od toga, sudionici koji se osjećaju sigurnije, skloniji su vijeća gradskih četvrti i njihove predsjednike, tijela Europske Unije, nevladine udruge, službenike za prometno i komunalno redarstvo, vijeća za prevenciju gradske četvrti i mjesne odbore smatrati manje odgovornima za sigurnost građana.

Ključne riječi: Grad Zagreb, odgovornost za sigurnost, osjećaj sigurnosti, sigurnost građana, tijela vlasti

Osjećaj sigurnosti u Gradu Zagrebu: usporedba stanja 2009. i 2017. godine

Irena Cajner Mraović, Krunoslav Borovec

icajner@gmail.com

Provedeno istraživanje nudi paralelan prikaz podataka dobivenih dvama istraživanjima. Prvo istraživanje provedeno je u periodu od svibnja do lipnja 2009. godine kombinacijom telefonskog i osobnog intervjuiranja na uzorku od 4500 punoljetnih građana Republike Hrvatske. Drugo istraživanje provedeno je u periodu od svibnja do lipnja 2017. godine online putem i osobnim intervjuiranjem na uzorku od 3400 punoljetnih građana Grada Zagreba. Uzorak je segmentiran prema 17 gradskih četvrti s po 200 sudionika u svakoj. Oba istraživanja su, između ostaloga, imala za cilj ispitati percepciju sigurnosti građana. Premda je usporedba rezultata ograničena zbog korištenja različite metodologije, važne su deskriptivne informacije koje mogu ukazati na određene promjene odnosno nedostatak istih tijekom vremena u percepciji sigurnosti. Rezultati pokazuju kako se većina hrvatskih građana u uzorku iz 2009. godine i većina građana Grada Zagreba iz 2017. godine osjeća sigurno u svom okruženju. Dodatno, pokazalo se da na uzorku hrvatskih građana postoji veći udio sudionika koji navode kako postoje određena mjesta koja izbjegavaju zbog osjećaja nesigurnosti nego što je to na uzorku građana Grada Zagreba osam godina kasnije. Kada se radi o korištenju različitih sigurnosnih radnji, građani Grada Zagreba ih uglavnom koriste dok ih građani na razini države, prema istraživanju iz 2009. godine, jako rijetko koriste. Osim sigurnosnih radnji, građani Grada Zagreba u većoj mjeri posjeduju različite mjere samozaštite poput sigurnosnih kamera, alarma, pasa čuvara i sl., a vrlo rijetko koriste vatreno oružje ili neko drugo sredstvo zaštite od napada.

Ključne riječi: Grad Zagreb, osjećaj sigurnosti, Republika Hrvatska, samozaštitna ponašanja, sigurnosne mjere

OKRUGLI STOLOVI

Izazovi inkluzije u odgojno-obrazovnom sustavu

Voditeljica: Tena Velki

tena.velki@gmail.com

Sudjeluju: Ksenija Romstein, Ivana Stanić, Maja Štimac, Dorotea Telarović, Sanja Vladović

Posljednjih godina uloženi su značajni naponi kako bi se promovirala aktivna uključenost djece i učenika s teškoćama u razvoju u redovne odgojno-obrazovne ustanove. S obzirom na to da djeca većinu svog vremena provedu unutar odgojno-obrazovnih ustanova, počevši od vrtića preko osnovnih do srednjih škola, ne čudi stalna potreba za redefiniranjem normi i sustava unutar kojeg djeca odrastaju.

Okruglim stolom s važnim dionicima procesa implementacije inkluzije želimo potaknuti raspravu o nekoliko ključnih pitanja: Jesu li ostvarena prava sve djece na inkluziju? Koje su najveće prepreke u njihovom ostvarenju? Što se dosad napravilo po pitanju inkluzije u redovne odgojno-obrazovne ustanove? Kakva su rješenja ponuđena i koliko su uspješna implementirana? Što je s dijagnostikom i probirom djece prilikom utvrđivanja prava na inkluziju uz odgovarajuću podršku, radi li se o barijeri ili katalizatoru inkluzije? Kakvo je trenutno stanje na području naše županije i kakva su predviđanja za budućnost?

Cilj ovog okruglog stola je potaknuti stručnjake na zajednički dijalog i donijeti smjernice pri implementaciji inkluzije na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava. Okupljanjem stručnjaka s različitih područja potiče se interdisciplinarno zagovaranje vrijednosti inkluzije i njezinih dugoročnih benefita za pojedinca i društvo u cjelini.

Ključne riječi: inkluzija, odgojno-obrazovne ustanove, prava djece, dijagnostika u ranom i srednjem djetinjstvu

Zdravstvena pismenost odgojno-obrazovnih djelatnika u području mentalnoga zdravlja djece i mladih

Voditeljica: Ljiljana Muslić

ljiljana.muslic@hzjz.hr

Sudjeluju: Berta Bacinger-Klobučarić, Ivana Biljan, Katarina Dodig Ćurković, Mirna Jakšić, Marija Kribl, Sanja Vladović

Nedostatak znanja, neupućenost, stigma i diskriminacija često su razlog što se na probleme mentalnoga zdravlja gleda drugačije u usporedbi s problemima tjelesnoga zdravlja. Stigma i neznanje smanjuju šansu da će osoba potražiti pomoć, ali i da će joj potrebna pomoć biti pružena od strane pojedinaca i/ili stručnjaka u zajednici. Prvi znakovi poteškoća i problema mentalnoga zdravlja najčešće se javljaju već u razdoblju djetinjstva i adolescencije, a ukoliko isti ne dobiju potrebnu i pravovremenu podršku i stručnu pomoć mogu imati značajan utjecaj na kasniji život. Istraživanja pokazuju da je zdravstvena pismenost odraslih u području mentalnog zdravlja, ili mentalno-zdravstvena pismenost, značajan čimbenik u zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih, djelujući na uspješnost ranog prepoznavanja i intervencija te na prevenciju daljnjeg pogoršavanja poteškoća. Mentalno-zdravstvena pismenost podrazumijeva znanja i vjerovanja pojedinca o mentalnom zdravlju i poremećajima te vještine pružanja prve pomoći i podrške osobama koje doživljavaju psihičke smetnje ili razvijaju poremećaj. S obzirom da škole imaju neizmjeran potencijal za zaštitu mentalnoga zdravlja djece i mladih, izuzetno je važno da odgojno-obrazovni djelatnici imaju stručne alate i kompetencije kako bi uspješnije prepoznavali poteškoće koje djeca i mladi pokazuju te djelovali kao prva pomoć i podrška. Sudionici ovog okruglog stola imat će priliku čuti iskustva nekoliko stručnjaka iz kliničke i obrazovne zajednice, sustava javnoga zdravstva i institucije pravobranitelja za djecu koji će im nastojati pojasniti što uključuje zdravstvena pismenost u području mentalnoga zdravlja, odgovoriti na pitanja treba li i kako djelovati na unaprjeđivanju mentalno-zdravstvene pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika i koje su njihove potrebe, što o tomu kažu djeca i mladi te prikazati razvoj programa mentalno-zdravstvenog opismenjavanja odgojno-obrazovnih djelatnika PoMoZi. Da u sklopu projekta Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo Živjeti zdravo sufinanciranog sredstvima Europskog socijalnog fonda (ESF).

Ključne riječi: mentalno zdravlje djece i mladih, mentalno-zdravstvena pismenost, odgojno-obrazovni djelatnici

Voluntarizam kao preventivna aktivnost u zajednici, implikacije na volontera i zajednicu

Voditeljica: Ljiljana Šapić Kozar

sapicljiljana@gmail.com

Sudjeluju: Veronika Kirin, Marina Koprivanjak, Lejla Šehić Relić

Volontiranje je svaka aktivnost u kojoj se daje slobodno vrijeme u korist druge osobe, grupe ili neke svrhe. Volontiranje spada u pomagачka ponašanja, koja podrazumijevaju više predanosti i namjere u ponašanju nego što je to kada pomažemo spontano.

Koji je efekt volontiranja na volontera, a koji na zajednicu? Koja je povezanost između altruizma i volontiranja? Jesu li voluntarizam i socijalni aktivizam istovjetni?

Otkriveni su pozitivni učinci na zadovoljstvo životom, samopoštovanje, zdravlje te na obrazovna i profesionalna postignuća, opće funkcioniranje i trajanje životnog vijeka. No, kojim to mehanizmima volontiranje može djelovati na zadovoljstvo životom? Kako i zašto djeluje na samopoštovanje? Kako djeluje na mentalno, a kako na fizičko zdravlje? Koliko je vremena optimalno odvojiti za volontiranje? Ako voluntarizam ima pozitivne učinke na pojedinca, je li moguće doživjeti sindrom izgaranja pri volontiranju? Koje su psihološke karakteristike volontera? Može li uključenost u volontiranje pomoći pri kontroli simptoma kod psihičkih poremećaja? Studije mladih na temu volontiranja sugeriraju da volontiranje smanjuje vjerojatnost da će se mladi uključiti u problematično ponašanje poput izostajanja iz škole i zlouporabe droga. Postoje li još koji pozitivni učinci volontiranja u adolescenciji i mlađoj odrasloj dobi? Kako volontiranje mladih utječe na zajednicu u cjelini?

Istraživanja su provedena na gore navedene teme, no čini se da je manje pažnje posvećeno društvenim i regionalnim karakteristikama koje utječu na pojedinca da se uključi u volonterske aktivnosti. Cilj okruglog stola biti će ponuditi odgovore i platformu za raspravu među stručnjacima na temu dobrobiti volontiranja, kao i pružiti smjernice za daljnja istraživanja na ovu temu.

Ključne riječi: voluntarizam, volontiranje

(Ne)Zapošljavanje psihologa u školama

Voditeljica: Diana Viduka

dviduka@gmail.com

Sudjeluju: Ivančica Bulut, Martina Kolak, Ivana Mađarić, Sanda Vinaj

Ovim okruglim stolom želimo ukazati na problematiku manjka psihologa stručnih suradnika u školama, ali i na manjak psihologa u ključnim ustanovama općenito.

Naime, kada ustanove traže poticaje Zavoda za zapošljavanje za zapošljavanje psihologa, uglavnom dobivaju odbijenice, ističući kako je psihologija deficitarno zanimanje. S druge strane, psihologa je sve više i više na Zavodu za zapošljavanje, a oni koji ne uspijevaju pronaći posao u Hrvatskoj sele u druge zemlje, gdje je to zanimanje iznimno cijenjeno. Uz to, 2018. škole su dobile poticaje za zapošljavanje stručnih suradnika psihologa u školama u kojima ih nije bilo, da bi nakon godinu dana pripravništva te škole ostale bez psihologa, a psiholozi bez posla. O toj i drugim problematikama zapošljavanja psihologa govorit ćemo na ovom okruglom stolu.

Ključne riječi: pripravništvo, psihologija, zapošljavanje

USMENA PRIOPĆENJA

USMENA PRIOPĆENJA I.

Preventivni projekt „Zajedno u zaštiti osobne imovine” - primjer dobre prakse

Marko Marić, Darko Ćorković

mmaric@mup.hr

Preventivni projekt se provodi od 2014. godine. Cilj projekta je skretanje pozornosti na potrebu čuvanja vlastite imovine i potrebu samozaštitnog ponašanja u svojim domovima i u svakodnevnim navikama građana Osječko-baranjske županije. Svrha je smanjiti broj kaznenih djela krađa, teških krađa, razbojništva, prevara, krađa iz osobnih vozila te krađa na osobito opasan ili drzak način i razbojničkih krađa. Policijski službenici Odjela prevencije preventivnim mjerama i radnjama, upozoravaju građane da više pozornosti obrate na zaštitu svoje pokretne i nepokretne imovine kako ne bi postali oštećene osobe nekim od navedenih kaznenih djela. Praćenjem stanja sigurnosti na području PU osječko-baranjske utvrđeno je da su jedna od ugroženih skupina umirovljenici za koje se organiziraju edukativna predavanja. Uz to se članovima udruga umirovljenika i ženama zaposlenim sukladno projektu „Zaželi“ u udrugama i općinama sa područja Osječko-baranjske županije dijele promotivni preventivni materijali. Kroz edukativna predavanja ističu se problemi iz prakse koji su posljedica prevare putem interneta ili prevare na kućnom pragu. Također se ističu konkretne mjere koje pojedinac može učiniti u cilju sprečavanja provala i krađa.

Ključne riječi: „Zajedno u zaštiti imovine“, Odjel prevencije PU osječko-baranjske, prevencija

USMENA PRIOPĆENJA I.

Mogućnosti provođenja preventivnih programa kroz Projekt građanin - primjer dobre prakse

Gordana Popović

gord.popovic@gmail.com

Razvoj životnih vještina ključna je sastavnica prevencije ovisnosti, a preventivni programi trebaju imati sveobuhvatni pristup koji podrazumijeva usmjerenost na pojedinca te razvoj njegovih potencijala ali i obitelj, školu i lokalnu zajednicu. Cilj izlaganja bit će predstavljanje primjera dobre prakse Tehničke škole i prirodoslovne gimnazije Ruđera Boškovića iz Osijeka koja već dugi niz godina provodi kroz građanski odgoj i Projekt građanin preventivne aktivnosti usmjerene na mlade. Projekt povezuje školu, roditelje i lokalnu zajednicu radi rješavanja zajedničkih društvenih problema, a uključuje sve metode aktivne uključenosti učenika u nastavni proces. Učenici se osposobljavaju biti aktivni građani koji će se zauzeti za izgradnju boljeg društva. Takvim iskustvenim učenjem stječu se znanja, vještine i stavovi neophodni za cjeloživotno učenje. Doživljaj uspjeha u ovom području prenosi se na bolje učenje u drugim područjima, jer je doživljeni uspjeh izvor motivacije. U sklopu svakog Projekta građanin učenici izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. Takva metodologija rada može se preslikati i na provođenje preventivnih programa u školi, a kako bi se oni mogli provesti potrebno je prethodno isplanirati administrativne podatke, sadržaj, aktivnosti i evaluaciju. Tijekom izlaganja bit će opisani neki projekti s preventivnim temama koje su se provele u našoj školi: Mladi i „alkohol zabave” u našem gradu; Najnovije prijetnje mladima – brinemo li dovoljno za svoje zdravlje; Mediji – kreatori naše stvarnosti; Uvođenje građanskoga odgoja-poziv na stvaralačku avanturu; Uči, reagiraj i promjeni svoje ekološke navike; Nasilne teen veze su bezveze; Zdrava prehrana je IN; Različitost je začim života; Utrči u sportski milje Osijeka i iskoristi dan i E-komunikacija u romantičnim vezama!

Ključne riječi: preventivni program, projekt građanin, škola

USMENA PRIOPĆENJA I.

Preventivni projekt „Budi navijač, a ne razbijač” - prikaz dobre prakse

Darko Ćorković

dcorkovic@mup.hr

Cilj preventivnog projekta je senzibiliziranje javnosti o problemima i posljedicama nereda i nesportskog ponašanja na sportskim natjecanjima te podizanje razine sigurnosti svih sudionika sportskih natjecanja na području PU osječko-baranjske. Projekt se nastavlja na provedbu nacionalnog programa sprječavanja nereda i nasilja na sportskim natjecanjima. Projekt se provodi od 1. siječnja 2014. godine u Osječko-baranjskoj županiji. Policijski službenici Odjela prevencije Policijske uprave osječko-baranjske te nadležnih policijskih postaja provode mjere i aktivnosti primarne prevencije kroz podjelu edukativno-informativnog materijala i edukacije navijača, posjetitelja sportskih natjecanja, učenika osnovnih i srednjih škola, sportskih djelatnika, odgovornih osoba nogometnih klubova i volontera u županiji zbog povećanja sigurnosti na sportskim natjecanjima te sprječavanja svih oblika nereda i nasilja vezanih uz sport. Rizični čimbenici koji pogoduju razvoju nasilnog ponašanja na sportskim natjecanjima su izloženost nasilju u društvu, obitelji, školi, slobodnom vremenu i medijima. Djecu i mlade je moguće naučiti nenasilnom ponašanju, a oni svojim angažiranjem mogu doprinijeti svom sigurnijem okruženju. Navijačko nasilje koje ima za posljedicu međusobno vrijeđanje, ozljeđivanje i uništavanje javne i privatne imovine iziskuje uključivanje svih društvenih struktura zajednice u njegovom rješavanju. Sveobuhvatnim pristupom u rješavanju nasilja na sportskim natjecanjima mogući su pozitivni pomaci i rezultati, a to uključuje poduzimanje preventivnih mjera uz suradnju lokalne uprave i samouprave, navijačkih skupina, sportskih klubova, pravosuđa, policije i školstva.

Ključne riječi: „Budi navijač, a ne razbijač”, Odjel prevencije PU osječko-baranjske, nasilje na sportskim natjecanjima, primarna prevencija

USMENA PRIOPĆENJA I.

Troškovi kriminaliteta kao faktor opravdanosti intenzivnijeg ulaganja u prevenciju kriminaliteta

Ivan Pakšić

ivan.paksic@gmail.com

Cilj rada je čitatelju pružiti uvid u procjenu sveukupnih troškova kriminaliteta na društvo te ujedno opravdati potrebu za dodatnim ulaganjima u inicijative i intervencije kojima je cilj prevencija kriminaliteta. Naime, često se događa da se različiti preventivni projekti na lokalnim ili nacionalnim razinama promatraju i procjenjuju prema njihovom sveukupnom trošku iskazanom u novcu bez da se izvrši procjena koliki je benefit u obliku uštede kroz reakciju na kriminalitet. Kriminalitet ima svoj ekonomski i/ili društveni trošak što u osnovi predstavlja bitan utjecaj na funkcioniranje društva (Brandu, Price, 2000). Svjesni da su trendovi u kretanju kriminaliteta nepovoljni, odnosno da se isti na godišnjoj razini povećava što znači da raspoložive metode suočavanja sa kriminalitetom ne pružaju planirane rezultate, tada se nameće logički odgovor u obliku dodatnog ulaganja u projekte prevencije kriminaliteta. Dodatno, strateški planirano ulaganje u prevenciju može dovesti do značajnog pada troškova reakcije na kriminalitet u obliku smanjenja troškova policije, državnih odvjetništva, sudova, sustava za izdržavanje kazne, resocijalizacijskih i reintegracijskih mjera, pomoći žrtvama, socijalnih mjera, zdravstva i dr. što s druge strane dovodi do preusmjeravanje „viška“ sredstava u prosperitetne društvene grane. Troškove kriminaliteta možemo promatrati kroz više kategorija: troškove iščekivanja kriminaliteta, troškove kao posljedicu kriminaliteta i troškove odgovora na kriminalitet. Procjena troškova kriminaliteta je kompleksno područje o kojem će autor pokušati zaintrigirati slušatelje i otvoriti temu za daljnja istraživanja. Od znanstvenih metoda će se koristiti metoda analize, metoda sinteze, metoda klasifikacije i deskriptivna metoda (prema Zelenika, 2000).

Ključne riječi: troškovi, prevencija, kriminalitet

USMENA PRIOPĆENJA II.

Kad nisu cvetale tikve – studija nepovoljnih iskustava u detinjstvu (ACE) u Srbiji

Milica Pejović Milovančević, Oliver Tošković, Milutin Kostić, Ljiljana B. Lazarević, Marija Mitković Vončina, Vanja Mandić Maravić, Jelena Radosavljev Kirčanski, Ana Stojković, Marina Videnović

otoskovi@gmail.com

U radu su predstavljeni osnovni nalazi istraživanja o nepovoljnim iskustvima u detinjstvu (Adverse Childhood Experiences - ACE), u Srbiji. Pod ovakvim iskustvima se podrazumevaju traumatski događaji koji su se desili pre 18. godine, a kojih se osoba seća u odraslom dobu. Uzorak istraživanja je obuhvatio 2792 ispitanika, uzrasta od 18 do 65 godine od čega je bilo 57.4% ispitanica. Uzorak je biran na slučajan način, tako što je u prvo etapi odabrano 187 naselja, a zatim su u tim naseljima uzorkovani ispitanici metodom slučajnog koraka, koji su intervjuisani metodom lice u lice, od strane obučених ispitivača. Set instrumenata je uključivao: ACE međunarodni upitnik, upitnik o fizičkom zdravlju i istorijatu bolesti u porodici, čeklistu traumatskih simptoma (TSC), upitnik povoljnih iskustava (BC), upitnik afektivne vezanosti (ECRr), HEXACO, DELTA9 i upitnik nesuicidalnog samopovređivanja. Nepovoljna iskustva su skorovana na dva načina: (1) svaki ACE, skor koji obuhvata i iskustva koja su ispitanici doživeli „jednom ili dva puta”; (2) učestali ACE, skor koji obuhvata sama iskustva koja su ispitanici doživeli „više puta”. Faktorskom analizom ACE upitnika pokazano je da se sva neovoljna iskustva mogu grupisati u tri dimenzije: nasilje (učešće u tuči, maltretiranje, fizičko, psihološko i kolektivno nasilje), zanemarivanje (depresija i suicid u porodici, psihološko zanemarivanje, seksualno zlostavljanje i razvod) i zlostavljanje (alkoholizam i narkomanija u porodici, fizičko zanemarivanje, međusobno zlostavljanje roditelja, zatvor). Regresiona analiza pokazuje da, od svih ponašanja u kasnijem životu, ACE u najvećoj meri predviđaju broj pokušanih suicida ($r^2=.53$, $F=2.38$; $df=17,36$; $p<0.05$), a kao najvažniji prediktor se izdvaja psihološko zanemarivanje.

Ključne riječi: nepovoljna iskustva u detinjstvu, prevalenca i grupisanje ACE, predviđanje pokušaja suicida

USMENA PRIOPĆENJA II.

Mentalno zdravlje - prevencija u školi

Antonija Radoš, Iva Franjić

antonijarados@hotmail.com

Mentalno zdravlje – prevencija u školi odnosi se na preventivni program proveden među učenicima 7. razreda (42) osnovne škole. Program se sastojao od 4 radionice s temama Stres, Depresivnost, Anksioznost i Poremećaji prehrane. Cilj programa bio je upoznati učenike s teškoćama mentalnog zdravlja koje se mogu dogoditi svima te ih osnažiti za nošenje s istima. Teme su odabrane na temelju najčešćih smetnji mentalnog zdravlja kako bi se upravo te smetnje prevenirale. Učenici su ispunjavali upitnike (Coopersmithov upitnik samopoštovanja, Upitnik zahvalnosti, Skala zadovoljstva životom te Skala smisla života) prije i poslije programa, a istraživanje i radionice provedeni su u razdoblju od listopada do prosinca 2019. godine. Usporedbom rezultata koje su učenici postigli prije i poslije programa može se reći kako je razlika u doživljaju smislenosti života statistički značajna, odnosno da su učenici nakon sudjelovanja u radionicama imali veći osjećaj smislenosti vlastitog života. Također, samopoštovanje, zahvalnost i osjećaj smisla u životu pokazali su se značajnim prediktorima zadovoljstva života kod učenika.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, samopoštovanje, smislenost života

USMENA PRIOPĆENJA II.

Pozitivni razvoj mladih i depresivni simptomi

Diana Viduka, Gabrijela Vrdoljak, Ana Kurtović, Marina Hirnstein

dviduka@gmail.com

Cilj provedenog istraživanja bio je ispitati odnos čimbenika Pozitivnog razvoja mladih (PYD-a) s depresivnim simptomima u adolescenata. Prevalencija depresije u svijetu iz godine u godinu raste, a posebno zabrinjava sve veći broj oboljelih među djecom i adolescentima. Program PYD-a naglasak stavlja na mlade ljude kao resurs kojemu treba omogućiti da se razvija. Iako prvotno nije osmišljen u svrhu prevencije depresije, ishodi programa su: razvijen osjećaj kompetencije, snažan karakter, dobre socijalne veze, razvijeno samopouzdanje i empatija koji se smatraju zaštitnim faktorima od depresije. Ovo istraživanje bavi se povezanošću PYD-a sa simptomima depresije pod pretpostavkom da će biti značajno negativno povezani. Za prikupljanje podataka o pozitivnom razvoju mladih korišten je Upitnik pozitivnog razvoja mladih, dok je za prikupljanje podataka o depresiji korišten Upitnik o zdravlju pacijenata (PHQ-9). Pri obradi podataka korištena je hijerarhijska regresijska analiza. Rezultati istraživanja ukazuju na to da su svi ishodi PYD-a osim empatije značajno negativno povezani sa depresijom te da su samopouzdanje i socijalna povezanost značajni negativni prediktori depresije. Na temelju rezultata možemo zaključiti da je važno poticanje i osnaživanje čimbenika PYD-a kod djece i mladih u svrhu pozitivnog razvoja, ali i prevencije depresivnih simptoma.

Ključne riječi: pozitivan razvoj mladih, depresivni simptomi, adolescencija

USMENA PRIOPĆENJA II.

Osjećaj koherentnosti, zdravlje i kvaliteta života adolescenata

Ivica Matić

ivica0909@gmail.com

Adolescencija kao vrlo osjetljivo životno razdoblje obilježeno je brojnim promjenama koje zahtijevaju stalnu adaptaciju. Tijekom srednjoškolskog obrazovanja promjena školske okoline, napuštanje roditeljskog doma i preseljenje u učenički dom veliki su izazovi za adolescente i mogu utjecati na zdravlje i kvalitetu života. Stoga je cilj rada bio utvrditi razine osjećaja koherentnosti, različitih dimenzija zdravlja i subjektivne kvalitete života u adolescenata koji su u učeničkom domu i onih koji žive s roditeljima, istražiti povezanost osjećaja koherentnosti, različitih dimenzija zdravlja i subjektivne kvalitete života obzirom na boravak u učeničkom domu te utvrditi stabilnost osjećaja koherentnosti tijekom dvogodišnjeg praćenja ispitanika. Istraživanje je provedeno na uzorku od 441 adolescenta srednjoškolskoga uzrasta od kojih 55% ženskoga spola. Ispitanici su podijeljeni u dvije skupine, 230 ih je živjelo u roditeljskom domu te 211 u učeničkom domu, a praćeni su kroz dvije godine. Za mjerenje osjećaja koherentnosti korištena je Skala životne orijentacije, zdravlje je mjereno upitnikom SF 36 te subjektivna kvaliteta života Indeksom osobne kvalitete života. Rezultati istraživanja nisu potvrdili hipotezu da adolescenti koji borave u učeničkim domovima imaju slabiji osjećaj koherentnosti, lošije zdravlje i lošiju kvalitetu života u odnosu na one koji žive s roditeljima te da se osjećaj koherentnosti mijenja sazrijevanjem adolescenata kroz srednjoškolsko obrazovanje. Potvrđena je hipoteza da je osjećaj koherentnosti povezan sa zdravljem i kvalitetom života adolescenata tijekom srednjoškolskoga obrazovanja.

Ključne riječi: adolescencija, osjećaj koherentnosti, kvaliteta života, zdravlje

USMENA PRIOPĆENJA III.

Projekt Udruge OK-URID „Braco i seka"

Ana Jelkić, Ivana Kljajić

ana.bilesic@gmail.com

„Seka i braco" naziv je projekta koji je kroz 2018. i 2019. vodila Ana Jelkić, mag.psych. Radi se o ciklusu radionica čiji je cilj osnaživanje i podrška braći i sestrama djece s teškoćama u razvoju. Suvremeni pristupi rane intervencije naglašavaju važnost sveobuhvatne podrške djetetu s teškoćama u razvoju i njegovoj obitelji. Uz roditelje, najvažniji članovi obitelji su upravo braća i sestre. Rezultati ovog projekta ukazuju na veliku potrebu za daljnjom, stručnom podrškom ovim članovima obitelji. Projekt je dijelom sufinancirao Grad Slavonski Brod.

Ključne riječi: obitelj, podrška, teškoće u razvoju, rana intervencija

USMENA PRIOPĆENJA III.

Efekt provođenja programa razvoja zahvalnosti na kvalitetu života i sreću učenika viših razreda osnovne škole

Josipa Erdeši, Željka Mendek Očelić, Gorka Vuletić

erdesi.josipa@gmail.com

Cilj ovog rada je provjera efekta provođenja programa razvoja zahvalnosti na kvalitetu života i sreću učenika šestih, sedmih i osmih razreda osnovne škole. U istraživanju je sudjelovalo 79 učenika jedne osnovne škole iz ruralnog područja istočne Hrvatske, podijeljenih u eksperimentalnu (N=39) i kontrolnu (N=40) skupinu. Program razvoja zahvalnosti proveden je jednom dnevno u razdoblju od četiri tjedna. Primijenjeni su upitnici Indeks osobne dobrobiti za školsku djecu te Skala subjektivne sreće prije početka i nakon završetka programa. Rezultati su obrađeni dvosmjernom analizom varijance s ponovljenim mjerenjima na jednom faktoru. Došlo je do značajnog povećanja razine ukupne kvalitete života i pojedinih domena kvalitete života u eksperimentalnoj skupini u odnosu na kontrolnu skupinu. Nije došlo do značajnih promjena u razini sreće u eksperimentalnoj skupini nakon provedenog programa. Dobiveni nalazi pridonose boljem razumijevanju odnosa zahvalnosti te kvalitete života i doživljaja sreće. Također, rezultati ukazuju na važnost korištenja psiholoških intervencija kojima se može unaprijediti kvaliteta života učenika u obrazovnom kontekstu. U radu se opsežno raspravlja o korisnosti ovog istraživanja i implikacijama za buduća istraživanja.

Ključne riječi: program razvoja zahvalnosti, kvaliteta života, sreća, osnovna škola

USMENA PRIOPĆENJA III.

Mladi educiraju mlade u prevenciji i suzbijanju ovisnosti

Siniša Brlas, Vesna Šerepac, Sanja Milković Šipek, Miroslav Venus

sinisa.brlas@vt.t-com.hr

Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije tijekom 2018. i 2019. godine provodio je projekt pod nazivom „Mladi za mlade u prevenciji i suzbijanju ovisnosti“. Ideja je bila kroz specifičnu edukaciju mladih edukatora (iz teritorijalno nadležnih savjeta mladih) iskoristiti potencijale vršnjačke edukacije kako bi educirani mladi edukatori prenosili specifična znanja i informacije ostalim mladima na području Virovitičko-podravske županije. Glavni cilj projekta bio je osnažiti samozaštitne kapacitete mladih u Virovitičko-podravskoj županiji u prevenciji ovisnosti i afirmaciji zdravlja, a specifični ciljevi bili su: educirati mlade edukatore, izraditi publikaciju za mlade, provesti terensku edukaciju mladih od strane educiranih edukatora, educirati voditelje školskih preventivnih programa za rad s učenicima u području prevencije ovisnosti i afirmacije zdravih stilova življenja, afirmirati međusektorsku suradnju u prevenciji i suzbijanju ovisnosti i izraditi jedanaesto, izmijenjeno i dopunjeno izdanje vodiča za pomoć mladima u organizaciji slobodnog vremena. Sa svrhom realizacije navedenih ciljeva kreirana je publikacija pod nazivom „Mladi educiraju mlade u prevenciji i suzbijanju ovisnosti; informacije, preporuke i savjeti stručnjaka za provedbu vršnjačke edukacije“. Publikacija se sastoji od dva ključna poglavlja (rizična ponašanja mladih i zdravi psihosocijalni rast i razvoj) unutar kojih su tekstove pisali stručnjaci (11 stručnjaka, 12 autorskih tekstova u navedena dva poglavlja). U knjizi se još nalazi uvodno poglavlje urednika i stručna recenzija. Publikacija je besplatno podijeljena mladima tijekom preventivnih aktivnosti.

Ključne riječi: vršnjačka edukacija, rizična ponašanja, prevencija, publikacija

USMENA PRIOPĆENJA III.

Prikaz programa „Sidro“ za poticanje socioemocionalnih potreba darovitih – Primjer dobre prakse u obrazovanju darovitih

Marija Jurić

marija.novoselic@gmail.com

U institucionalnom obrazovanju emocionalne i socijalne potrebe darovitih mališana često su zanemarene, a usklađenost kognitivnog i emocionalnog razvoja preduvjet je razvoja zrele i prilagođene osobnosti. Kod darovite djece česta je pojava asinkronija koja može biti izvor različitih teškoća (akademsko nerazumijevanje, emocionalne i ponašajne teškoće, socijalna neprilagođenost itd.). Program „Sidro“ usmjeren je na poticanje emocionalnih kompetencija te socijalnih i komunikacijskih vještina kod potencijalno darovite djece. Prikaz primjera dobre prakse pokazat će znanstvene i praktične osnove programa, ciljeve, tehnike, strategije i aktivnosti korištene u radu. Putem radionica cilj je omogućiti djeci vrijeme i prostor za rad na sebi s obzirom na to da su pozitivna slika o sebi i samopoštovanje ključ osobnog razvoja i mentalnog zdravlja. Kroz igrolike aktivnosti mališane se poučava prepoznavanju vlastitih i tuđih osjećaja, prepoznavanju vlastitih osobina, potencijala i interesa, potiče ih se na vještine primjerenog komuniciranja vlastitih želja, osjećaja i misli, na suradnju te na uvažavanje i prihvaćanje različitosti između sebe i drugih.

Ključne riječi: socioemocionalni razvoj, emocionalna inteligencija, obrazovanje darovitih, emocionalne kompetencije

USMENA PRIOPĆENJA IV.

Društvene mreže za kvalitetniju nastavu i bolje ocjene

Alta Pavin Banović

alta.pavin@gmail.com

Društvene mreže su zanimljive svim generacijama jer se jednostavno, brzo i učinkovito komunicira, objavljuje i dijeli sadržaj. Popularnost online komuniciranja započelo je društvenom mrežom Facebook 2004. Tijekom petnaest godina postojanja Facebooka, pojavile su se i druge društvene mreže koje oduševljavaju svojim mogućnostima. Cilj rada: Prikazati rezultate istraživanja korištenja društvenih mreža učenika Medicinske škole Osijek i razmjenjivanje nastavnih sadržaja s profesorima radi postizanja boljih ocjena. U odgoju i obrazovanju mogu se preventivnim programima educirati predavači i učenici o korištenju društvenih mreža. Promoviranjem pozitivnih stavova, društvene mreže mogu se koristiti radi postizanja kvalitetnijih rezultata učenja, povišavanja prosjeka ocjena kao i opuštanja u slobodno vrijeme. Opis metode: Ispitivanje je provedeno u prosincu 2019. primjenom online upitnika izrađenoga u digitalnom alatu Microsoft Office 365, Forms. Ukupno je sudjelovalo deset razrednih odjela koje pohađa 144 učenika prvih razreda i 188 učenika završnih razreda (ukupno 332). Učenici su ispunjavali online upitnik, koristeći poveznicu, na svojim pametnim telefonima u učionici kada su upoznati s razlogom ispunjavanja upitnika. Glavni rezultati: Suvremeni mediji u obliku društvenih mreža koji se koriste u odgoju i obrazovanju omogućuju bolju komunikaciju učenika i predavača, brži protok informacija i lakšu pripremu učenika za nastavni proces. Rezultati ispitivanja su poveznica s prevencijom korištenja društvenih mreža s ciljem kvalitetnije komunikacije s predavačima, objavljivanja nastavnih sadržaja radi povećanja kvalitete uspjeha učenika te razvijanja pozitivnih stavova o korištenju dostupnih medija tj. društvenih mreža u odgoju i obrazovanju.

Ključne riječi: društvene mreže, komunikacija, učenje, odgoj za medije, srednjoškolci

USMENA PRIOPĆENJA IV.

Zašto je učenicima važno sudjelovati u školi? – doživljaj svrhe i (ne)jednakih mogućnosti za sudjelovanje iz perspektive učenika

Andrea Ćosić, Ivana Borić, Davorka Osmak Franjić

andrea.cosic@erf.hr

Za pozitivan razvoj djece važno je da budu prihvaćena kao relevantni dionici u školama i da im se svakodnevno nude prilike za participaciju. Ovaj rad temelji se na rezultatima istraživanja „Participacija djece u sustavu odgoja i obrazovanja“ provedenog od strane Ureda pravobraniteljice za djecu.

Cilj istraživanja bio je steći dublje razumijevanje participacije djece u školama iz perspektive učenika i odraslih (nastavnika i stručnih suradnika). Istraživanje je temeljeno na kvalitativnom i kvantitativnom pristupu. U kvalitativnom dijelu, kroz fokus grupe, ukupno je sudjelovalo 70 učenika. Učenici poručuju da im je participacija u školi važna i da su spremni participirati. Pojam „participacija“ za većinu djece je jezično stran te ga prvenstveno opisuju kroz sudjelovanje u različitim nastavnim i izvannastavnim aktivnostima. Sudjelovanje u donošenju odluka koje se tiču njihovog svakodnevnog života u školi je ograničeno. Učenici osjećaju da nemaju mogućnost istinski doprinijeti promjenama u školi te im nedostaju povratne informacije od odraslih o predloženim inicijativama. Pravo na participaciju u školi nejednako se potiče među djecom. Učenici koji uglavnom imaju izvrstan uspjeh i uzorno vladanje, imaju i povlasticu surađivati s odraslima. Razlike u pristupu pravu na sudjelovanje vidljive su i u odnosu na dob, vrstu škole te pripadnost ranjivim skupinama. Na temelju rezultata vidljiva je potreba da škole svakodnevno potiču dijalog između djece i odraslih u kojem će se promišljati o svrsi participacije. Posebno je važno posvetiti se informiranju učenika o pravu na participaciju, mogućnostima sudjelovanja i motiviranju na sudjelovanje. Razvojem različitih oblika i načina sudjelovanja učenika, škole mogu postati mjesta gdje svi učenici imaju pravo i mogu aktivno doprinosti.

Ključne riječi: participacija, škola, učenici

USMENA PRIOPĆENJA IV.

Zaštitni i rizični faktori u karijeri: profesionalno usmjeravanje u školi za bolji profesionalni razvoj adolescenata

Toni Babarović, Iva Šverko

iva.sverko@pilar.hr

U ovom radu opisuje se model zaštitnih i rizičnih faktora u karijeri koji predstavlja konceptualizaciju konstrukata iz osobne, relacijske i situacijske domene koji mogu djelovati na razvoj karijere pojedinca. Osobni faktori su psihološke osobine za koje je u literaturi potvrđeno da imaju utjecaja na profesionalni razvoj, poput ekstraverzije, savjesnosti, orijentacije prema budućnosti, optimizma, fleksibilnosti, otpornosti na stres, samoeфикаsnosti, kognitivnih kapaciteta ili pak zdravlja pojedinca. Relacijski faktori obuhvaćaju socijalne utjecaje koji mogu djelovati pozitivno ili negativno na profesionalni razvoj, počevši od utjecaja roditelja, vršnjaka, te društva u cjelini, primjerice kroz socijalnu podršku za razvoj karijere, ali i roditeljske i odgojne stilove. Situacijski faktori predstavljaju različite vanjske utjecaje koji mogu djelovati na razvoj karijere od kojih su u literaturi jasno prepoznati socioekonomski status te prilike u mjestu stanovanja pojedinca. Dosadašnja istraživanja su empirijski potvrdila važnost navedenih zaštitnih i rizičnih faktora za profesionalni razvoj adolescenata. U ovom radu izlažu se rezultati recentnog kvalitativnog istraživanja koji su ukazali na najizraženije zaštitne i rizične faktore koji djeluju na profesionalni razvoj u osnovnoj i srednjoj školi. Također, predstavljaju se i različite tehnike profesionalnog usmjeravanja koje imaju pozitivan učinak na profesionalni razvoj i ublažavaju djelovanje rizičnih faktora. Predlažu se dostupni alati profesionalnog usmjeravanja koji su prikladni za primjenu u osnovnoj i srednjoj školi i diskutira se njihova učinkovitost u poticanju profesionalnog razvoja adolescenata.

Ključne riječi: karijera, profesionalni razvoj, profesionalno usmjeravanje, zaštitni i rizični faktori, škola

USMENA PRIOPĆENJA V.

Addressing individual psychological vulnerabilities in youth through supporting, preventing, empowering, linking: randomized control study

Selka Sadiković, Biljana Trifunović, Nebojša Đurasović

selkasadikovic@uns.ac.rs

The project „Addressing Individual Psychological Vulnerabilities through supporting, preventing, empowering, linking” was implemented by Prevent Association in Novi Sad over the period of 12 months, targeting early adolescents with psychological vulnerabilities. Project developed, implemented and tested context adjusted model of individual interventions for decreasing risk of substance abuse among adolescents. In this study the results of a randomized controlled trial of the effect of conducted prevention program were detailed. Participants were 370 adolescents (43.8% males), age ranged from 11 to 14 years ($M = 12.31$, $SD = 1.18$). Intervention group was created based on their scores on four dimensions of Substance Use Risk Profile Scale (SURPS). The most vulnerable participants for substance abuse for each dimension were selected – hopelessness, sensitivity to anxiety, impulsivity and sensation seeking. In total the intervention phase of the study involved 140 participants: 70 from the intervention group and 70 for control group, paired with demographic variables. Interventions included three main components: education on connection between situations and our emotional functioning, behavioural and cognitive coping skills. Used measures were: Depression, Anxiety and Stress Scale, Positive and Negative Affect and Physiological Hyperarousal Scale, and Coping Scale for Children and Youth in pre-test and post-test measuring point. Data suggest that preventive interventions can have a positive effect on high-risk youth. Participants from intervention group improved with respect to Impulsivity ($t = 3.48$, $p < .05$), Sensation seeking ($t = 3.02$, $p < .05$), Negative affect ($t = 3.94$, $p < .001$), Physiological arousal ($t = 3.69$, $p < .001$), Depression ($t = 4.34$, $p < .001$), Anxiety ($t = 2.28$, $p < .05$) and Stress ($t = 2.60$, $p < .05$) due to intervention strategies. Lack of significant results on other examined constructs may be due to the high-risk nature of the subjects, who are likely in need of more intensive and long-term interventions.

Ključne riječi: adolescents, substance abuse, context adjusted model, prevention program

USMENA PRIOPĆENJA V.

Sustavno upravljanje kriznim situacijama kroz civilni sektor

Dajana Vinković, Vanesa Šerić

dajana.babli@gmail.com

Tijekom života krizne situacije mogu se pojaviti više puta. Svaka krizna situacija obilježena je gubitkom, a reakcija na gubitak je osjećaj tuge. Tugovanje ili žalovanje uključuje niz tjelesnih i duševnih pojava kod osobe koja je smrću ili na neki drugi način izgubila osobu uz koju je osjećajno vezana. Upravljanje tugom odvija se u procesu žalovanja koji se, kao proces, odvija kroz stadije, faze uzrokovane potrebama te zadatke. Pružanjem podrške u akutnoj fazi žalovanja može se spriječiti pojavljivanje kroničnog žalovanja i depresije te korisnom podrškom izravno utjecati na povećanje kvalitete života osobe pogođene gubitkom. Na postavkama o prevenciji kroničnog žalovanja pružanjem podrške, nastala je Udruga PUKS – Podrška u kriznim situacijama s ciljem promicanja, razvitka i unaprjeđenja osobnog rasta i razvoja kroz pružanje podrške osobama svih dobi koje prolaze kroz proces žalovanja nakon različitih gubitaka, kao i onima koji su u pružanju podrške ostali bez motivacije. U svojim projektima i aktivnostima Udruga senzibilizira javnost o važnosti mentalnog zdravlja djece, mladih i odraslih, kao i pružanju korisne podrške kojom nastoji, u svojoj lokalnoj zajednici, doprinijeti povećanju kvalitete života. Pravodobnom podrškom nakon traumatskih iskustava, edukacijom i savjetovanjem želi unaprijediti mentalno zdravlje te prevenirati kronično žalovanje i depresiju. Od 2016., kada je osnovana, Udruga je organizirala i provela niz predavanja, radionica i tribina u partnerstvu s gradom Belišćem, OŠ Ivana Kukuljevića, Belišće, Osječko-baranjskom županijom, Općom Županijskom bolnicom Našice i time otvorila put ovom zahtjevnom i zanemarenom području ljudskog života.

Ključne riječi: krizne situacije, žalovanje, civilni sektor

USMENA PRIOPĆENJA V.

Utjecaj sporta i fizičke aktivnosti na izvršne funkcije

Ruben Betlehem

rubenbetlehem@hotmail.com

Bavljenje sportom nedvojbeno može poboljšati fizičko i mentalno zdravlje, o čemu svjedoče i nalazi brojnih istraživanja. Međutim, osim općeg psihofizičkog zdravlja, u recentnijim istraživanjima sve je više zastupljena pretpostavka kako sport može utjecati i na razvoj određenih kognitivnih funkcija. Od ranije je poznato da sport može poboljšati specifične kognitivne funkcije koje su vezane uz pojedini sport (primjerice superiorno radno pamćenje položaja šahovskih figura kod profesionalnih šahista), no sve je veća empirijska potpora za rezultate koji ukazuju na to da bavljenje sportom može pospješiti i neke fundamentalne kognitivne funkcije koje nisu usko vezane za sportsko okruženje. Naime, nalazi određenih istraživanja sugeriraju kako rekreativni i profesionalni sportaši postižu bolje rezultate na zadacima izvršnih funkcija (inhibicija i rješavanje problema) u odnosu na nesportaše (Jacobson i Matthaeus, 2014), a posebno izraženi utjecaji fizičke aktivnosti na izvršno funkcioniranje zabilježeni su kod osoba starije životne dobi (Albinet, Boucard, Bouquet i Audiffren, 2010; Guiney i Machado, 2013). Postoje indikacije kako bi ovakvi rezultati mogli biti posljedica strukturalnih promjena u mozgu, jer kontinuirana aerobna aktivnost može dovesti do povećanja volumena bijele i sive tvari u čeonom i temporalnom režnju mozga, a upravo su ti centri odgovorni za izvršnu kontrolu. Budući da izvršne funkcije mogu igrati važnu ulogu u planiranju i organizaciji životnih odluka, kao i u razvoju socijalnih, akademskih te profesionalnih vještina pojedinca, ova tema predstavlja obećavajuću platformu za buduća istraživanja. Stoga je cilj ovog izlaganja predstaviti i analizirati nalaze recentnih istraživanja u svrhu boljeg razumijevanje odnosa fizičke aktivnosti i izvršnog funkcioniranja.

Ključne riječi: sport, fizička aktivnost, izvršne funkcije

USMENA PRIOPĆENJA V.

„Start to talk“ - predstavljanje nacionalne kampanje protiv seksualnog nasilja nad djecom u sportu

Zrinka Greblo Jurakić, Hana Hrpka, Marija Crnković i Roberta Karadža

zgreblo@hrstud.hr

Rezultati istraživanja pokazuju da je svako peto dijete ili mlada osoba u Europi doživjela neki oblik seksualnog nasilja, pri čemu djeca i adolescenti koji sudjeluju u sportu predstavljaju posebno ranjivu skupinu. Činitelji koji sudionike sportskih aktivnosti čine ranjivima za seksualno nasilje uključuju seksualizirani prikaz sportašica u medijima, toleriranje rodne nejednakosti i diskriminacije u sportu, veću zastupljenost tjelesnog kontakta u odnosu na druge izvannastavne aktivnosti, neravnopravan odnos moći između trenera i sportaša, zajedničke tuševe i svlačionice, česta putovanja, ali i veliku ambiciju darovitih sportaša koji su nerijetko spremni na različite žrtve s ciljem ostvarenja uspješne sportske karijere. Odazivajući se pozivu „Start to talk“ inicijative Vijeća Europe predstavnici javne vlasti, državnih institucija, nacionalnih sportskih saveza i sportskih klubova obvezuju se poduzeti konkretne mjere s ciljem suzbijanja seksualnog nasilja nad mladim sportašima. Nacionalna kampanja protiv seksualnog nasilja nad djecom i mladima u sportu u Hrvatskoj je pokrenuta u prosincu 2019. godine. Na konferenciji će biti predstavljene različite aktivnosti i sadržaji osmišljeni u okviru spomenute kampanje: video spot kreiran s ciljem podizanja svijesti javnosti o problemu seksualnog nasilja u sportu, web stranica nacionalne kampanje, Priručnik za prevenciju i djelovanje u situacijama mogućeg seksualnog nasilja nad djecom i mladima u sportu te suradnja s Hrabrim telefonom. Pored navedenog, prikazat će se i preliminarni rezultati istraživanja o zastupljenosti seksualnog nasilja kod mladih sportašica i sportaša u Hrvatskoj koji dodatno upućuju na važnost pokretanja „Start to talk“ nacionalne kampanje.

Ključne riječi: seksualno nasilje, sport, prevencija, djeca i adolescenti

USMENA PRIOPĆENJA V.

Provođenjem socijalnih usluga u zajednici do prevencije institucionalizacije - psihosocijalna podrška

Ana - Marija Galić, Katarina Klasić

katarina.klasic@gmail.com

Centar za pružanje usluga u zajednici Osijek „Ja kao i Ti“ je javna ustanova socijalne skrbi. Sjedište ustanove u Osijeku je, na adresi Martina Divalta 2. Primarna djelatnost Centra uključivanje je osoba s mentalnim poteškoćama u zajednicu. Centar djeluje temeljem načela socijalne skrbi, posebice načelima slobode izbora, individualizacije, uključenosti korisnika u zajednicu, poštivanja ljudskih prava i integriteta korisnika, zabrane diskriminacije, sudjelovanja u donošenju odluka, tajnosti i zaštite osobnih podataka i poštivanja privatnosti. Centar pruža socijalne usluge organiziranog stanovanja uz četiri razine podrške, pomoći u kući, usluge savjetovanja i pomaganja, psihosocijalne podrške u obitelji i kod pružatelja usluga te usluge smještaja. Cilj pružanja svih navedenih usluga je rehabilitacija korisnika i njihovo uključivanje u zajednicu. S obzirom na, dosada postignute ciljeve deinstitucionalizacije korisnika, daljnji naponi Centra usmjeravaju se na prevenciju institucionalizacije razvojem usluge psihosocijalne podrške. Psihosocijalna podrška usluga je koja podrazumijeva rehabilitaciju koja potiče razvoj kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih ili socijalnih vještina korisnika. Može se provoditi individualno ili grupno, u domu korisnika ili u Centru. Stručni tim Centra koji provodi psihosocijalnu podršku čine: psiholozi, socijalni radnici, rehabilitatori, radni terapeuti i radni instruktori. Omogućavanje korisnicima, u ovom slučaju odraslim osobama s mentalnim poteškoćama, da im se u njihovom domu i lokalnoj zajednici osiguraju psihološka i socijalna podrška, radna terapija, socijalna rehabilitacija, vježbe svakodnevnih vještina te kreativne, glazbene i druge aktivnosti uvelike doprinosi prevenciji njihove institucionalizacije.

Ključne riječi: psihosocijalna podrška, mentalne poteškoće, prevencija institucionalizacije

USMENA PRIOPĆENJA VI.

Dobrobit djeteta u kontekstu obitelji (CHILD-WELL) – predstavljanje projekta

**Andreja Brajša-Žganec, Marina Kotrla Topić, Marija Džida, Ljiljana Kaliterna
Lipovčan, Tihana Brkljačić**

marina.kotrla.topic@pilar.hr

„Dobrobit djeteta u kontekstu obitelji“ (CHILD-WELL) je znanstveni projekt Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, financiran od strane Hrvatske zaklade za znanost, koji je usmjeren na istraživanje dobrobiti djeteta u kontekstu obitelji. Dobrobit djece je multidimenzionalni konstrukt koji se definira u obliku optimalnih razvojnih ishoda djeteta s obzirom na njegovu dob i to na temelju niza objektivnih i subjektivnih indikatora. Kao pokazatelj dječje dobrobiti u raznim istraživanjima koriste se mjere kognitivne, bihevioralne i emocionalne regulacije, socijalne kompetencije te indikatori subjektivne dobrobiti. Polazeći od Bronfenbrennerovog bioekološkog modela i teorije promjene ovaj projekt ima tri cilja. Prvi je istražiti promjene u različitim domenama dobrobiti djece u srednjem djetinjstvu i na prijelazu u adolescenciju. Drugi cilj je istražiti odnose obiteljske dobrobiti, roditeljskih ponašanja majke i oca te različitih domena dobrobiti djece u spomenutom razvojnom periodu. Treći cilj je ispitati odnos između korištenja digitalnih tehnologija i dobrobiti djece tijekom srednjeg djetinjstva i na početku adolescencije. Kako bi se ostvarilo navedene ciljeve, planira se provesti longitudinalno istraživanje koje bi uključivalo djecu u dobi 9, 10 i 11 godina (u prvoj točki mjerenja), njihove roditelje i učitelje. Tijekom četiri godine, planiraju se provesti 3 vala istraživanja, a ovakav longitudinalni nacrt istraživanja omogućit će brojne spoznaje o promjenama u različitim domenama dobrobiti djece i njezinim odrednicama. Rezultati ovog istraživanja omogućit će nam bolji uvid u dobrobit hrvatskih obitelji s djecom školske dobi, što može imati važne praktične implikacije za stručnjake koji se bave osmišljavanjem različitih nacionalnih politika, kao i za razvoj strategija za poboljšanje dobrobiti djece i obitelji.

Ključne riječi: dobrobit djece, longitudinalno istraživanje, obitelj, teorija promjene

USMENA PRIOPĆENJA VI.

Korištenje Interneta i percepcija čimbenika u obiteljskom okruženju i zajednici kod mladih na području Varaždinske županije

Matea Belošević, Miranda Novak, Martina Ferić, Josipa Mihić, Valentina Kranželić

matea.belosevic@erf.unizg.hr

Laboratorij za preventivna istraživanja, Odsjek za poremećaje u ponašanju, ERF-UNIZG, nositelj je projekta „Pozitivan razvoj adolescenata u Hrvatskoj“ (pod voditeljstvom doc.dr.sc. Mirande Novak) koji je imao za cilj ispitati pokazatelje pozitivnog razvoja, rizičnih ponašanja te mentalnog zdravlja mladih. Cilj ovog rada je istražiti prirodu povezanosti korištenja Interneta od strane mladih i percepciju čimbenika u obiteljskom okruženju te okruženju zajednice na području Varaždinske županije. Istraživanja pokazuju da je prekomjerno korištenje Interneta povezano s mnogim razvojnim ishodima mladih te njihovom percepcijom okruženja u kojem žive. U istraživanju je sudjelovalo 1.647 učenika (46% djevojaka i 52% mladića), od 14 do 19 godina. Za potrebe ovog rada korišten je Upitnik o demografskim podacima, pitanja o svrsi i učestalosti korištenja interneta i modificirana verzija Resilience and Youth Development Module (California Department of Education, 1997). Rezultati pokazuju kako 42,5% mladih provodi 5 ili više sati dnevno u tjednu te 62,6% njih 5 ili više sati dnevno vikendom na Internetu. Prosječno vrijeme provedeno na Internetu tijekom tjedna je 4,12h dnevno, a tijekom vikenda 4,74h dnevno. Mladi najčešće koriste mobitel, tablet ili računalo za društvene mreže (Facebook, Instagram i sl., uključujući blogove i forume), za slanje poruka ili uspostavljanje poziva te za igranje igrica. U odnosu na cilj rada rezultati pokazuju kako postoji negativna povezanost između korištenja Interneta i zaštitnih čimbenika u obiteljskom okruženju i okruženju zajednice. U izlaganju će se detaljnije raspravljati o dobivenim rezultatima i njihovim implikacijama.

Ključne riječi: korištenje Interneta, obitelj, zajednica, mladi

USMENA PRIOPĆENJA VI.

Prikaz znanstveno-stručnog projekta „Emocionalna pismenost u školama”

Anela Nikčević-Milković, Ana Jerković

amilkovic@unizd.hr

U svrhu planiranja preventivnih aktivnosti u osnovnoj školi „Petra Berislavića” u Trogiru, kvalitativnim i kvantitativnim procjenama stručni suradnici i učitelji procijenili su rizične i zaštitne faktore ponašanja kod učenika. Došli su do zaključka da su nedostatak motivacije za učenje, nedovoljno izražene vještine slušanja, razumijevanja i empatije osnovni problemi učenika. Njima nedostaje jasnih životnih ciljeva i intrinzične motivacije te rijetko probleme na koje nailaze pretvaraju u prilike. Socio-emocionalna pismenost stoga je odgojno-obrazovni aspekt na kojem treba raditi jer upravo on spaja akademski uspjeh s vještinama potrebnim da bi pojedinac bio uspješan u obitelji, školi i društvu. Projekt emocionalne pismenosti je školski preventivni program koji pomaže usvajanju znanja, vještina, stavova i vjerovanja kojima učenik uspješno samoregulira svoje emocije, kogniciju, ponašanje i okolnosti. Emocionalna pismenost pojedincu pomaže da brine o sebi i drugima, donosi odluke, etički se ponaša, izbjegava rizična te razvija zaštitna ponašanja. U osmišljavanju projektnih aktivnosti krenulo se od istraživanja u području emocionalne inteligencije te se usmjerilo prema razvoju pet osnovnih emocionalnih vještina: samo-razumijevanja, empatije, samoregulacije, motivacije i socijalnih vještina. Ciljevi ovog programa su poboljšanje školske klime i školskog uspjeha, jačanje socio-emocionalne kompetentnosti djece te osvješćivanje roditelja o važnosti socio-emocionalnih vještina. Poslije svake aktivnosti i radionice napravljene su evaluacije koje su pokazale visoko zadovoljstvo sudionika. U svrhu utvrđivanja emocionalne kompetentnosti učenika te povezanosti iste s roditeljskim procjenama, crtama ličnosti učenika te školskim postignućima krenulo se i u veliko znanstveno istraživanje koje je za sada samo realizirano u prvoj fazi – pilot istraživanja. U ovom dijelu istraživanja na temelju Upitnika emocionalne kompetentnosti (UEK-45) autora Vladimira Takšića konstruiran je Upitnik za roditelje za procjenu emocionalne kompetentnosti djece. Upitnik u konačnoj verziji ima 14 tvrdnji te sociodemografski dio. Faktorskom analizom izlučena su dva faktora: 1) Percepcija, razumijevanje i izražavanje vlastitih emocija i 2) Percepcija, razumijevanje i izražavanje tuđih emocija. Pouzdanost i valjanost subskala i cijele skale su zadovoljavajuće.

Ključne riječi: emocionalna kompetentnost, preventivni program, učenici, znanstveno istraživanje

USMENA PRIOPĆENJA VII.

Literarno okruženje u obiteljima s djecom predškolske dobi i njegov odnos s upotrebom digitalnih medija

Marina Kotrla Topić, Marija Šakić Velić, Marina Merkaš

marina.kotrla.topic@pilar.hr

Promjene u provođenju slobodnog vremena u obitelji, posebice porast upotrebe digitalnih medija među djecom predškolske dobi, potiču interes znanstvenika i zabrinutost roditelja, dijelom i zbog pitanja zanemaruju li se zbog sve manje slobodnog vremena koje djeca provode u izvaninstitucionalnim aktivnostima i zbog rastuće upotrebe digitalnih medija „tradicionalniji“ oblici igre i aktivnosti koji se smatraju važnima za dječji razvoj. Pritom važnu skupinu čine različite aktivnosti koje se odnose na obiteljsko literarno okruženje, kojeg možemo definirati kao skup interakcija roditelja i djece koje potiču razvoj jezika i pismenosti te dostupnost materijala za razvoj pismenosti. Cilj je ovoga rada prikazati osnovne spoznaje o pristupima definiranju i procjeni obiteljskog literarnog okruženja te njegovoj povezanosti s upotrebom digitalnih medija. U radu će se prikazati rezultati istraživanja provedenog s 97 djece predškolske dobi (6-7 godina) u okviru projekta Povezanost upotrebe digitalnih medija i obiteljskog literarnog okruženja s jezičnim vještinama djece predškolske dobi. U istraživanju je primijenjen Upitnik obiteljskog literarnog okruženja (Home Literacy Environment Questionnaire, Marjanović Umek i sur., 2005) te mjere dječje upotrebe digitalnih medija. Rezultati ukazuju na različitu učestalost pojedinih formalnih i neformalnih literarnih aktivnosti roditelja s djecom predškolske dobi te različit odnos pojedinih literarnih aktivnosti (stimuliranje upotrebe jezika te posjete kazalištu i knjižnicama) s dječjom upotrebom digitalnih medija. U radu se raspravlja o odnosu učestalosti literarnih aktivnosti s djecom i dječje upotrebe digitalnih medija u kontekstu oblikovanja obiteljskog okruženja koje potiče razvoj djetetovih jezičnih sposobnosti.

Ključne riječi: literarno okruženje, digitalni mediji, predškolska dob

USMENA PRIOPĆENJA VII.

Čitateljske skupine kao vid razvijanja kritičkog razmišljanja, gradbe identiteta i kvalitete slobodnog vremena adolescenata

Ivana Ivančić Medved

anavicicnavi@yahoo.com

Čitateljske skupine i promicanje čitanja lijepe književnosti zauzimaju popularno mjesto u suvremenom društvu posredstvom društvenih mreža koje ih promiču. Tomu ne odolijeva niti mlada populacija društva – adolescenti. Iako ovaj kulturni val popularnosti možemo pripisati znatiželji i osjećaju posebnosti, možemo zahvaliti društvenim mrežama, kao jednom od medija na načinu promicanja čitanja. Kritična skupina su adolescenti i njihovo slobodno vrijeme koje je predmet i zadaća promišljanja pedagoga, odgajatelja i nastavnika. Čitateljske skupine imaju svoju odgojnu, kulturološku i psihološku vrijednost. Kroz čitateljske skupine organizira se kvalitetno slobodno vrijeme mladih, u kojima oni sami uz mentorstvo nastavnika stvaraju plan i izbor štiva za čitanje, uče prepoznati estetske vrijednosti knjige, proniknuti i definirati probleme te izražavati svoje kritičko mišljenje. Čitateljske skupine najčešće su male skupine koje postaju ekskluzivne same po sebi zbog sudionika kojih ih čine. Naime, skupine su mjesta u kojima se sastaju osobe istih ili sličnih motiva i interesa (u ovom slučaju ljubav prema književnosti), međutim, one otkrivaju drugu dimenziju, a ona je psihološko-terapeutska i kulturološka dimenzija zato što književna djela pripovijedaju o zbilji koja je bliska i samim čitateljima i time ona provociraju promišljanja rasprave pa čak i naraciju osobnih iskustava i problema. Kroz književna djela mladi usvajaju izvjesna znanja na način koji je njima blizak i na osnovu toga grade vlastiti identitet kojim se predstavljaju prije svega sebi, a onda i drugima. Književnost potiče osobni rast pojedinca na humanističkim i etičkim vrijednostima.

Ključne riječi: čitateljske skupine, čitanje, identitet, adolescenti

USMENA PRIOPĆENJA VII.

Odnos roda, socijalnih kompetencija, samoregulacije te internaliziranih i eksternaliziranih simptoma kod djece osnovnoškolske dobi

Martina Ivandić

martina.ivandic.os@gmail.com

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos roda, socijalnih kompetencija, samoregulacije te internaliziranih i eksternaliziranih simptoma problema u ponašanju kod djece osnovnoškolske dobi. Ispitano je postojanje rodni razlika te potencijalna moderatorska uloga roda u odnosu socijalnih kompetencija i samoregulacije s internaliziranim i eksternaliziranim simptomima kod djece. Istraživanje je provedeno na 320 učenika petih do osmih razreda iz četiri osnovne škole u Osijeku. Za potrebe ovoga istraživanja primijenjeni su Upitnik socijalnih kompetencija – forma za dijete (Spence, 1995), Upitnik samoregulacije (Novak i Clayton, 2001) te Check lista pedijatrijskih simptoma – forma za dijete (Jellinek i sur., 1988). Rezultati istraživanja ukazuju na statistički značajne rodne razlike u internaliziranim i eksternaliziranim simptomima te samoregulaciji kod djece, dok u socijalnim kompetencijama nisu utvrđene rodne razlike. Nadalje, utvrđene su povezanosti internaliziranih i eksternaliziranih simptoma sa socijalnim kompetencijama i samoregulacijom. Samoregulacija se pokazala kao glavni prediktor internaliziranih i eksternaliziranih simptoma kod dječaka i djevojčica, dok su socijalne kompetencije direktno predviđale jedino internalizirane simptome kod djevojčica. Također, utvrđena je medijatorska uloga samoregulacije u odnosu socijalnih kompetencija s internaliziranim i eksternaliziranim simptomima kod djece. Budući da se u ovom istraživanju samoregulacija pokazala kao vrlo važan zaštitni čimbenik u nastanku problema u ponašanju djece osnovnoškolske dobi, poseban naglasak stavlja se na razvijanje i provođenje preventivnih programa usmjerenih na osnaživanje samoregulacije kod djece.

Ključne riječi: socijalne kompetencije, samoregulacija, internalizirani simptomi, eksternalizirani simptomi, uloga roda

USMENA PRIOPĆENJA VII.

Uvjerena o uzrocima i mogućnosti prevencije specifičnih teškoća u učenju djece predškolske i rane školske dobi

Darko Lončarić, Anela Nikčević-Milković

dloncaric@uniri.hr

Istraživanje specifičnih teškoća u učenju opterećeno je neujednačenošću i preklapanjima u terminologiji (npr. „specific learning disorders/disabilities/difficulties“) te definiranju i klasifikaciji različitih poteškoća koje se svode pod taj krovni naziv. Probleme u definiranju, identifikaciji, klasifikaciji i diferencijalnoj dijagnostici prate još izraženije nedorečenosti u pretpostavkama o mogućoj etiologiji poteškoća i vrlo raznolik pristup njihovom rješavanju, ublažavanju ili prilagodbi. Iako se kao uzroci najčešće navode genetski čimbenici i rani čimbenici rizika za neurokognitivni razvoj (prenatalni i neonatalni), javljaju se i pretpostavke o drugim okolinskim utjecajima poput suvremenog životnog stila koji uskraćuje djeci prirodnu okolinu za učenje i pokret kroz nestrukturiranu igru s vršnjacima u vanjskim prostorima te smanjuje prilike za normalan neurološki razvoj i socijalne interakcije neprimjerenim korištenjem elektronskih, multimedijских i komunikacijskih naprava. S obzirom da su uvjerenja odgojitelja i učitelja o uzrocima, mogućnostima prevencije i samog djeteta te primjerenim metodama rada s djecom ključna za njihov pristup u radu s djecom koja imaju specifične teškoće u učenju, osnovni cilj ovog rada prikazati je rezultate inicijalne faze konstrukcije Skale uvjerenja o uzrocima i mogućnostima prevencije specifičnih teškoća u učenju djece predškolske i rane školske dobi. Pilot istraživanje provedeno je na studentima završne godine diplomskog učiteljskog studija i studija ranog i predškolskog odgoja. U radu će biti izneseni preliminarni podaci o metrijskim karakteristikama konstruirane skale te poveznicama studentskih uvjerenja s njihovim socio-demografskim karakteristikama i samoiskazima o izvorima informacija na kojima temelje svoja uvjerenja.

Ključne riječi: učitelji i odgajatelji, disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija

USMENA PRIOPĆENJA VIII.

Stavovi zdravstvenih djelatnika i stručnih djelatnika osnovnih škola prema izdvajanju djece iz obitelji i udomiteljstvu

Suzana Vidović Vondra, Sanja Narić, Ana Pavelić Tremac

sanja.naric@gmail.com

U Hrvatskoj je u tijeku proces deinstitucionalizacije skrbi za djecu u sklopu kojeg treba povećati smještaj djece u izvaninstitucijske oblike skrbi poput udomiteljstva.

Cilj istraživanja bio je ispitati stavove prema udomiteljstvu i izdvajanju djece među školskim djelatnicima i djelatnicima sektora mentalnog zdravlja odraslih.

Uzorak je sačinjavalo 159 ispitanika. Poduzorak ispitanika zaposlenih u školstvu činili su djelatnici osnovnih škola u Kutini, Popovači i Velikoj Ludini. Poduzorak ispitanika zaposlenih u zdravstvu činili su djelatnici Neuropsihijatrijske bolnice „Dr. Ivan Barbot“ u Popovači. Podaci su prikupljeni pomoću upitnika koji je izrađen u tu svrhu, a za ispitivanje stavova primijenjena je Skala stavova prema izdvajanju djece iz obitelji te Skala stavova prema udomiteljstvu (Kamenov, Sladović Franz i Ajduković, 2005).

U ispitanom uzorku stavovi o udomiteljstvu i izdvajanju blago su pozitivni što govori da ima dosta prostora za provođenje aktivnosti usmjerenih na promjenu ovih stavova. Ako bi se radilo na dodatnom osnaživanju stavova, za očekivati je i širenje populacije potencijalnih budućih udomitelja. U tom smislu zabrinjavajući su nalazi o nepostojanju povezanosti između stavova prema udomiteljstvu i iskazane osobne sklonosti k udomljavanju djece.

Važno je istaknuti ulogu zdravstvenih djelatnika koji su uključeni u skrb za mentalno zdravlje udomljene djece te razmotriti njihovu ulogu u modificiranju općih stavova prema udomljavanju djece kao i njihovu ulogu u izgradnji optimalnog sustava udomljavanja.

Ključne riječi: stavovi, udomiteljstvo, izdvajanje djece

USMENA PRIOPĆENJA VIII.

Istraživački podaci u denormalizaciji ponašanja

Diana Jovičić Burić, Martina Markelić, Ljiljana Muslić, Sanja Musić Milanović

diana.jovicic@hzjz.hr

Zdravstveno ponašanje i promjena ponašanja jedan su od glavnih fokusa u javnozdravstvenim intervencijama. Poznato je više teorija promjene zdravstvenog ponašanja, a neke od njih naglašavaju utjecaj okolišnih čimbenika i socijalnih normi na odluke i stavove pojedinca, posebice socijalno-kognitivna teorija i teorija planiranog ponašanja. Intervencija koja se bazira na ovim teorijama je denormalizacija. Ona uključuje aktivnosti koje imaju za cilj promijeniti percepciju određenog ponašanja kao društveno prihvatljivog i normalnog odnosno uobičajenog. Cilj ovoga rada jest prikazati jedan drugačiji pristup u uporabi epidemioloških podataka u preventivne svrhe koji ima namjeru slanja poruke denormalizacije nekih rizičnih odnosno ovisničkih ponašanja kod mladih. Adolescencija je razdoblje brojnih razvojnih promjena u kojem su mladi ljudi često skloni rizičnim ponašanjima. U javnosti je često prisutno uvjerenje kako su takva ponašanja normalna za tu dob, a sami adolescenti pod pritiskom vršnjaka i željom da se uklope doživljavaju kako „to svi čine“. Na primjeru podataka iz međunarodnog istraživanja o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima ESPAD 2015 osmislili smo prikaz podataka mladima iz „drugog kuta“ kroz promotivne materijale Nisam luzer/luzerica. Provedba epidemioloških istraživanja vezanih uz rizična zdravstvena ponašanja prvenstveno je usmjerena na dobivanje podataka o izraženosti i prevalenciji rizičnih ponašanja, no ovoga puta pristupilo se analizi tih podataka tako da se dobije uvid koliko učenika to ne radi. Osmišljena je poruka mladima, ali i odraslima, kako većina to ne radi. Istraživanja su pokazala da je denormalizacija uspješan pristup za smanjenje prevalencije rizičnih ponašanja te može biti koristan pristup u razvoju javnozdravstvenih intervencija.

Ključne riječi: zdravstveno ponašanje, javno zdravstvo, prevencija, promicanje zdravlja

USMENA PRIOPĆENJA VIII.

Sporni ishodi otvorene znanosti

Krunoslav Matešić

kmatesic@ffzg.hr

Opća informatizacija olakšala je bržu i jednostavniju diseminaciju znanstvenih spoznaja. Unazad tridesetak godina pojavila se ideja da sve što je financirano javnim novcem bude javno dostupno. Uz razvoj interneta i bezuvjetnu potrebu da se bude citiran to je prihvaćeno kao rješenje koje će ukloniti različite probleme klasičnog izdavaštva. U RH je uz oko 700 osoba koje su potpisale Deklaraciju o otvorenoj znanosti, održan i niz radionica, predavanja i konferencija u cilju prihvaćanja navedenog modela. No, načelno izvrsna zamisao ubrzo je nepovratno okaljana s pojavom predatorskih (američki naziv), odnosno razbojničkih (njemačka atribucija) izdavača. U SAD-u je 2013. objavljen prvi popis predatorskih časopisa (izdavača), a na Sajmu knjiga u Frankfurtu na Majni 2018. održan je okrugli stol „Ueber fake Konferenzen und Raubverlage“ na kojemu je utvrđeno da danas lažna znanosti doseže već cca 13%. U psihologiji lažna znanost dodatno buja zbog nepridržavanja znanstvene metodologije. Objavljuju se članci tipa „wishful thinking“, imamo zaključke iz pogrešnih statističkih obrada, tu su hagiografije umjesto neovisnih recenzija, zatim meta analize polazeći od „fake“ članaka i wikipedijskih podataka, često su seminarski radovi nazivani preglednim člancima, imamo neodgovoran odnos prema manjinama, itd. Američka psihološka upravo je objavila Publication Manual of the APA, The Official Guide to APA Style, 7th ed., što uz Sažeti vodič za pisanje namijenjen studentima (Concise Guide to APA Style, 7th ed.) predstavlja izuzetan doprinos u podizanju kvalitete psihološkog istraživačkog i profesionalnog rada. U predavanju će biti spomenuti neki od aktualnih izleta u lažnu psihologiju.

Ključne riječi: psihologija, metodologija, otvorena znanost, predatorski/razbojnički izdavači, lažna znanost

USMENA PRIOPĆENJA IX.

Rezultati sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

Tomislav Benjak, Krunoslav Capak, Martina Ivanić, Natalie Petreski

tomislav.benjak@hzjz.hr

Odlukom Ministarstva hrvatskih branitelja 2016. godine započela je provedba sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Sistematski pregledi provode se u svim županijskim bolnicama, svim kliničkim bolnicama te kliničkim bolničkim centrima u Hrvatskoj. Do prosinca 2019. pregledano je 45800 branitelja od čega je 43595 (95,2%) muških te 2205 (4,8%) žena. Kod 47,1% branitelja u osobnoj anamnezi postoje određene bolesti, pri čemu su najčešće navedene bolesti kardiovaskularnog sustava. Po pitanju zastupljenosti zdravstveno rizičnih ponašanja pokazalo se da 33,5% puši, dok njih 26,7% konzumira alkohol u različitim količinama i učestalosti. 36,4% branitelja je pretilo i ITM je veći od 30. Tijekom sistematskih pregleda rađeni su EKG, RTG srca i pluća, UZV abdomena, ergometrija, laboratorijske pretrage, dok je kod žena uz navedeno rađen UZV dojki te ginekološki pregled. Ovim preventivnim pregledima postavljena je sumnja ili je utvrđeno novootkrivenih bolesti i stanja, za oko 31000 kliničkih entiteta. Najveći broj njih je iz skupine endokrinih i kardiovaskularnih bolesti, pri čemu treba naglasiti da je kod 820 branitelja utvrđena sumnja ili postavljena dijagnoza novotvorine. Po završenom sistematskom pregledu branitelji su dobili određene preporuke. 44,9% branitelja dobilo je preporuku provođenja dodatnih dijagnostičkih pretraga. Preporuka pregleda/kontrole/daljnijeg tretmana specijaliste dobilo je 50,2% branitelja, preporuke o promijeni životnog stila dobilo je 52% branitelja, dok je kod 8,3% branitelja utvrđeno da nije potreban daljnji dijagnostički postupak. Ovi podaci ukazuju na veliki značaj ovakve vrste preventivnih pregleda te važnost njihovog daljnjeg nastavka.

Ključne riječi: sistematski pregledi, branitelji

USMENA PRIOPĆENJA IX.

Kvaliteta života osoba kasne odrasle dobi u Slavoniji

Ana Babić Čikeš, Jasmina Tomašić Humer i Daniela Šincek

ababic@ffos.hr

Ciljevi su ovog istraživanja bili ispitati različite aspekte kvalitete života osoba kasne odrasle dobi na području Slavonije te odnos kvalitete života i demografskih karakteristika sudionika. U istraživanju je sudjelovalo 694 sudionika starijih od 65 godina ($M = 73.98$, $SD = 6.40$, raspon 64-94) od čega su 62.6% bile žene. Podaci su prikupljeni u sklopu opsežnijeg istraživanja individualnim anketiranjem u domovima sudionika na području pet slavonskih županija, pri čemu nisu uključene osobe koje žive u organiziranom stanovanju. Primijenjen je upitnik kvalitete života WHOQOL-BREF koji mjeri četiri domene kvalitete života (tjelesno zdravlje, psihološko zdravlje, socijalni odnosi i okolina) te uključuje opće procjene kvalitete života i kvalitete života povezane sa zdravljem. Osim toga, prikupljeni su podaci o demografskim karakteristikama sudionika. Rezultati pokazuju da je opća procjena kvalitete života povezana sa svim domenama kvalitete života, a najviše sa psihološkim zdravljem. Kao što je i očekivano, mlađi, obrazovaniji, zdraviji i materijalno neovisniji sudionici procjenjuju kvalitetu svog života na svim domenama višom. Muškarci procjenjuju svoje tjelesno i psihološko zdravlje te okolinu povoljnije u usporedbi sa ženama. Oženjeni sudionici imaju više procjene na svim varijablama kvalitete života u odnosu na obudovjele osobe i na svim domenama kvalitete života u odnosu na nevjenčane osobe. Kvaliteta osoba kasne odrasle dobi nije se pokazala povezanom s brojem osoba u kućanstvu osobe. Dobiveni rezultati uglavnom su u skladu s očekivanjima te su komentirani u odnosu na socio-ekonomske uvjete života u Slavoniji i mogućnosti poboljšanja kvalitete života starijeg stanovništva na području Slavonije.

Ključne riječi: kvaliteta života, kasna odrasla dob, Slavonija

USMENA PRIOPĆENJA IX.

Kvaliteta života žena liječenih od raka dojke

Sanja Višević

sanja.visevic@os.t-com.hr

Kvaliteta života (QOL) višestruko je definiran pojam koji uključuje subjektivne pozitivne i negativne vidove života. Iako je zdravlje jedan od najvažnijih parametara kvalitete života, pojedine skupine i stručnjaci u ukupnu kvalitetu života uključuju i radno mjesto, uvjete stanovanja, okolinu, mogućnost školovanja, duhovnost, kulturne vrijednosti, za koje su razvili posebne tehnike mjerenja njihova utjecaja na ukupnu kvalitetu života.

Cilj: ispitati kvalitetu života u žena liječenih od raka dojke u odnosu na kvalitetu života prije i poslije oboljenja te nakon provedenog liječenja. Posebni su ciljevi ispitati različitost doživljaja promijene kvalitete života u odnosu na životnu dobu i stupanj obrazovanja i ispitati postoji li razlika u kvaliteti života žena uključenih u rad „Mammae Osijek“ kluba i onih koji to nisu.

Metode: instrument istraživanja bio je anonimni upitnik o antropometrijskim i socioekonomskim podacima i kvaliteti života oboljelih, a koji je izrađen i primijenjen pri izradi doktorske disertacije: „Ocjena proširenosti, toka i mjera zdravstvene zaštite u suzbijanju karcinoma debelog crijeva“, Medicinski fakultet Zagreb, 1987.

Rezultati istraživanja: u istraživanju je sudjelovalo 126 žena, od kojih je 63 (50%) članica „Mammae Osijek“ kluba, a 63 (50%) nisu članice. Najviše je ispitanica u dobi višoj od 60 godina, nešto više u skupini članica „Mammae Osijek“ kluba. Od ukupnog broja ispitanica najviše ima završenu srednju školu, njih 64 (50,8%) od kojih je 37 (58,7%) članica Kluba i 27 (42,9%) ispitanica koje nisu članice Kluba.

Ključne riječi: rak dojke, kvaliteta života, „Mammae Osijek“ klub

USMENA PRIOPĆENJA IX.

Kronična bol- kako psiholozi mogu pomoći?

Iva Dimitrijević

iva.trubeljak@gmail.com

Multidisciplinarni program za liječenje boli koji se provodi u Zavodu za liječenje boli KBC-a Osijek zasniva se na pristupu koji uključuje pacijenta kao aktivnog sudionika u liječenju boli. Sastavni dio tima čine stručnjaci različitih profila: anesteziolog, viša medicinska sestra, fizijatar, psihijatar, radni terapeut, fizioterapeut, psiholog te nutricionist. Pacijente se u četverotjednom programu kroz individualni i grupni rad educira o različitim aspektima kronične boli kako bi se utjecalo na smanjenje boli i poboljšanje njihove kvalitete života. Cilj ovog rada je prikazati ulogu psihologa u radu tima za liječenje kronične boli. Multidisciplinarni programi za liječenje kronične boli u velikoj su mjeri utemeljeni na kognitivno-bihevioralnom modelu te uključuju brojne intervencije koje za cilj imaju promjenu u kognicijama pacijenata te njihovim ponašajnim odgovorima na bol pod pretpostavkom da će ove promjene dovesti do boljeg funkcioniranja pacijenata. Najčešće korištene tehnike u terapiji kronične boli su: psihoedukacija o psihološkim odrednicama boli, kognitivno restrukturiranje, bihevioralna aktivacija, vremensko planiranje aktivnosti, tehnike relaksacije te tehnike refokusiranja pažnje. Svim navedenim tehnikama želi se potaknuti pacijente na aktivno nošenje s boli kako bi se smanjio utjecaj boli na njihovo svakodnevno funkcioniranje. Primjenom Upitnika općih psihopatoloških teškoća (CORE-OM) prati se napredak pacijenata tijekom sudjelovanja u programu. Usporedba rezultata na ulaznoj i izlaznoj primjeni ukazuje na smanjenje emocionalnog distresa i poboljšanje općeg i socijalnog funkcioniranja te subjektivne dobrobiti. Rezultati potvrđuju važnu ulogu multidisciplinarnog programa za liječenje kronične boli u suvremenom liječenju boli usmjerenom na pacijenta.

Ključne riječi: kronična bol, psihološke intervencije, multidisciplinarni pristup

RADIONICE

POZVANA RADIONICA

Latent Growth Curve Analysis – analiza za longitudinalne nacрте istraživanja

Dino Krupić

e-mail: dkrupic@ffos.hr

Prvi cilj znanosti je opisati, drugi objasniti, a treći predvidjeti određene fenomene. Raditi predikciju temeljenu na empirijskim podacima možemo samo uz pomoć longitudinalnih istraživanja. Na radionici će se govoriti o metodologiji i obradi podataka dobivenih longitudinalnim istraživanjima. Iako će se kratko navesti analiza trenda i ANOVA na podacima dobivenih ponovljenim mjerenjima (uglavnom navodeći ograničenja takvih analiza), glavni sadržaj radionice bazirat će se na latentnu analizu rasta krivulje (eng. Latent Growth Curve Analysis) koja predstavlja kombinaciju regresijskog pravca i strukturalnog modeliranja na podacima koji su prikupljeni u više navrata. Radionica je pogodna za sve zainteresirane koji imaju osnovno znanje o korelacijama, regresiji i (barem načelno) strukturalnom modeliranju. Navedena analiza pogodna je za sva istraživačka pitanja, neovisno o kojem dijelu društvene znanosti je riječ.

Prevenција rizičnog ponašanja djece na internetu

Kristina Krulić Kuzman, Lidija Štelcer

lidija@cnzd.org

Cilj rada je širenje primjera dobre prakse primjene preventivnih programa kod rizičnih ponašanja djece na internetu. Metode koje će se koristiti su usmena izlaganja, individualni rad te rad u paru i grupi, predstavljanje dostupnih alata i materijala. Glavni rezultati će biti proširenje znanja u području prevencije rizičnih ponašanja djece na internetu te mogućnost osmišljavanja novih i korištenja postojećih preventivnih programa u vlastitoj instituciji. Isto tako, rezultat koji se očekuje je umrežavanje organizacija i institucija u provedbi programa prevencije rizičnih ponašanja djece na internetu kako bi se ostvarila sveobuhvatna pomoć i podrška.

Ključne riječi: internet, rizično ponašanje, djeca, prevencija

Susret drugačije vrste – senzibilizacija prema obiteljima s djecom s teškoćama (prema Programu Rastimo zajedno Plus)

Minja Jeić, Renata Milanković Belas, Sonja Pribela Hodap

minja.jeic@vrtic-vrbik.hr

Roditelji djece s teškoćama imaju pravo na podršku. Roditeljstvo djetetu sa zdravstvenim problemima, s razvojnim rizicima ili teškoćama u razvoju dodatno je zahtjevno. Samo roditeljstvo nije drugačije, ali ono što je drugačije je ponajprije količina stresa i novih neočekivanih obaveza, intenzitet straha i neizvjesnosti. Nancy Miller (1994) smatra da roditelj djeteta s teškoćama u razvoju prolazi kroz različite stadije prilagodbe na svoje životne prilike i činjenicu da podiže dijete koje uz sve potrebe koje imaju sva djeca, ima i dodatne potrebe. Jedan od načina podrške je program Rastimo zajedno Plus nastao u okrilju UNICEF-a, a namijenjen je upravo roditeljima. Kroz radionice s roditeljima djece s teškoćama saznajemo koje su univerzalne teškoće s kojima se susreću, a jedna od njih je i nerazumijevanje okoline. Na temelju programa Rastimo zajedno Plus, Minja Jeić i Sonja Pribela Hodap su osmislile dvije radionice za senzibilizaciju javnosti. Radionica „Susret drugačije vrste” jedan je od primjera na koji način osvještavamo odrasle (roditelje, odgojitelje, učitelje, studente...) o roditeljstvu djetetu s teškoćama u razvoju. Radionica omogućuje sudionicima prepoznavanje zahtjevnosti roditeljske uloge roditelja djece s teškoćama. Sudionici se upoznaju s procesom prilagodbe na roditeljstvo djeteta s teškoćama. Isto dovodi do povećanja uvida u iskustva roditelja djece s teškoćama, kao i osvještavanje promjena u obiteljskom funkcioniranju nakon rođenja djeteta s teškoćom – povećanje uvida u teškoće i probleme u partnerskim odnosima, odnosima s braćom i sestrama, teškoće sa širom okolinom te teškoće nošenja s (ne)postojanjem sustava podrške (zdravstveni sustav, centar za socijalnu skrb, odgojno-obrazovni sustav).

Ključne riječi: roditeljstvo, djeca s teškoćama, senzibilizacija

Primjena dramskih metoda u omladinskom radu u zajednici

Uroš Mladenović, Selka Sadiković

selkasadikovic@uns.ac.rs

Cilj radionice je upoznati sudionike i sudionice s dramskim metodama koje se mogu primijeniti u svakodnevnom radu s mladima, bilo u formalnom ili neformalnom obrazovnom procesu. Pojedine tehnike koje će biti predstavljene mogu biti dobar alat za pokretanje individualnih procesa, i grupne dinamike, a naglasak jeste na izgradnji socijalnih vještina kod pojedinaca i grupe, kao i pokretanju ličnih i kolektivnih priča i sjećanja ovdje-i-sada. Primarni cilj primjene dramskih metoda ne bi bila igra, već razvoj mladih koji sudjeluju u kreativnom procesu. Kazalište može biti dobra platforma koja omogućuje mladima da iskažu svoj puni potencijal, potakne ih na osobni razvoj i pokrene inicijativu za aktivno sudjelovanje u društvu. Kroz procesni rad, mladi su osnaženi za razvijanje svojih vještina i testiranje vrijednosti i uvjerenja. Radionica će se sastojati od teorijskog dijela o metodologiji omladinskog rada i primjeni dramskih tehnika adresiranih na neke specifične potrebe mladih, zatim primjera dobre prakse, i iskustvenog dijela usmjerenog na sudionike i sudionice radionice. Radionica je namijenjena prije svega svim pojedincima koji u svojoj praksi sudjeluju u izravnom radu s mladima, studentima i studenticama psihologije, pedagogije, sociologije, umjetnosti, ali i svima onima koji su zainteresirani za omladinski rad u zajednici, kao i kako nadopuniti svoje profesionalno znanje i vještine facilitacije uključivanjem dramskih procesa.

Ključne riječi: dramske tehnike, omladinski rad, mladi, socijalno obrazovanje

Razbijmo stare ploče - interaktivna radionica o poremećaju iz spektra autizma

Anja Benšić, Helena Vojaković-Fingler

vojakovic.fingler@gmail.com

Radionica se provodi u svrhu informiranja javnosti o ulozi logopeda u ranom prepoznavanju, dijagnostici i tretmanu poremećaja iz spektra autizma te poticanja transdisciplinarnе suradnje. Ističe se nužnost rane intervencije usmjerene ne samo na dijete, već i na njegovu obitelj i širu okolinu. Sudionici će sudjelovanjem u radionici poznavati razliku komunikacije, jezika i govora te moći prepoznati rane znakove poremećaja iz spektra autizma. Upoznat će se s ulogom logopeda u dijagnostici poremećaja iz spektra autizma, razlikovati obilježja poremećaja iz spektra autizma i poremećaja socijalne komunikacije. Također, upoznat će se s primjenom asistivne tehnologije i potpomognute komunikacije u terapiji poremećaja iz spektra autizma. Radionica je predviđena za 15 osoba u trajanju od 90 minuta. Naglasak radionice je na njenoj interaktivnosti, što znači da će sudionici biti aktivno uključeni u sve aktivnosti u kojima će, podijeljeni u grupe, zajednički dolaziti do rješenja. Uloga voditelja radionice bit će organizacijska, podržavajuća u samim aktivnostima te usmjeravajuća, odnosno voditelji će pružati potrebne teoretske i praktične informacije temeljene na trenutnim znanstvenim spoznajama. Aktivnosti koje će biti provedene na radionici su sljedeće: 1. Upoznavanje, 2. Tko sve čini tim, 3. Zablude o autizmu, 4. Komunikacija, jezik, govor - upoznavanje s osnovnim pojmovima, 4. Prepoznavanje obilježja poremećaja iz spektra autizma/poremećaja socijalne komunikacije, 5. Rana intervencija, 6. Potpomognuta komunikacija/ICT-AAC, 7. Uloga logopeda i psihologa u radu s poremećajem iz spektra autizma, 8. Evaluacija radionice

Ključne riječi: Poremećaj iz spektra autizma, obilježja, osnovni pojmovi kod PSA, zablude o autizmu, osnovni pojmovi, transdisciplinarnost

Životinje u razredu, san ili java?

Dejana Varnica, Maja Papst Milanović

dejana.varnica@gmail.com

U svjetlu naglašavanja važnosti razvijanja temeljnih kompetencija i velikog broja učenika sa specifičnim teškoćama postavlja se pitanje na koji način odgovoriti izazovima odgoja i obrazovanja kako bi se zadovoljile potrebe i interesi učenika. Jedan od načina jest uvođenje novih, znanstveno utemeljenih oblika rada kao što su „Interakcije uz pomoć životinja“ koje dijelimo na (prema Bush i Zarosa, 2017): Terapiju uz pomoć životinja, Edukacije (ili učenje) uz pomoć životinja, Intervencije uz pomoć životinja, Aktivnosti uz pomoć životinja. Ciljevi svake vrste Interakcija uz pomoć životinja su različiti, od rehabilitacije i tretmana simptoma ili teškoća, do usvajanja akademskih vještina i motivacijskih, obrazovnih i rekreativnih svrha (IAHAIO, 2013). Postoji niz benefita koje „Interakcije uz pomoć životinja“ donose ljudima, tjelesni, psihološki, socijalni, emocionalni, ponašajni i spoznajni.

Programi uključivanja životinja u odgoj i obrazovanje mogu se planirati za jednog ili više učenika ili cijeli razred, kroz 1 ili više seansi, uz jasno definiranje ključnih ciljeva, svrhe i područja na kojem se planira raditi te se biraju aktivnosti i zadaci kojima će se ciljevi ostvariti. Izrađuje se plan aktivnosti koji se može nadopunjavati ili prilagođavati između seansi. Prije početka programa, potrebno je procijeniti i pripremiti životinju/e koje će se koristiti tijekom programa, a tijekom same seanse potrebno je prikupiti objektivne (mjerljive) podatke kako bi se mjerili ishodi pojedinih seansi i programa u cjelini. Važna je i evaluacija seanse odnosno programa kako bi se mogle unaprijediti iduće seanse/programi.

Cilj Radionice je upoznavanje sudionika s nekim načinima i oblicima Interakcija uz pomoć životinja koje se mogu primjenjivati u preventivne svrhe u svakodnevnom radu s djecom i mladima.

Ključne riječi: Interakcije uz pomoć životinja, benefiti, učenici

Kako se pripremiti i odgovoriti na konfliktne i potencijalno opasne situacije na radnom mjestu

Višnja Matić, Tihana Stapić

visnja.matic@sos-dsh.hr

Radionica je dio programa „Sveobuhvatno upravljanje konfliktnim situacijama” i namijenjena je stručnjacima koji se u svom radu susreću s nasilnim i agresivnim ponašanjima korisnika.

Kroz radionicu će stručnjaci saznati kako se mogu pripremiti za korisnike koji u konfliktnim situacijama postaju agresivni i nasilni te kako prilagoditi svoju reakciju trenutnoj opasnosti, zadržavajući uzajamno poštovanje i dostojanstven odnos s drugima i umanjujući rizik od štetnih posljedica.

Kako bi stručnjak svoju reakciju prilagodio razini opasnosti važno je da razlikuje svakodnevno i zahtjevno ponašanje od agresivnog ili nasilnog ponašanja. Mogućnost razlikovanja važna je kako bi uskladio svoje reakcije s ponašanjem korisnika i zadržao pristup poštovanja kao temelj profesionalnog ponašanja, bez obzira na to kako se korisnici ponašaju.

Stručnjaci će se kroz radionicu upoznati s elementima komunikacije za krizne situacije, verbalnim i neverbalnim strategijama za deeskalaciju konflikta te strategijama samozaštite u opasnim konfliktnim situacijama.

Ključne riječi: agresivni korisnici, profesionalno ponašanje

Što kad sam taj „bully“ ja?

Patricia Buconjić, Dalia Pribisalić

daliapribisalic@gmail.com

Nasilje (žargonski poznatije kao eng. „bullying“) među djecom osnovne škole svakodnevna je pojava u Hrvatskim školama. Nasilje samo po sebi ima različite oblike; fizičko maltretiranje, zlostavljanje po društvenim mrežama ili pak ekonomsko nasilje krađe osobnih stvari. Sukladno tome, brojni su programi koji se provode u školama upravo u svrhu suzbijanja ovakvog ponašanja, a većina njih bavi se prevencijom ili pak pomaganju žrtvama nasilja. No, što sa samim nasilnicima? Koliko se pažnje posvećuje djeci koja su nasilnici u svrhu pomoći, a ne kažnjavanja? Ova radionica namijenjena je djeci osnovnoškolskog uzrasta, a glavni joj je cilj pomoći djeci koja jesu „bully“ da razviju adekvatnije obrasce ponašanja. Radionica polazi od premise da djeca koja zlostavljaju drugu djecu koriste zlostavljanje da bi izrazili svoju ljutnju, nemaju razvijenu empatiju i suosjećanje s drugima, često imaju nisko samopoštovanje te žele zadiviti druge ili pridobiti njihovu pažnju. Vodeći se time, u radionici se bavi s tri aspekta koja nedostaju „bullyjima“, a to su empatija, samopoštovanje i prepoznavanje i izražavanje osjećaja. Radionica traje jedan školski sat (45min), a optimalni broj sudionika je 20.

Ključne riječi: „bullying“, empatija, izražavanje osjećaja

Kako ne sagorjeti kao baklja ivanjska

Ana-Marija Čango, Josipa Dubravac

anamaria.cango@gmail.com

Sagorijevanje na radnom mjestu (eng. „burnout”) ima ozbiljne posljedice kako za mentalno, tako i za fizičko zdravlje pojedinca. Vrlo često se možemo susresti s člancima koji pristupaju površno burnout i nude instant rješenja kojima se umanjuje njegova ozbiljnost. Cilj ove radionice je upoznati Vas s ključnim pokazateljima burnouta te kroz zanimljive „caseove” prikazati kojim se strategijama može prevenirati.

Ključne riječi: sagorijevanje, stres, strategije suočavanja sa stresom

POSTER PRIKAZI

POSTER PRIKAZI

Analiza fokusa istraživanja u području prevencijske znanosti

Ana Banovac, Josipa Mihić

anbanovac@unist.hr

Područje prevencijske znanosti posljednjih je 50-ak godina u svjetskim okvirima doživjelo ubrzani razvoj. Primarni cilj prevencijske znanosti usmjeren je unaprjeđenju javnog zdravlja kroz identificiranje rizičnih i zaštitnih čimbenika za razvoj mentalnih, emocionalnih i ponašajnih problema, procjenu učinkovitosti i efikasnosti preventivnih intervencija te utvrđivanje optimalnih sredstava za širenje i implementaciju znanja. Fokus prevencijskih istraživanja se tijekom vremena mijenjao. Cilj ovog rada je steći uvid u aktualno stanje i trendove u fokusu prevencijskih istraživanja. U tu svrhu proveden je kvalitativni pregled istraživanja kroz pretraživanje baze znanstvenih radova Web of Science. U pretraživač baze unijete su ključne riječi „prevention mental emotional behavioral problems“ te je kao kategorija pretraživanja izabrana „tema“. Postavljen je raspon pregleda znanstvenih radova objavljenih posljednje 3 godine te su filtrirani pregledni i istraživački radovi iz znanstvenih disciplina usko povezanih s prevencijskom znanošću. Radovi koji su zadovoljili navedene kriterije uključeni su u analizu, kategorizirani prema fokusu na individuu, zajednicu, obitelj, školu i vršnjačke odnose, te na rizične i/ili zaštitne čimbenike. Radovi su kategorizirani i prema vrsti istraživanja na epidemiološka, etiološka i evaluacijska/implementacijska istraživanja, studije isplativosti te pregledne radove i meta-analize. Prilikom analize sadržaja sažetaka znanstvenih radova korištena je teorijska podloga o prevencijskim istraživanjima. U rezultatima su prikazani podaci koji upućuju na trenutačno stanje u fokusu prevencijskih istraživanja s naglaskom na istraživanja usmjerena na prevenciju u zajednici.

Ključne riječi: prevencijska istraživanja, prevencija, fokus, zajednica

POSTER PRIKAZI

Predstavljanje europskog projekta „Building effective drug prevention results across Europe, based on prevention systems analysis and widespread professional training“ (ASAP Training)

Matea Belošević, Martina Ferić

matea.belosevic@erf.unizg.hr

Laboratorij za preventijska istraživanja, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, partner je na europskom projektu ASAP Training (institucija nositelj je A.LI.SA. - Zienda ligure sanitaria della regione Liguria, Italija). U projektu sudjeluje 11 institucija visokog obrazovanja, nevladinog sektora i državnih institucija iz 8 europskih zemalja. Projekt je započeo 2019. godine i traje do kraja 2020. godine. Osnovni cilj projekta je promicanje kvalitete u prevenciji diljem Europe putem: 1) sustavnog i kompleksnog pristupa području prevencije korištenja sredstava ovisnosti analizirajući ključne dionike i provođenjem analize sustava u zemljama EU, 2) osnaživanja kompetencija i vještina stručnjaka u području standarda kvalitete i preventijskoj znanosti, 3) prilagodbe standarda kvalitete u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti različitim sustavima zemalja EU-a te (4) mehanizama koji omogućuju održivost projektnih aktivnosti kroz stvaranje mreža ključnih dionika u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti i identificiranju daljnjih mehanizama za promicanje održivosti. U 2019. godini izrađena je analiza ključnih ljudi i sustava u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti te se razvija trening za ključne dionike. U poster prezentaciji će se detaljnije predstaviti projekt i dosadašnji rezultati.

Ključne riječi: preventijska znanost, prevencija korištenja sredstava ovisnosti, standardi kvalitete, ključni dionici, analiza sustava

POSTER PRIKAZI

Neki prediktori rizika za psihopatologiju kod djece osnovnoškolske dobi

Ivančica Bulut

ivancica.bulut@gmail.com

Cilj ovoga istraživanja bio je ispitati odnos samoregulacije, socijalnih kompetencija, stilova suočavanja sa stresom i rizika za psihopatologiju kod djece osnovnoškolske dobi. Osim toga, procijenjena je mogućnost predviđanja rizika za razvoj psihopatologije na temelju prethodno navedenih varijabli, kao i mogućnost prevencije istog. Istraživanje je provedeno na 320 učenika od petog do osmog razreda osnovnih škola sa područja grada Osijeka. Primijenjeni su: Check lista pedijatrijskih simptoma – forma za dijete (Jellinek i Murphy, 1988), Upitnik samoregulacije (Novak i Clayton, 2001), Upitnik socijalnih kompetencija – forma za dijete (Spence, 1995) i Upitnik stilova suočavanja sa stresom za djecu (Krapić, 2000). Djeca pokazuju nisku razinu rizika za psihopatologiju, umjereno razvijenu samoregulaciju, relativno visoke socijalne kompetencije te češću uporabu stila suočavanja usmjerenog na problem i emocije, a rjeđu izbjegavanja. Rezultati ukazuju na značajnu negativnu povezanost rizika za psihopatologiju sa samoregulacijom, socijalnim kompetencijama te sa suočavanjem usmjerenim na problem i emocije, a pozitivnu sa izbjegavanjem. Značajnim prediktorima rizika za psihopatologiju pokazali su se samoregulacija i socijalne kompetencije, a od stilova suočavanja sa stresom, samo stil usmjeren na izbjegavanje. Na temelju ovog istraživanja može se zaključiti kako bi kao jedan od oblika prevencije rizika za psihopatologiju mogao biti razvoj samoregulacije i socijalnih kompetencija kod djece, kao i rad na načinima suočavanja sa stresom.

Ključne riječi: rizik za psihopatologiju, prevencija, osnovnoškolska djeca

POSTER PRIKAZI

Efekti Mračne trijade na procenu uspešnosti u različitim životnim domenima

Bojana Dinić, Selka Sadiković, Bojana Bodroža

bojana.dinic@ff.uns.ac.rs

Mračna trijada (makijavelizam, psihopatija i narcizam) se povezuje sa problemima u funkcionisanju u socijalnim, profesionalnim i intimnim odnosima. Prethodna istraživanja su pokazala da se narcizam i makijavelizam pozitivno, a psihopatija negativno povezuju sa objektivnim pokazateljima uspeha u poslovnom kontekstu, dok su rezultati nedosledni u pogledu relacija sa subjektivnim procenama uspeha. Cilj ovog istraživanja je ispitivanje efekata mračnih crta ličnosti na subjektivnu procenu uspešnosti u različitim životnim domenima. Na uzorku od 404 ispitanika (51% ženskog pola) primenjeni su MachIV za procenu makijavelizma, Levensonova skala psihopatije za procenu primarne i sekundarne psihopatije i Inventar narcističke ličnosti za procenu tri facete narcizma – liderstva/autoriteta, grandioznog egzibicionizma i povlašćenosti/eksploatacije. Za procenu uspešnosti je sastavljen set pitanja meri procenu uspešnosti u socijalnim odnosima, intimnim odnosima i profesionalnim odnosima. Rezultati pokazuju da se uspešnost u socijalnim odnosima može predvideti na osnovu niske sekundarne psihopatije, a višeg liderstva/autoriteta i grandioznog egzibicionizma. Na osnovu sličnih prediktora, tj. niske sekundarne psihopatije i visokog liderstva/autoriteta može se predvideti uspešnost u profesionalnim odnosima, dok se uspešnost u intimnim odnosima može predvideti na osnovu niske sekundarne psihopatije i niske povlašćenosti/eksploatacije. Može se zaključiti da je sekundarna psihopatija negativno povezana sa procenom uspešnosti u svim domenima, dok aspekti narcizma ostvaruju različiti obrazac veza u zavisnosti od toga da li se više odnose na adaptivne ili maladaptivne karakteristike. Iznenadjujuće, makijavelizam i primarna psihopatija se nisu pokazali kao značajni prediktori procene uspešnosti.

Ključne riječi: Mračna trijada, subjektivna procena uspešnosti, socijalni odnosi, intimni odnosi, profesionalni odnosi

POSTER PRIKAZI

Odmor od skrbi – podrška obiteljima koje skrbe o osobama s intelektualnim teškoćama

Blaženka Filić Vulin, Martina Pavić, Martina Tomljenović, Tamara Kralj

tamara.kralj@outlook.com

U okviru procesa deinstitutionalizacije, Centar za rehabilitaciju Zagreb je prije sedam godina započeo s programom pružanja podrške u stanovanju osobama s intelektualnim teškoćama (IT) u lokalnoj zajednici. Tim je programom danas obuhvaćeno 105 osoba kroz 25 stambenih zajednica. Budući da u gradu Zagrebu veliki broj odraslih osoba s IT živi sa svojim obiteljima, ukazala se potreba za novom socijalnom uslugom. Postojeći pružatelji usluga kao i zakonodavac prepoznaju i podržavaju pružanje usluga djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, dok su za roditelje predviđena prava iz sustava socijalne skrbi koja se odnose na skraćeno radno vrijeme i ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja. Neformalni skrbnici (roditelji ili braća i sestre) koji vode svakodnevnu brigu o svojem odraslom članu obitelji s IT, nemaju mogućnost odmora. S vremenom iscrpljujuća briga i skrb vodi do sagorijevanja neformalnih skrbnika i ranije institucionalizacije osoba s IT. Usluga koja bi omogućila obiteljima osoba s IT neophodan odmor od skrbi, nije razvijena. Važnost ovakve usluge vidljiva je i kroz prioritetne ciljeve Europske unije pri čemu je naglasak na prevenciji institucionalizacije i razvoju socijalnih usluga u zajednici. Ovim radom želimo prikazati projekt koji donosi novost u djelatnost socijalne skrbi za obitelji koje skrbe o osobama s intelektualnim teškoćama.

Ključne riječi: inovativna usluga, kvaliteta života, prevencija institucionalizacije, partnerstvo

POSTER PRIKAZI

„Umjetnost je i u tebi i u meni" - program organiziranja slobodnog vremena zatvorenika tijekom izdržavanja kazne zatvora

Anita Jandrić Nišević, Tihana Novak, Danijela Đurak

ajandric09@gmail.com

Smisljeno provođenje slobodnog vremena za vrijeme izdržavanja kazne svrstava se među značajnije čimbenike uspješne resocijalizacije zatvorenika te je kao takvo sastavni dio pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora. U radu će biti predstavljen znanstveno-stručni projekt „Umjetnost je i u tebi i u meni“, financiran od strane Ministarstva pravosuđa, Uprave za zatvorski sustav, a u provedbi Udruge za kreativni socijalni rad te Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji za cilj ima strukturirati slobodno vrijeme osuđenika za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, a u svrhu stjecanja novih znanja i vještina koje korisnicima mogu proširiti opcije u odabiru strategija suočavanja u svakodnevnim situacijama. Ovaj projekt usklađuje razumijevanje i prihvaćanje umjetnosti putem mogućnosti vlastitog izričaja, razvoja kreativnog mišljenja i zdrave društvene svijesti. Korištenjem kreativnih medija zatvorenicima se nudi i njihov terapijski učinak. Primjenom praktičnih aktivnosti zatvorenici se usmjeravaju na istraživanje unutarnjih mehanizama i mogućnosti, interpretaciju vlastite vizije kroz umjetnički proizvod, kreativno razmišljanje, djelovanje i zaključivanje, eksperimentiranje te razvoj tolerancije. Aktivnosti projekta usmjerene su na svladavanje različitih vrsta kreativnih tehnika - mozaik, linorez, štafelajno crtanje i fraktalno crtanje, a provodit će se kroz 13 ciklusa kreativnih radionica u Kaznionici u Lepoglavi, Kaznionici u Glini te Zatvoru u Zagrebu u vremenskom razdoblju od 12 mjeseci (od studenog 2019. do studenog 2020.godine). Projekt planira uključiti oko 70 zatvorenika iz navedenih kaznenih tijela, a evaluacija će se provoditi kontinuirano, nakon svakog završenog kreativnog ciklusa metodama kvantitativne i kvalitativne analize podataka.

Ključne riječi: umjetnost, zatvorenici, tretman

POSTER PRIKAZI

Kako su tip ličnosti i koronarno rizično ponašanje povezani sa koronarnom bolešću i što se mijenja nakon stacionarne kardiološke rehabilitacije

Gordana Kamenečki

kameneckig@gmail.com

Kardiovaskularne bolesti i dalje su vodeći uzročnik smrtnosti, iako se na smanjenje pobola i smrtnosti utječe primarnom, sekundarnom i tercijarnom prevencijom. Kroz medije, javnozdravstvene i projekte zdravstvenih ustanova potiče se zdrave osobe, kao i osobe koje su već oboljele od kardiovaskularnih bolesti na promjene načina i stila života kako bi njihov život bio što dulji i kvalitetniji. Pedesetih godina prošlog stoljeća započinju mnogobrojna istraživanja kojima se pokušalo detektirati čimbenike rizika kardiovaskularnih bolesti, a najpoznatija je Framinghamska studija, na koju se nadovezuje istraživanje Rosenmana i Friedmana koji uočavaju sličan sklop osobina ličnosti i ponašanja koje su definirali kao Tip A i Tip B koronarno rizičnog ponašanja. Osobe Tipa A sklone su hostilnosti, kompetitivnosti, užurbanosti, nestrpljivosti, „radoholičnosti“ i zastupljenost Tipa A u populaciji kardiovaskularnih bolesnika dvostruko je veća nego Tipa B. U osnovi ponašanja Tipa A nalazi se prikriveni nedostatak samopouzdanja i samopoštovanja, te se imaju stalnu potrebu dokazivati drugim ljudima. Takva stanja povezana su i sa povišenom anksioznošću. U istraživanju provedenom u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice dobiveni su rezultati koji ukazuju da nakon tri tjedna provedena na stacionarnoj kardiološkoj rehabilitaciji koja obuhvaća više postupaka, dolazi do značajnog smanjenja anksioznosti i depresivnosti kod bolesnika, ali da ta promjena nije povezana sa tipom koronarno rizičnog ponašanja. Značajna razlika prisutna je između Tipa A i Tipa B na početku i na kraju rehabilitacije, ali je promjena kod obje skupine podjednaka.

Ključne riječi: anksioznost, stacionarna kardiološka rehabilitacija, ličnost

POSTER PRIKAZI

Podrška obitelji djeteta s teškoćama u razvoju - integracija u lokalnu zajednicu

Tamara Kralj i Ada Filipaj

tamara.kralj@outlook.com

Cilj ovog rada je prikazati primjer dobre prakse u pružanju izvaninstitucijske usluge za obitelji djece predškolske dobi s teškoćama u razvoju na području grada Zagreba koje provodi Centar za rehabilitaciju Zagreb. U okviru rane intervencije i stručne podrške u obitelji profesionalna podrška socijalnog radnika i psihologa se ostvaruje početnim savjetovanjem u ustanovi i pronalaženjem odgovarajućeg tretmana za dijete, uz mogućnost povezivanja različitih pružatelja usluga u lokalnoj zajednici. Po uključivanju djeteta u tretman, psiholog i/ili socijalni radnik, zajedno s rehabilitatorom, odlaze u obitelj, gdje se kroz razgovor s roditeljima u opuštenoj atmosferi prikupljaju socioanamnestički podaci (socijalni radnik) i radi inicijalna procjena djeteta (psiholog). Na osnovu uvida u cjelokupnu dinamiku obitelji, djetetovih potreba i roditeljskih očekivanja, roditelji dobivaju potrebne informacije o dodatnim uslugama koje mogu ostvariti u okviru naše ustanove i kod drugih pružatelja usluga. Poseban naglasak je stavljen na mogućnost i pomoć pri uključivanju djeteta u redovni dječji vrtić s ciljem nastavka života u lokalnoj zajednici (pravovremeni izbor primjerenog osnovnoškolskog programa, te nastavak školovanja koje odgovara djetetovim potrebama i mogućnostima). Prednost ovog načina rada je pružanje podrške obitelji u njihovom domu, gdje se roditelje savjetuje i educira kroz praktične vještine i znanja prilagođene potrebama njihovog djeteta i obitelji u cjelini.

Ključne riječi: stručna podrška u obitelji, rana intervencija, osnaživanje, život u zajednici

POSTER PRIKAZI

Povezanost psihološke čvrstoće s internaliziranim i eksternaliziranim poteškoćama adolescenata

Ivana Marčinko, Mirela Grgić

marcinko.iv@gmail.com

Cilj ispitivanja bio je utvrditi povezanost psihološke čvrstoće s internaliziranim i eksternaliziranim problemima adolescenata. U istraživanju je sudjelovalo 233 učenika trećih razreda gimnazija grada Osijeka, od čega 175 (75%) ženskog i 58 (25%) muškog spola. Psihološka čvrstoća mjerila se Skalom čvrstoće, prilagođenoj ispitivanju psihološke čvrstoće kod adolescenata, dok su se internalizirani i eksternalizirani simptomi ispitani subskalama internaliziranih, tj. eksternaliziranih simptoma iz Samoiskaza ponašanja mladih. Utvrđeni Personovi koeficijenti korelacije koristili su se kao mjera povezanosti navedenih varijabli. Rezultati upućuju kako je psihološka čvrstoća negativno povezana s internaliziranim ($r = -.52$, $p < 0.01$) i eksternaliziranim ($r = -.31$, $p < 0.01$) problemima mladih, što ukazuje kako adolescenti veće psihološke čvrstoće imaju niži stupanj internaliziranih i eksternaliziranih problema u odnosu na one s niže zastupljenom psihološkom čvrstoćom. Nalazi upućuju kako se psihološka čvrstoća može promatrati kao zaštitna osobina ličnosti po pitanju emocionalnih i ponašajnih poteškoća adolescenata.

Ključne riječi: psihološka čvrstoća, internalizirani problemi, eksternalizirani problemi, adolescenti

POSTER PRIKAZI

Percepcija mentalnih poteškoća u odnosu na vjerovanje u pravedan svijet

Ana Petak

apetak@hrstud.hr

Vjerovanje u pravedan svijet (VUPS) je uvjerenje da se ljudima događa ono što zaslužuju te da zaslužuju ono što im se dogodi. VUPS nudi osjećaj sigurnosti i kontrole te može voditi pripisivanju uzroka problema oboljeloj osobi te nastanku i perzistenciji stigmatizirajućih stavova. Istraživanje je provedeno s ciljem utvrđivanja kako sudionici definiraju pojam mentalnih poteškoća te ispitivanjem odnosa njihovih definicija i VUPS. U istraživanju je sudjelovalo 108 sudionika u dobi od 21 do 59 godina ($M_{dob}=33.47$, $sd=7.24$, 71% ženskih, 78.5% VSS). U on-line obliku primijenjene su Skala generalnog VUPS (Dalbert i sur., 1984; Ćubela, 2002) i Skala personalnog VUPS (Dalbert, 1993; Ćubela, 2002), dok je percepcija pojma mentalnih poteškoća ispitana kroz pitanje otvorenog tipa. Odgovori sudionika sažeti su u četiri kategorije, navedene prema redoslijedu učestalosti: „bolest/poremećaj“, „nedovoljna samokontrola“, „teškoće u savladavanju svakodnevnih obaveza“ i „narušena kvaliteta života“. Nisu utvrđene razlike u kategoriziranim definicijama u odnosu na VUPS, niti u odnosu na iskustvo traženja podrške za mentalno zdravlje (osobno ili od strane bliskih osoba). Sudionici koji su tražili podršku za vlastito mentalno zdravlje postižu niže rezultate na skali personalnog VUPS u odnosu na sudionike bez takvog iskustva, a sudionici čije su bliske osobe tražile podršku za mentalno zdravlje postižu niži rezultat na skali generalnog VUPS. Nalaz ukazuje na potrebu za dodatnim istraživanjem odnosa VUPS i iskustva traženja podrške za mentalno zdravlje.

Ključne riječi: mentalne poteškoće, vjerovanje u pravedan svijet, stigmatizacija

POSTER PRIKAZI

Kreativne i ekspresivne tehnike i postupci u superviziji

Mirela Skelac

mirela.skelac@azoo.hr

Stanje i promjene u sustavu obrazovanja zadnjih su godina izuzetno naglašene. Uočava se kriza odgoja jer su se ciljevi promijenili, što u nas čini krizu još dubljom, a osjećaj nesnalaženja i nekompetentnosti zaposlenih u sustavu još većim. Stoga supervizija ima izrazito velik potencijal u razvoju profesionalnih i socijalnih kompetencija zaposlenih u sustavu obrazovanja. Proces promjene svijesti učitelja o samima sebi i vlastitoj ulozi mijenja se i otvara mogućnost za građenje drugačijih odnosa prema učenicima, roditeljima i kolegama. Osnovno sredstvo rada u školi su komunikacija i odnos što je važno imati na umu kada se govori o promjenama u sustavu obrazovanja. Učitelji imaju najviše teškoća s uspostavljanjem i održavanjem odnosa te komunikacijom. Supervizija im može pomoći da razviju te relacijske kompetencije. Supervizori vide supervizijski proces kao „kreativni prostor“ u kojemu se daje prilika da primjenom različitih tehnika supervizanti razumiju sebe, svoje nesvjesno, stavove i vrednote te procjenjuju sebe, svoja ponašanja i svoje intervencije. U supervizijskom radu naglašeno je ispitivanje veza različitih fenomena kroz vođeni proces s nekom određenom osobom koja ima svoj identitet, nedostatke i prednosti, mane, vrline i očekivanja od supervizijskog procesa i njegovog ishoda. Kako bi supervizanti razumjeli i osvijestili sebe koriste se tehnike i postupci poput psihodrame, vođene fantazije, sokratovskog razgovora, uporaba bajki, različitih predmeta, crteža, karata i sl. koji potiču ekspresiju i kreativnost te uključuju lateralno mišljenje, imaginaciju i fantaziju. Kad učitelji razviju vlastitu sliku o sebi, osobnu odgovornost i odgovornost za odnos, moći će poticati razvoj svojih učenika te razvijati dobru komunikaciju i odnose s dionicima obrazovnog sustava.

Ključne riječi: supervizija, odnos, komunikacija, kreativne i ekspresivne tehnike

POSTER PRIKAZI

„Brižan dom za svako dijete – program jačanja obitelji“ – primjer dobre prakse

Tihana Stapić, Matea Rukavina

tihana.stapic@sos-dsh.hr

Primarne obitelji godinama su suočene s posljedicama gospodarske i ekonomske krize i negativnog utjecaja na kvalitetu života, što utječe na adekvatnu skrb o maloljetnoj djeci.

Neke od nepovoljnih okolnosti koje utječu na cjelokupni život obitelji su siromaštvo i obiteljsko nasilje, koji se negativno odražavaju na siguran i zdrav rast i razvoj djece. Obitelji u sustavu socijalne skrbi koje stagniraju generacijski koristeći pomoć imaju najveći izravni utjecaj na socio-emocionalni rast i razvoj djece. Međugeneracijsko preuzimanje istog modela odgoja djece često je jedini odgojni alat.

Iz ovoga se može zaključiti da se jedino sinergijom mjera socijalne politike obiteljima može osigurati daljnji razvoj i napredak uz smanjenje rizika za pravilan i zdrav razvoj djece.

Već četiri godine SOS Dječje selo Ladimirevci sa svojim Programom jačanja obitelji odgovara na potrebe za preventivnim radom s biološkim/udomiteljskim obiteljima s ciljem sprječavanja da djeca izgube skrb vlastite obitelji te jačanja samoodrživosti obitelji općenito. Program jačanja obitelji djeluje u suradnji s Centrima za socijalnu skrb Valpovo, Našice i Donji Miholjac te razvija mrežu podrške u suradnji s lokalnim školama i vrtićima. Mobilni tim otvorio je savjetovašta na pet lokacija, pruža uslugu savjetovanja i pomaganja u domovima obitelji, održava grupni rad s djecom i roditeljima te provodi edukacije stručnjaka i šire javnosti.

Svrha programa je poboljšanje roditeljske kompetencije, a time i roditeljske skrbi o maloljetnoj djeci, usađivanje kvalitetnih i prihvatljivih odgojnih metoda te načina nošenja sa sve zahtjevnijim izazovima odrastanja djece, ali i povećanje svijesti o zaštiti djece i potrebi za adekvatnim odgovaranjem na njihove potrebe.

Ključne riječi: rizici, prevencija, usluge, mobilni tim, Program jačanja obitelji

POSTER PRIKAZI

Emocionalne promjene nakon moždanog udara

Daria Vuger Kovačić, Denis Kovačić, Gorka Vuletić

daria.vugerkovacic@sbvzt.hr

Moždani udar ostavlja fizičke i psihičke posljedice te posljedice u svakodnevnom funkcioniranju. Nakon moždanog udara određeni broj osoba ima niz različitih poteškoća kao npr. otežan hod, smetnje u motorici, govoru, pamćenju, aktivnostima svakodnevnog života, promjene u ponašanju i osobnosti. Emocionalne reakcije nakon moždanog udara mogu biti zbunjujuće za osobu tako da se ona teško nosi sa njima, što u konačnici može utjecati i na ishod rehabilitacijskog liječenja. U radu je ispitivano 102 ispitanika tijekom boravka na rehabilitacijskom liječenju u Bolnici za med. rehabilitaciju u Varaždinskim toplicama sa dijagnozom CVI-a kojeg su preboljeli tijekom prošle godine. Cilj rada bio je utvrditi emocionalne promjene kod promatrane skupine te da li postoje razlike obzirom na razinu socijalne podrške i potrebne pomoći u aktivnostima svakodnevnog funkcioniranja nakon moždanog udara. Nadalje promatrane su razlike obzirom na funkcionalni status i socio-demografska obilježja i potrebnu razinu pomoći u aktivnostima svakodnevnog funkcioniranja. Utvrđene su emocionalne promjene u smjeru anksioznosti, depresivnosti, pojačane zabrinutosti. Postoje značajne razlike obzirom na razinu potrebne pomoći u aktivnostima svakodnevnog funkcioniranja kod promatrane skupine.

Ključne riječi: moždani udar, potreba za pomoći druge osobe, emocionalne promjene

POSTER PRIKAZI

Najbolji ja - mentorski program sa svrhom prevencije ovisnosti

Tena Zalović

tena.zalovic@gmail.com

Cilj poster prezentacije Najbolji ja - mentorski program sa svrhom prevencije ovisnosti je predstaviti mentorski program i rezultate projekta „Najbolji ja - sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti kod djece i mladih“ koji se provodio tijekom 2018. i 2019. godine. Projekt „Najbolji ja“ se usmjerio na prevenciju svih oblika ovisnosti kod djece i mladih s problemima u ponašanju. U projekt su primarno bili uključeni korisnici tretmana poludnevnog boravka u okviru Centra za nestalu i zlostavljanu djecu, korisnici Centra za pružanje usluga u zajednici Klasje i korisnici Doma za odgoj djece i mladeži Osijek. Također, s obzirom na učinkovitost mentoriranja i nedostatak sličnih programa, tijekom projekta javila se potreba za uključivanjem korisnika Centra za socijalnu skrb Osijek. Projekt je uključivao program mentoriranja (po uzoru na program „Veliki brat/velika sestra“) putem kojeg su mladi volonteri (u dobi od 16 do 35 godina) postali mentori djeci u socijalnom riziku, odnosno s problemima u ponašanju. Mentori su s djecom radili na razvoju socijalnih vještina i ispunjavanju slobodnog vremena kvalitetnim aktivnostima, a sve to s ciljem prevencije ovisnosti. U projektu je sudjelovalo ukupno 42 mentorska para koji su uglavnom izražavali veliko zadovoljstvo sudjelovanjem u projektu. Prošlogodišnji mentorski programi (Postani mi legos; Postali smo legosi, postani i ti; Najbolji ja – mentorski program sa svrhom selektivne prevencije ovisnosti) ostvarili su veliki uspjeh te je u program mentoriranja bilo uključeno ukupno više od 80 djece s problemima u ponašanju. Uočen je veliki odaziv i interes volontera za mentoriranjem, a mentorski program je prepoznat od strane lokalne zajednice i stručnjaka kao uspješna metoda u prevenciji rizičnog ponašanja.

Ključne riječi: mentorski program, volontiranje, prevencija ovisnosti

PREDSTAVLJANJA KNJIGA

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Participacija djece u školi

Ivana Borić, Davorka Osmak Franjić, Andrea Čosić

ivana.boric@erf.hr

Tijekom 2017. i 2018. godine provedeno je istraživanje „Participacija djece u odgojno-obrazovnom sustavu“, čiji je nositelj Ured Pravobraniteljice za djecu RH. Cilj istraživanja bio je steći dublje razumijevanje participacije djece u sustavu odgoja i obrazovanja iz perspektive djece i odraslih sa svrhom kreiranja smjernica za povećanje aktivne participacije učenika. U kvalitativnom dijelu istraživanja sudjelovalo je 70 djece te 41 odrasla osoba. Kvantitativni dio istraživanja proveden je u 41 školi iz svih županija u Hrvatskoj. Anketiranjem je obuhvaćeno 2720 učenika te 461 odrasla osoba. Temeljem istraživanja nastala je knjiga „Participacija djece u školi“ u izdanju Pravobraniteljice za djecu te Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U knjizi je osim prikaza rezultata i zaključaka istraživanja, dan i konceptualni okvir za razumijevanje dječje participacije. Rezultati istraživanja potvrđuju da je važno, vrijedno i neizostavno aktivno uključivati djecu u teme i rasprave koje se tiču njihovog života. Participacija je i metoda i sadržaj u radu i odnosu s djecom – stoga je potrebno razvijati participativne metode rada s djecom kao i njegovati uvažavanje djece kao ravnopravnih dionika u odnosnom smislu. U tom smislu važno je revidirati postojeće studentske programe, u smjeru u jačanja kompetencija odraslih da rade s djecom na participativan način. Rezultati ukazuju kako sadašnji način rada i života u školama ne potiče suštinsku participaciju djece u odlučivanju o relevantnim temama. Zanimljivo je i utjecaj formalnih učeničkih predstavničkih tijela te je participacija u nekoj mjeri limitirana na one koji su afirmirani i uključeni te na participaciju u već predviđenim i poznatim okvirima.

Ključne riječi: participacija, djeca, škola

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Psihologija ovisnosti u prevenciji i suzbijanju ovisnosti

Siniša Brlas

sinisa.brlas@vt.t-com.hr

Ovdje se predstavlja knjiga „Psihologija ovisnosti”, svojevrsna kompilacija ranijih publikacija autora (profesora psihologije Siniše Brlasa) koje afirmiraju psihologiju ovisnosti kao relativno novo područje primijenjene psihologije. Upotpunjena je novim spoznajama o važnosti psihologije u interdisciplinarnom pristupu prevenciji i suzbijanju ovisnosti i njome se psihologija snažnije pozicionira kao jedna od najvažnijih pomagačkih struka u području prevencije ovisnosti i tretmana ovisnika.

Podijeljena je u dvanaest poglavlja. U prvim poglavljima govori se o mjestu i ulozi psihologije i psihologa u kontekstu borbe protiv ovisnosti, slijede poglavlja o psihološkoj i biološkoj osnovi ovisnosti, psihologiji u prevenciji ovisnosti, psihološkim pristupima ovisnosti (psihoedukaciji, savjetodavnom radu s ovisnicima i tretmanu ovisnika), komunikaciji s ovisnicima te poglavlja koja govore o evaluaciji i superviziji rada psihologa. U prilogima se nalaze instrumenti za rad psihologa i ostalih stručnjaka (o samoprocjeni i evaluaciji rada s klijentima te primjeri testova informiranosti za klijente). Na kraju su popis literature, bilješka o autoru i izvaci iz stručnih recenzija.

Također, knjiga pokazuje kako je važna interdisciplinarna suradnja u stručnim timovima u resorima u kojima se skrbi o prevenciji ovisnosti i tretmanu ovisnika. Knjiga je nastala u okviru projekta „Zajedno snažniji u borbi protiv ovisnosti“ kojega je financiralo Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske, a u 2017. i 2018. godini provodio ga je Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok” Virovitičko-podravske županije (koji je nakladnik prvog izdanja 2018.). U narednom je izdanju 2019. publicirana kod drugog izdavača (Novi redak)."

Ključne riječi: ovisnost, psihologija ovisnosti, knjiga

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Znanstveni dalekozor, zbirka radova za popularizaciju znanosti

Sanja Stipičević (ur.), Željka Babić, Adrijana Bjelajac, Irena Brčić Karačonji, Karlo Jurica, Marija Dvorščak, Rajka Turk, Zrinka Franić, Marija Kujundžić Brkulj, Jelena Macan, Franka Šakić, Antonio Zandona, Maja Katalinić, Tanja Živković Semren, Ivan Semren, Suzana Žunec

stipicevic@imi.hr

Zbirka radova „Znanstveni dalekozor“ drugi je po redu izdavački projekt za popularizaciju znanosti kojeg je u protekle tri godine ostvario Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada (IMI) iz Zagreba i time povećao doprinos rezultata znanstvenih istraživanja razvoju društva. Baš kao i prvo sabrano djelo IMI-ja otisnuto 2017. godine pod naslovom „Znanstvena svakodnevnica“, nova zbirka radova prikazuje deset aktualnih tema istraživanja u području biomedicine i javnog zdravstva, koja se odnose na učestale uzroke otrovanja djece, higijenu spavanja, zdravu konzumaciju namirnica i pripravaka od kanabisa, kontrolu postojanih organskih zagađivala i audiozagađivala u okolišu, zaštitu kože te mogućnosti tkivnog inženjerstva i razvoj neinvazivne tehnologije za ranu dijagnostiku malignih oboljenja. Stručno i slikovito opisan sadržaj odabranih tema istodobno je informativan i edukativan te je primjeren za čitanje u široj javnosti jer se bavi stanjem kvalitete suvremenog načina života i rada te ukazuje na realne zdravstvene opasnosti, kao i na mogućnosti preventivnog djelovanja pojedinca. Zbirka može biti osobito korisna nastavnicima prirodoslovlja i srodnih strukovnih predmeta kao dodatni izvor sadržaja za osuvremenjivanje nastave. Stoga će organizirana diseminacija zbirke biti ponajviše usmjerena na obrazovni sektor. Vrijednost takvog načina prosvjećivanja društva potvrđuju gradske i državne institucije koje su podržale izdavanje obje knjige, pozitivne kritike recenzenata – eminentnih hrvatskih znanstvenika i stručnjaka u obrazovanju, kao i iskazani interes nastavnčkih vijeća. Djela za popularizaciju znanosti u cijelosti se objavljuju i na mrežnim stranicama IMI-ja, u rubrici izdavaštva (www.imi.hr).

Ključne riječi: otrovanja, spavanje, maginja, gljive, stanice, koža, buka, postojana organska zagađivala, metabolomika, kanabis

STUDENSKA SEKCIJA: USMENA PRIOPĆENJA

STUDENTSKA SEKCIJA: USMENA PRIOPĆENJA

Koliko (ne)zdravo žive studenti Filozofskog fakulteta u Osijeku i kako učiniti pozitivne promjene?

Paula Lukić, Ana Sladoja

anasladoja7@gmail.com

Zdrava prehrana i tjelesna aktivnost glavni su faktori koji održavaju zdravlje u ravnoteži. Našem tijelu osiguravaju mnoge neophodne sastojke počevši od dovoljne količine tekućine do potrebnih proteina, vitamina i minerala. Takva prehrana, u kombinaciji s redovitom tjelesnom aktivnosti, ne utječe samo na smanjenu pojavu bolesti, nego i tjelesno, mentalno i društveno blagostanje. Upravo je zdravim načinom života moguće i spriječiti pojavu kroničnih nezaraznih bolesti; srčane i koronarne bolesti, karcinomi, kronične plućne bolesti i dijabetes. Odgovorne su za gotovo 70% svih smrtnih slučajeva diljem svijeta. Radi brojnih obveza koje studenti trebaju ispuniti, smatraju se populacijom koja je, na žalost, sve podobnija pribjegavanju nezdravoj prehrani i manjku fizičke aktivnosti. Neki se tako studenti po prvi puta susreću s kuhanjem i samostalnom kupovinom namirnica što onda može značiti pribjegavanje konzumaciji brze hrane, to jest gotove i polu gotove hrane. Od velikog je značaja i njihov privatni, odnosno socijalni život u kojem druženje s prijateljima često znači odlazak u restoran brze hrane, slastičarnicu, studentsku menzu ili pekarnicu. U okviru ovoga rada, u prosincu 2019. godine, provedena je anketa o prehranbenim navikama i tjelesnoj aktivnosti koju su ispunili studenti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Cilj je ovoga istraživanja bio ispitati prehrambene navike i učestalost tjelesne aktivnosti studenata te utvrditi u kojoj se mjeri one podudaraju s preporučenim smjernicama za pravilnu prehranu. Također, osvještavanjem i upoznavanjem stvarnoga stanja i navika naših studenata u usporedbi s drugim sveučilištima, cilj nam je i izložiti i upoznati kolege sa zdravim alternativama u prehrani i predložiti načine za postizanje aktivnijeg života u svakodnevici.

Ključne riječi: pravilna prehrana, prehrambene navike, zdravlje, studenti

STUDENTSKA SEKCIJA: USMENA PRIOPĆENJA

Povezanost seksualnog zadovoljstva, stavova prema seksualnosti i mentalnog zdravlja kod osječkih studenata

Martina Komesarović, Matea Štelcar i Helena Tomšek

mkomesar123@gmail.com

Seksualno zadovoljstvo može se definirati kao afektivni odgovor koji nastaje subjektivnom evaluacijom pozitivnih i negativnih dimenzija povezanih s vlastitom seksualnom aktivnosti. Seksualno zadovoljstvo sve češće se spominje kao važan činitelj individualne dobrobiti. Prošla su istraživanja pronašla kako je seksualno zadovoljstvo povezano s boljim fizičkim i psihičkim zdravljem, cjelokupnom dobrobiti čovjeka te s kvalitetom života. Također, pokazalo se kako su stavovi prema seksualnosti važan faktor u određivanju seksualnog zadovoljstva. Cilj ovog istraživanja bio je provjeriti, na uzorku osječkih studenata, povezanost između seksualnog zadovoljstva, mentalnog zdravlja te stavova prema seksualnosti. U svrhu provjere navedene povezanosti korišteni su sljedeći instrumenti: Nova skala seksualnog zadovoljstva (Štulhofer i Buško, 2008), Skala stavova o seksualnosti i seksualnog ponašanja (Salameh, Zeenny, Salame, Waked, Barbour, Zeidan i Baldi, 2015) te Upitnik mentalnog zdravlja MHC-SF (Vuletić, Erdeši i Nikić, 2018). Rezultati ovog istraživanja pokazali su kako je seksualno zadovoljstvo značajan prediktor mentalno zdravlja, dok stavovi prema seksualnosti ne igraju značajnu ulogu u predviđanju mentalnog zdravlja studenta. Također, stavovi prema seksualnosti pokazali su se značajnim prediktorom seksualnog zadovoljstva.

Ključne riječi: seksualno zadovoljstvo, stavovi, mentalno zdravlje

STUDENTSKA SEKCIJA: USMENA PRIOPĆENJA

Riba ribi grize rep – mitovi o logopediji

Magdalena Bedeković, Ana Došen

magdalena.bedekovic@gmail.com

Logoped je nezavisni stručnjak čije se središnje aktivnosti ostvaruju na području prevencije, procjene i intervencije u slučajevima poremećaja humane komunikacije, njihovog tretmana te znanstvenog istraživanja. Iako je logoped nezavisan stručnjak, nužno je da u svojem radu surađuje s ostalim stručnjacima (psiholozima, liječnicima, pedagogima, edukacijskim rehabilitatorima...) kako bi (re)habilitacija pojedinca bila maksimalno uspješna. Da bi se multidisciplinarnost mogla ostvariti, potrebno je znati čime se bavi svaki član multidisciplinarnog tima. Logopedija je u Hrvatskoj još uvijek znanost o kojoj se ne zna dovoljno, što otežava mogućnost prevencije i (re)habilitacije teškoća u području govora, jezika, komunikacije, glasa i gutanja. Da bi svaki stručnjak ili laik znao kada je potrebno obratiti se logopedu, nužno je osvijestiti čime se sve logoped u Hrvatskoj bavi. Cilj izlaganja je predstaviti ulogu logopeda u (re)habilitaciji te pri tome razbiti mitove koji su, prema našem iskustvu, prisutni u hrvatskom društvu. Na primjer, mnogo ljudi u Hrvatskoj još uvijek misli da logoped samo ispravlja izgovor glasova (najčešće glasa R). Ovo izlaganje je samo po sebi primarna prevencija prema smjernicama za prevenciju u području logopedije koju je definirao CPLOL 2000. godine. Primarna prevencija se odnosi na osiguravanje informiranosti i educiranosti zajednice, kao i uvježbavanje stručnjaka koji rade sa specifičnom populacijom. Smjernice navode još sekundarnu i tercijarnu prevenciju u području logopedije koje će biti predstavljene kroz izlaganje.

Ključne riječi: logopedija, prevencija, multidisciplinarnost

STUDENTSKA SEKCIJA: USMENA PRIOPĆENJA

Učestalost ponašanja koja mogu dovesti do traumatskog oštećenja mozga

Ana Došen

adosen285@hotmail.com

Traumatsko oštećenje mozga je ozljeda s visokom stopom pojavnosti, ali velikom mogućnosti prevencije. Literatura navodi kako se uz traumatsko oštećenje mozga često veže problematično ponašanje, uporaba alkohola i drugih opojnih sredstava. Uzroci traumatskog oštećenja mozga su nasilje, upotreba vatrenog oružja i sportske ozljede. Padovi, posebno među dječjom i starijom populacijom te prometne nesreće, posebno među mlađom odraslom populacijom, predstavljaju najčešće uzroke traumatskog oštećenja mozga. Na temelju navedenih čimbenika rizika i uzroka osmišljen je upitnik koji je proveden online putem. Upitnik je postavljen na više društvenih i institucijskih mrežnih stranica. Cilj ovog istraživanja je ispitati učestalost nekih ponašanja koja mogu dovesti do nastanka traumatskog oštećenja mozga. U istraživanju su sudjelovale 302 osobe. Hi-kvadrat testom ispitane su razlike između sudionika prema dobi i spolu. Rezultati pokazuju kako je učestalost ponašanja koja mogu dovesti do traumatskog oštećenja mozga velika, npr. nenošenje zaštitne kacige, vožnja pod utjecajem alkohola ili droga, nevezanje pojasa i sl. Ponašanja koja predstavljaju rizik za nastanak traumatskog oštećenja mozga najčešće su zamijećena među muškarcima neovisno o dobi. Ovaj rad upućuje na visoku stopu rizičnog ponašanja koja mogu dovesti do traumatskog oštećenja mozga, potrebu za osvješćivanje javnosti o traumatskoj ozljedi mozga, njegovim najčešćim uzrocima, posljedicama i mogućoj prevenciji.

Ključne riječi: traumatsko oštećenje mozga, uzroci traumatskog oštećenja mozga, rizična ponašanja, prevencija

STUDENSKA SEKCIJA: POSTER PRIKAZI

STUDENTSKA SEKCIJA: POSTER PRIKAZI

Predstavljanje projekta razvijanja i testiranja aplikacije za samopomoć za depresivne simptome temeljene na Shema terapiji

Berfin Erenler, Sharon Elizabeth Love, Paula Stroian, Julia Trendak, Ella Wilhelmiina Tuominen, Konstantinos Vlachantonis, Tea Žagar

tea1.zagar@gmail.com

Projekt nastao na ovogodišnjoj EFPSA-inoj ljetnoj školi originalnog naziva „Usability and Feasibility of a Schema-therapy based Self-Help Mobile App for Depressive Symptoms”, bit će predstavljen u obliku postera. U sklopu tog projekta, osim provedbe pred istraživanja u kojemu će se ispitati stavovi i karakteristike potencijalnih korisnika aplikacije u šest europskih zemalja, radit će se i na sadržaju i dizajnu aplikacije te na stranici na društvenim mrežama koja je zamišljena kao motivirajući faktor i promocija potencijalnim korisnicima. Također, jednom kada bude spremna za korištenje, planira se i testiranje aplikacije. Cilj pred istraživanja bit će ispitati ulogu individualizma, iskustvenog izbjegavanja i emocionalnih potreba u uvjerenju o učinkovitosti aplikacija za samopomoć kod osoba s depresivnim simptomima te usporediti potencijalne korisnike tih aplikacija iz različitih europskih zemalja (Hrvatske, Finske, Grčke, Irske, Poljske, Rumunjske i Turske), kao i njihove stavove prema aplikacijama za samopomoć za depresivne simptome. Što se tiče drugog dijela projekta, trenutno je osmišljen koncept aplikacije i dio njezinog sadržaja, a dovršavanje radne verzije planirano je sredinom 2020. godine. Testiranjem aplikacije nastojat će se provjeriti učinkovitost aplikacije s obzirom na to je li došlo do smanjenja depresivnih simptoma, poboljšanja raspoloženja, zadovoljstva, vještina i promjene modaliteta (prema principima Schema-terapije). Osim toga, testirat će se upotrebljivost i prihvaćenost aplikacije, kao i pridržavanje korištenja njome. Nastojat će se ispitati jesu li promjene u depresivnim simptomima povezane s promjenama u shema modalitetima.

Ključne riječi: aplikacija za samopomoć, depresivni simptomi, Schema-terapija

STUDENTSKA SEKCIJA: POSTER PRIKAZI

Odnos sudjelovanja roditelja u podučavanju i problema u učenju matematike kod učenika ranog osnovnoškolskog uzrasta

Ivona Jerković, Ilija Milovanović

ilijamilovanovic@ff.uns.ac.rs

Sudjelovanje roditelja u učenje odnosi na motiviranost i pozitivne stavove i ponašanja roditelja koji pozitivno utječu na postignuće i smanjenje problema u učenju kod djeteta. Sudjelovanje ne podrazumijeva samo aktivnosti podučavanja, već i očekivanja roditelja, prethodna pozitivna iskustva roditelja tijekom formalnog obrazovanja i aktivno promatranje problema u učenju kod djece. Brojne studije sugeriraju povezanost ovog konstrukta s obrazovnim ishodima kod djece kada je riječ o matematičkom postignuću i problemima u učenju matematike. Cilj studije bio je ispitati odnos sudjelovanja roditelja u podučavanje i problema u učenju matematike kod djece osnovnoškolskog uzrasta. Uzorak je činilo 176 djece (52% dječaka), prosječne dobi 8.8 godina ($SD = 0.6$) i njihovi roditelji. Ljestvica roditeljskog sudjelovanja, koja se sastoji iz faceta Pomaganje, Očekivanja, Promatranje teškoća i Pozitivna iskustva, popunjena je od strane oba roditelja, dok su problemi u učenju matematike kod djece evidentirani putem Ček-liste problema u učenju matematike. Rezultatima višestruke regresijske analize ukazano je na značajan pozitivan odnos problema u učenju kod djece s pomaganjem u učenju od strane majke ($\beta = .29$, $t = 4.20$, $p < .01$) i promatranim problemima u učenju od strane majke ($\beta = .28$, $t = 3.64$, $p < .00$) i oca ($\beta = .28$, $t = 3.45$, $p < .01$), kao i na negativan odnos s prethodnim pozitivnim iskustvom oca ($\beta = -.21$, $t = -2.85$, $p < .01$). Uzimajući u obzir različite doprinose ponašanja majki i očeva kada su u pitanju problemi u učenju matematike, zaključuje se da kombinacija različitih manifestacija sudjelovanja roditelja u podučavanje može dovesti do smanjenog ispoljavanja problema u učenju matematike kod djeteta, jer djeca pored izravnog učenja od strane roditelja, usvajaju ponašanja i stavove roditelja putem učenja po modelu.

Ključne riječi: sudjelovanje roditelja u podučavanju matematike, problemi u učenju matematike, osnovna škola

STUDENTSKA SEKCIJA: POSTER PRIKAZI

Odnos između matematičke anksioznosti i ocjena iz matematike u srednjoj školi: potencijalna preventivna uloga motivacije za učenje

Ilija Milovanović, Ivona Jerković

ilijamilovanovic@ff.uns.ac.rs

Negativni doprinosi matematičke anksioznosti matematičkom postignuću detaljno su ispitani u dosadašnjim psihološkim studijama. Ipak, u zaključcima o ulozi motivacije za učenje matematike u tom odnosu postoje nedosljednosti. Iako postoje zaključci da matematička anksioznost minimizira učinke motivacije za učenje matematike u srednjoj školi, neki istraživači tvrde da je motivacija za učenje matematike snažniji prediktor matematičkog postignuća, te da je motivacija otporna na učinke anksioznosti. Ovo istraživanje imalo je za cilj ispitati posredničku ulogu motivacije za učenje matematike u odnosu između matematičke anksioznosti i prosječne ocjene iz matematike kod srednjoškolaca. Upitnik matematičke anksioznosti, s dimenzijama Briga i Negativne afektivne reakcije, te Upitnik motivacije za učenje matematike, s dimenzijama Relevantnost, Uživanje, Zanimanje i Amotivacija, primijenjen je na uzorku od 514 (54,7% djevojčica) srednjoškolaca (16-19 godina, $M = 17.4$, $SD = 0.85$) iz Srbije. Prosječne ocjene iz matematike preuzete su iz školskih dnevnika. Hijerarhijska regresijska analiza sprovedena je u dva koraka: u prvom koraku kao prediktori su pozicionirane dimenzije matematičke anksioznosti, a u drugom koraku dimenzije motivacije za učenje matematike. Rezultati hijerarhijske regresijske analize pokazuju da briga ($\beta = -.12$, $t = -1.98$, $p < .05$) i negativne afektivne reakcije ($\beta = -.25$, $t = -5.44$, $p < .01$) značajno negativno predviđaju prosječnu ocjenu iz matematike u prvom koraku ($F = 39.62$, $df = 2$, $p < .01$, $R^2 = .13$). U drugom koraku ($F = 62.49$, $df = 6$, $p < .01$, $R^2 = .43$) jedino su relevantnost ($\beta = .16$, $t = 3.29$, $p < .01$) i uživanje ($\beta = .66$, $t = 12.90$, $p < .01$) pozitivno doprinijeli ocjenama iz matematike, a dimenzije matematičke anksioznosti izgubile su svoj primarni učinak. Rezultati istraživanja podrazumijevaju da bi uživanje u učenju, kao i znanje učenika o relevantnosti i važnosti matematike, mogli biti medijatori u odnosu između matematičke anksioznosti i matematičkog postignuća u srednjoj školi.

Ključne riječi: srednja škola, matematička anksioznost, motivacija za učenje matematike, ocjene iz matematike

STUDENTSKA SEKCIJA: RADIONICE

STUDENTSKA SEKCIJA: RADIONICE

Brain aerobics-(p)ostanite kognitivno fit!

Ana Sladoja, Marija Gadžić

anasladoja7@gmail.com

Što je zajedničko vezanju cipela i rješavanju složenih algebarskih izraza? Iako toga ponekad nismo svjesni, kognitivne sposobnosti uključene su u suočavanje s velikim brojem svakodnevnih izazova. One obuhvaćaju vještine poput percepcije, pažnje, pamćenja, motoričkih sposobnosti, jezika, prostorne i vizualne obrade kao i izvršne funkcije. S ciljem približavanja ovog pojma studentima, predlaže se organiziranje radionice pod nazivom „Brain aerobics – (p)ostanite kognitivno fit!“ u trajanju od 90 minuta na kojoj će 20 sudionika (studenata) dobiti uvid u samu strukturu kognitivnih sposobnosti obzirom na različitu životnu dob. Ova radionica namijenjena je studentima svih smjerova. Radionica se sastoji od uvodne prezentacije te natjecateljske igre u kojoj će studenti, rješavajući zadatke, testirati pamćenje, percepciju, motoričke sposobnosti i sl. Ciljevi ove radionice su upoznavanje s kognitivnim funkcijama općenito i zadacima koji razvijaju specifične kognitivne sposobnosti; razvijanje kompetencija i vještina za primjenu i provedbu zadataka u svakodnevnom životu u odnosu na određenu dob. Nakon sudjelovanja u radionici, predviđa se kako će sudionici moći prepoznati zadatke mentalnog treninga u svakodnevnom životu, analizirati i testirati vlastite kognitivne kapacitete, samostalno poraditi na vlastitim kognitivnim vještinama u kojima uočavaju slabosti te primijeniti stečena znanja u svrhu prevencije naglog opadanja kognitivnih funkcija u starosti.

Ključne riječi: kognitivne sposobnosti, mentalni trening, neuroplastičnost, prevencija demencije

STUDENTSKA SEKCIJA: RADIONICE

Myosotis

Mia Sušac, Ivan Školka

ivan.skolka@gmail.com

Nebrojene učenike i studente muči to što njihov mozak redovito zaboravlja važne informacije. Zbog toga imaju osjećaj da moraju učiti uvijek iznova iste stvari. Može li im znanost pomoći da uče manje, ali pametnije? Radionica je osmišljena za do 25 sudionika. Cilj joj je upoznati ih s metodom učenja koja se naziva (eng.) „spaced repetition learning“, odnosno u slobodnom prijevodu: „učenje s odmakom“.

Ključne riječi: učenje, pamćenje, ponavljanje, zaboravljanje

PROGRAM

VIII. znanstveno-stručni skup Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici

Filozofski fakultet Osijek,

13. – 15. veljače 2020.

ORGANIZATORI: Odsjek za psihologiju
Filozofskog fakultet Osijek, Društvo
psihologa Osijek te suorganizatori
Hrvatsko psihološko društvo, Agencija za
odgoj i obrazovanje i Hrvatski zavod za
javno zdravstvo.

ČETVRTAK 13.2.2020.			
15:00 – 18:00 Predvorje II. kat	Prijava sudionika i postavljanje postera za poster prikaze		
	P56 II.kat	P54 II.kat	P53
15:30 – 16:30	Radionica <i>Prevenција rizičnog ponašanja djece na internetu</i> Kristina Krulić Kuzman, Lidija Štelcer	Simpozij Dječja participacija - neiskorišten preventivni resurs Voditeljica: Sanda Puljiz Vidović Arijana Mataga Tintor - (Ne)Razumijevanje dječje participacije u kontekstu provedbe preventivskih politika Jelena Kos - Dječje gradsko vijeće Velike Gorice – primjer dječje participacije i pozitivnog razvoja djece Sanda Puljiz Vidović - Centar za djecu mlade i obitelj Velika Gorica – mjesto gdje se ostvaruje pravo djeteta na sudjelovanje Marija Marelja - Participacijom do dječjeg razvoja u programu „Topli kutak“ Predstavljanje knjige: <i>Participacija djece u školi</i> Ivana Borić, Davorka Osmak Franjić, Andrea Ćosić	Predstavljanje knjige: (početak u 16:00) <i>Znanstveni dalekozor, zbirka radova za popularizaciju znanosti</i> Sanja Stipičević (ur.)
17:00-18.00 Svečana dvorana (P60)	Svečano otvorenje Skupa		
18:00-19:30 Svečana dvorana (P60)	Projekcija dokumentarnog filma „Susjedi“ redatelj: Tomislav Žaja		
19:30-21:00 (P62)	Svečani domjenak		

9:00-19:00 U hodniku II.kata	Poster prikazi Ana Banovac, Josipa Mihić - <i>Analiza fokusa istraživanja u području preventivne znanosti</i> Ana Petak - <i>Percepcija mentalnih poteškoća u odnosu na vjerovanje u pravedan svijet</i> Anita Jandrić Nišević, Tihana Novak, Danijela Đurak – „Umjetnost je i u tebi i u meni” - program organiziranja slobodnog vremena zatvorenika tijekom izdržavanja kazne zatvora Bojana Dinić, Selka Sadiković, Bojana Bodroža - <i>Efekti Mračne trijade na procenu uspešnosti u različitim životnim domenima</i> Daria Vuger Kovačić, Denis Kovačić, Gorka Vuletić - <i>Emocionalne promjene nakon moždanog udara</i> Gordana Kamenečki - <i>Kako su tip ličnosti i koronarno rizično ponašanje povezani sa koronarnom bolešću i što se mijenja nakon stacionarne kardiološke rehabilitacije</i> Ivana Marčinko, Mirela Grgić - <i>Povezanost psihološke čvrstoće s internaliziranim i eksternaliziranim poteškoćama adolescenata</i> Ivančica Bulut - <i>Neki prediktori rizika za psihopatologiju kod djece osnovnoškolske dobi</i> Matea Belošević, Martina Ferić- <i>Predstavljanje europskog projekta „Building effective drug prevention results across Europe, based on prevention systems analysis and widespread professional training“ (ASAP Training)</i> Mirela Skelac - <i>Kreativne i ekspresivne tehnike i postupci u superviziji</i> Tamara Kralj, Ada Filipaj - <i>Podrška obitelji djeteta s teškoćama u razvoju - integracija u lokalnu zajednicu</i> Blaženka Filić Vulin, Martina Pavić, Martina Tomljenović, Tamara Kralj - <i>Odmor od skrbi – podrška obiteljima koje skrbe o osobama s intelektualnim teškoćama</i> Tena Zalović - <i>Najbolji ja - mentorski program sa svrhom prevencije ovisnosti</i> Tihana Stapić, Matea Rukavina - „Brižan dom za svako dijete – program jačanja obitelji“ – primjer dobre prakse Studentski poster prikazi Ivona Jerković, Ilija Milovanović - <i>Odnos sudjelovanja roditelja u podučavanju i problema u učenju matematike kod učenika ranog osnovnoškolskog uzrasta</i> Ilija Milovanović, Ivona Jerković - <i>Odnos između matematičke anksioznosti i ocjena iz matematike u srednjoj školi: potencijalna preventivna uloga motivacije za učenje</i> Berfin Erenler, Sharon Elizabeth Love, Paula Stroian, Julia Trendak, Ella Wilhelmiina Tuominen, Konstantinos Vlachantonis, Tea Žagar - <i>Predstavljanje projekta razvijanja i testiranja aplikacije za samopomoć za depresivne simptome temeljene na Shema-terapiji</i>
9:00 – 18:00 Predvorje II. kat, ispred Svečane dvorane	Prijava sudionika

	P58 II. kat	P56 II.kat
9:00-10:00	Usmena priopćenja I. <i>Predsjedava: Valerija Križanić</i> Marko Marić, Darko Ćorković - Preventivni projekt „Zajedno u zaštiti osobne imovine” - primjer dobre prakse Gordana Popović - Mogućnosti provođenja preventivnih programa kroz Projekt građanin - primjer dobre prakse Darko Ćorković - Preventivni projekt „Budi navijač, a ne razbijač” - prikaz dobre prakse Ivan Pakšić - Troškovi kriminaliteta kao faktor opravdanosti intenzivnijeg ulaganja u prevenciju kriminaliteta	Usmena priopćenja II. <i>Predsjedava: Gabrijela Vrdoljak</i> Milica Pejović Milovančević, Oliver Tošković, Milutin Kostić, Ljiljana B. Lazarević, Marija Mitković Vončina, Vanja Mandić Maravić, Jelena Radosavljev Kirćanski, Ana Stojković, Marina Videnović - Kad nisu cvetale tikve – studija nepovoljnih iskustava u detinjstvu (ACE) u Srbiji Antonija Radoš, Iva Franjić - Mentalno zdravlje - prevencija u školi Diana Viduka, Gabrijela Vrdoljak, Ana Kurtović, Marina Hirnstein - Pozitivni razvoj mladih i depresivni simptomi Ivica Matić - Osjećaj koherentnosti, zdravlje i kvaliteta života adolescenata
10:00-11:30 P16 Prizemlje	Pozvana radionica <i>Latent Growth Curve Analysis – analiza za longitudinalne nacрте istraživanja</i> Dino Krupić	
10:00-10:30	Pauza za kavu prostorija 62	

	P66 II.kat	P56 II.kat	P58 II.kat	P54 II.kat
10:30-12:00	Studentska radionica (do 11:30) <i>Brain aerobics - (p)ostanite kognitivno fit!</i> Ana Sladoja, Marija Gadžić	Usmena priopćenja III. <i>Predsjedava: Ana Kurtović</i> Ana Jelkić, Ivana Kljajić - Projekt Udruge OK-URID „Braco i seka” Josipa Erdeši, Željka Mendek Očelić, Gorka Vuletić - Efekt provođenja programa razvoja zahvalnosti na kvalitetu života i sreću učenika viših razreda osnovne škole Siniša Brlas, Vesna Šerepac, Sanja Milković Šipek, Miroslav Venus - Mladi educiraju mlade u prevenciji i suzbijanju ovisnosti Marija Jurić - Prikaz programa „Sidro“ za poticanje socioemocionalnih potreba darovitih – Primjer dobre prakse u obrazovanju darovitih	Okrugli stol: Izazovi inkluzije u odgojno-obrazovnom sustavu Voditeljica: Tena Velki Sugovornice: Ksenija Romstein, Dorotea Telarović, Ivana Stanić, Sanja Vladović, Maja Štimac	Usmena priopćenja IV. (do 11:30) <i>Predsjedava: Ivana Marčinko</i> Alta Pavin Banović - Društvene mreže za kvalitetniju nastavu i bolje ocjene Andrea Ćosić, Ivana Borić, Davorka Osmak Franjić - Zašto je učenicima važno sudjelovati u školi? – doživljaj svrhe i (ne)jednakih mogućnosti za sudjelovanje iz perspektive učenika Toni Babarović, Iva Šverko - Zaštitni i rizični faktori u karijeri: profesionalno usmjeravanje u školi za bolji profesionalni razvoj adolescenata
	P53 II. kat			
12:00-13:00	Pozvano predavanje <i>Predsjedava: Dino Krupić</i> Asmir Gračanin <i>Emocionalne suze: koristan signal i potencijalan lijek za raspoloženje</i>			
13:00-14:00	Pauza za ručak			

	P53 II.kat	P56 II.kat	P58 II.kat	P66 II.kat
14:00-15:30	Simpozij: <i>Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada – Od znanstvenih istraživanja do preventivnih aktivnosti</i> Voditeljica: Sanja Stipičević Adrijana Bjelajac, Marija Bakotić, Biserka Ross - <i>Zdravo spavanje i zdrava budnost u adolescenciji</i> Antonija Sulimanec Grgec i sur.- <i>Procjena unosa esencijalnih i toksičnih elemenata konzumacijom morske ribe u žena reproduktivne dobi u Hrvatskoj</i> Jelena Macan, Zrinka Franić, Željka Babić, Franka Šakić, Tea Samardžić - <i>Bolesti kože povezane s radom i njihova prevencija u strukovnim školama</i> Suzana Žunec, Anja Katić, Irena Brčić Karačonji, Nevenka Kopjar, Ana Lucić Vrdoljak - <i>Preporod znanosti o kanabisu</i> Željka Babić, Adrijana Bjelajac, Jelena Macan, Rajka Turk - <i>Prevencija otrovanja djece edukacijom roditelja u vrtićima</i>	Usmena priopćenja V. Predsjedava: Valerija Križanić Selka Sadiković, Biljana Trifunović, Nebojša Đurasović - <i>Adressing individual psychological vulnerabilities in youth through supporting, preventing, empowering, linking: randomized control study</i> Vanesa Šerić, Dajana Vinković - <i>Sustavno upravljanje kriznim situacijama kroz civilni sektor</i> Ruben Betlehem - <i>Utjecaj sporta i fizičke aktivnosti na izvršne funkcije</i> Zrinka Greblo Jurakić, Hana Hrpka, Marija Crnković, Roberta Karadža - <i>„START TO TALK“ - predstavljanje nacionalne kampanje protiv seksualnog nasilja nad djecom u sportu</i> Ana - Marija Galić, Katarina Klasić - <i>Provođenjem socijalnih usluga u zajednici do prevencije institucionalizacije - psihosocijalna podrška</i>	Okrugli stol: <i>Zdravstvena pismenost odgojno-obrazovnih djelatnika u području mentalnoga zdravlja djece i mladih</i> Voditeljica: Ljiljana Muslić Sugovornice: Berta Bacinger-Klobučarić, Katarina Dodig Ćurković, Ivana Biljan, Mirna Jakšić, Marija Kribl, Sanja Vladović	Radionica <i>Susret drugačije vrste – senzibilizacija prema obiteljima s djecom s teškoćama (prema Programu Rastimo zajedno Plus)</i> Minja Jeić, Renata Milanković Belas, Sonja Pribela Hodap
15:40-16:40 Svečana dvorana P60 II.kat	Pozvano predavanje Predsjedava: Dino Krupić Philip J. Corr <i>A Neuroscience of Approach, Avoidance and Conflict Personality Traits</i>			

16:40-17:00	Pauza za kavu prostorija 62				
	P54 II.kat	P56 II.kat	P53 II.kat	P58 II.kat	P66 II.kat
17:00-18:30	Simpozij: Pitanja konteksta u psihologiji i psihološki aspekti konteksta u zajednici Voditelj: Vladimir Kolesarić Vladimir Kolesarić - Što je kontekst i što je kontekst u psihologiji Dragutin Ivanec, Vladimir Kolesarić - Podražajni kontekst u eksperimentalnoj psihologiji: kontrolna, nezavisna ili moderatorska varijabla Dražen Domijan - Neuronske osnove percepcije konteksta Marija Milić - Kontekst i pamćenje	Radionica <i>Primjena dramskih metoda u omladinskom radu u zajednici</i> Uroš Mladenović, Selka Sadiković	Usmena priopćenja VI. <i>Predsjedava: Gorka Vuletić</i> Andreja Brajša-Žganec, Marina Kotrla Topić, Marija Džida, Ljiljana Kaliterna Lipovčan, Tihana Brkljačić - Dobrobit djeteta u kontekstu obitelji (CHILD-WELL) – predstavljanje projekta Matea Belošević, Miranda Novak, Martina Ferić, Josipa Mihić, Valentina Kranželić - Korištenje Interneta i percepcija čimbenika u obiteljskom okruženju i zajednici kod mladih na području Varaždinske županije Anela Nikčević-Milković, Ana Jerković - Prikaz znanstveno-stručnog projekta „Emocionalna pismenost u školama” Predstavljanje knjige <i>Psihologija ovisnosti u prevenciji i suzbijanju ovisnosti</i> Siniša Brlas	Studentska sekcija usmenih priopćenja <i>Predsjedava: Ena Kantor</i> Magdalena Bedeković, Ana Došen - Riba ribi grize rep – mitovi o logopediji Paula Lukić, Ana Sladoja - Koliko (ne)zdravo žive studenti Filozofskog fakulteta u Osijeku i kako učiniti pozitivne promjene? Ana Došen - Učestalost ponašanja koja mogu dovesti do traumatskog oštećenja mozga Martina Komesarović, Matea Štelcar, Helena Tomšek - Povezanost seksualnog zadovoljstva, stavova prema seksualnosti i mentalnog zdravlja kod osječkih studenata	Studentska radionica (do 18:00) <i>Myosotis</i> Mia Sušac, Ivan Školka
20:30 - ☺	Ψ♥ PSYCHO VALENTINOVO U KLUBU CADILLAC ♥Ψ				

SUBOTA 15.2.2020.

9:00-13:00	Poster prikazi			
	P56 II. kat		P58 II.kat	P66 II.kat
9:00-10:00	Radionica <i>Razbijmo stare ploče - interaktivna radionica o poremećaju iz spektra autizma</i> Dora Vincelj, Helena Vojaković-Fingler		Radionica <i>Kako ne sagorjeti kao baklja ivanjska?</i> Ana – Marija Čango, Josipa Dubravac	Radionica <i>Životinje u razredu, san ili java?</i> Dejana Varnica, Maja Papst Milanović
	P56 II.kat	P58 II.kat	P60 II.kat	P66 II.kat
10:00-11:00	Usmena priopćenja VII. <i>Predsjedava: Gorka Vuletić</i> Marina Kotrla Topić, Marija Šakić Velić, Marina Merkaš - Literarno okruženje u obiteljima s djecom predškolske dobi i njegov odnos s upotrebom digitalnih medija Ivana Ivančić Medved - Čitateljske skupine kao vid razvijanja kritičkog razmišljanja, gradbe identiteta i kvalitete slobodnog vremena adolescenata Martina Ivandić - Odnos roda, socijalnih kompetencija, samoregulacije te internaliziranih i eksternaliziranih simptoma kod djece osnovnoškolske dobi Darko Lončarić, Anela Nikčević-Milković - Uvjerenja o uzrocima i mogućnosti prevencije specifičnih teškoća u učenju djece predškolske i rane školske dobi	Okrugli stol: Voluntarizam kao preventivna aktivnost u zajednici, implikacije na volontera i zajednicu Voditeljica: Ljiljana Šapić Kozar Sugovornice: Lejla Šehić Relić, Marina Koprivanjak, Veronika Kirin	Usmena priopćenja VIII. <i>Predsjedava: Silvija Ručević</i> Suzana Vidović Vondra, Sanja Narić, Ana Pavelić Tremac - Stavovi zdravstvenih djelatnika i stručnih djelatnika osnovnih škola prema izdavanju djece iz obitelji i udomiteljstvu Diana Jovičić Burić, Martina Markelić, Ljiljana Muslić, Sanja Musić Milanović - Istraživački podaci u denormalizaciji ponašanja Krunoslav Matešić - Sporni ishodi otvorene znanosti	Radionica <i>Kako se pripremiti i odgovoriti na konfliktne i potencijalno opasne situacije na radnom mjestu</i> Višnja Matić, Tihana Stapić
11:00-11:30	Pauza za kavu prostorija 62			

	P66 II.kat	P56 II.kat	P58 II.kat
11:30-12:15	Radionica <i>Što kad sam taj „bully“ ja?</i> Patricia Buconjić, Dalia Pribisalić	Usmena priopćenja IX. <i>Predsjedava: Ana Babić Čikeš</i> Tomislav Benjak, Krunoslav Capak, Martina Ivanić, Natalie Petreski - Rezultati sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Ana Babić Čikeš, Jasmina Tomašić Humer, Daniela Šincek - Kvaliteta života osoba kasne odrasle dobi u Slavoniji Sanja Višević - Kvaliteta života žena liječenih od raka dojke Iva Dimitrijević - Kronična bol- kako psiholozi mogu pomoći?	Simpozij: Istraživanje preventivnih potencijala u gradu Zagrebu Voditeljica: Irena Cajner Mraović Jelena Pavičić Vukičević, Ana Marija Dunaj - Važnost mjera za poboljšanje sigurnosti i izvora informacija za stvaranje mišljenja o sigurnosti Martina Ferić, Marko Prpić - Povezanost socio-demografskih karakteristika i percepcije odgovornosti za sigurnost Romana Galić, Mirjana Zubak, Matea Korda - Povezanost socio-demografskih karakteristika i osjećaja sigurnosti Alen Ostojić, Valentina Pavlović Vinogradac, Valentina Kranželić - Odnos između percepcije odgovornosti za sigurnost i osjećaja vlastite sigurnosti Irena Cajner Mraović, Krunoslav Borovec - Osjećaj sigurnosti u Gradu Zagrebu: usporedba stanja 2009. i 2017. godine
12:15-13:00	Okrugli stol: (Ne)zapošljavanje psihologa u školama Voditeljica: Diana Viduka Sugovornice: Ivančica Bulut, Martina Kolak, Ivana Mađarić, Sanda Vinaj		
13:15-14:45 Svečana dvorana P60 II.kat	Pozvano predavanje <i>Predsjedava: Ivana Duvnjak</i> Bojana Bodroža <i>Koristi i rizici od upotrebe društvenih mreža: hod po tankoj žici između socijalne prihvaćenosti i problematične upotrebe</i> Svečano zatvaranje i dodjela nagrada		

